

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
452

Subotica, 18. studenoga 2011. Cijena 50 dinara

ZNANSTVENA SURADNJA HRVATSKOG
INSTITUTA ZA POVIJEST I ZKVH-a

U IME NARODA
IDEMO PRED SUD!

PROMIŠLJANJE O CRKVENOM
GOVORU U MEDIJIMA

JESENSKA IZLOŽBA
LIKOVNOG ODJELA HKC-a

INTERVJU
JASEN BOKO

UČENICI NA INTERLIBERU JAVNI SAT HRVATSKOGA JEZIKA

SUBOTICAGAS

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

KREDIT ZA REFINANCIRANJE

PROFITIRAJ

EKS = 15,01% godišnje

NKS = referentna kamatna stopa
NBS+5,00% godišnje

15,00% godišnje
na dan 11.11.2011. godine

REFINANCIRAJ
I UŠTEDI

PODVUCI
CRTU

*za zahtjeve podnijete do 30.11.2011. godine

infotelefon
021 488 4433
www.rbv.rs

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

SGINTERNET

KAKO ODOLJETI?

24000 SUBOTICA, KARADORĐEV PUT 2 TEL: 024 555-465

JÖVÖ
VODA POWER
ENERGIA
WATER
BUDUĆNOST
VÍZ FUTURE
ENERGIA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

Dobre vijesti

Mеду dobrim vijestima ovoga tjedna, u moru loših, vijest je o razvoju suradnje na znanstvenom području hrvatskih institucija u Srbiji s onima u matičnoj domovini. Potpisan je sporazum o suradnji između Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Hrvatskog instituta za povijest u Zagrebu, koji podrazumijeva suradnju u nekoliko područja – od uzajamnog objavljivanja radova u publikacijama, preko razmjene znanstvenika do stručne pomoći oko realiziranja istraživanja. Istodobno u Bačkoj su započela etnološka terenska istraživanja o bunjevačkim Hrvatima koje provodi stručni tim Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a koji predstavlja nastavak suradnje Zavoda s ovim Odsjekom.

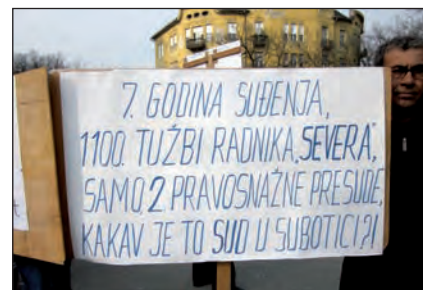
Dobrih vijesti ima i na gospodarskom polju, a tiču se Monoštoraca, no na koncu i svih seoskih zajednica. To je vijest o europskom priznanju za projekt »Predjeli Bačkog Monoštora«. Aktivnosti koje su realizirane u selu s ciljem njegova razvitka, kao eko-turističkog odredišta, označene su kao primjer dobre prakse u očuvanju i promidžbi predjela kao jedinstva prirode i stanovništva. Ovaj projekt, a zatim i vojvođanski projekt »Bogatstvo različitosti« koji je privukao veliku pozornost na sajmu turizma u Londonu, primjeri su kako priroda, ali i vlastita kulturna baština mogu biti značajan resurs za razvijanje turizma i opstanak seoskih lokalnih zajednica.

Dobra je vijest i razvoj nove suradnje između udruge »Hrvatska žena« iz Vinkovaca i udruge »Urbani Šokci« iz Sombora, a lijepo je i što su učenici koji pohađaju nastavu na hrvatskome jeziku posjetili Interliber u Zagrebu.

A što su loše vijesti? Loše su vijesti da radnici na ulici pokušavaju ostvariti osnovna prava – kao što je isplata zaostalih plaća. Loša je vijest da Srbija još nije započela s procesuiranjem osumnjičenih za ratne zločine protiv civila i ratnih zarobljenika u srbijanskim logorima. Loša je vijest i to da su u našem društvu prisutni različiti oblici nasilja i netolerancije a da državne institucije uzmiču pred nasilnicima, umjesto da djeluju preventivno... Ima još puno loših vijesti, slušamo ih svaki dan, pa se zato ovoga puta zadržimo samo na dobrim.

J. D.

Prosvjed bivših radnika »Severa« nezadovoljnih radom sudstva

U IME NARODA, IDEMO PRED SUD!.....20-21

DOPISNICI

KUDH »Bodrog« organizirao večer šokačke ikavice

MONOŠTORCI JOŠ »DIVANU« ŠOKAČKI.....25

Europsko priznanje Bačkom Monoštoru i Srbiji

SPOJ PRIRODNOG, KULTURNOG I MULTIETNIČKOG PREDJELA.....29

KULTURA

U Zagrebu predstavljen Godišnjak za znanstvena istraživanja ZKVH-a

PLATFORMA ZA INTELEKTUALNO PROMIŠLJANJE.....35

SPORT

Darko Mamužić, plivač Spartaka iz Subotice

KRAUL JE MOJA NAJDRAŽA DISCIPLINA.....49

SADRŽAJ

AKTUALNO

Hrvatski znanstvenici na terenu u Bačkoj

ETNOLOŠKO ISTRAŽIVANJE BUNJEVAČKIH HRVATA.....6

TEMA

INTERLIBER 2011

DIVOVSKA KNJIŽARA U DVA PAVILJONA.....8-9

Promišljanje o crkvenom govoru u medijima povodom »Slučaja dr. Andrije Kopilovića«

ZA ODGOVORNO SUČELJAVANJE BEZ TEOLOŠKIH SADRŽAJA.....14-15

INTERVJU

Jasen Boko, dramaturg, književnik i novinar

KULTURA JE ČESTO U SLUŽBI POLITIKE.....12-13

SUBOTICA

U Subotici još nije počeo popis gradske imovine

NITI GRADSKA KUĆA JOŠ NIJE GRADSKA SVOJINA.....18-19

PREDSJEDNIK MAĐARSKOG NACIONALNOG VIJEĆA O KRŠENJU USTAVNIH PRAVA

Ići ćemo do Strasbourga i Bruxellesa!

Predsjednik Nacionalnog vijeća Mađara *Tamás Korhecz* izjavio je da i pored napora da se stvore uvjeti mađarskim pedagogima da testove sposobnosti polažu na svome materinjem jeziku, taj sustav, bez obzira što je bio pripremljen, ipak neće moći funkcionirati. On je najavio i da će Nacionalno vijeće zbog toga zatražiti smjenu *Dejana Jovanovića*, ravnatelja Nacionalne službe za zapošljavanje, kao i da će se iskoristiti sva domaća i međunarodna pravna sredstva, te o ovom kršenju ustavnih prava obavijestiti međunarodnu zajednicu, od Strasbourga do Bruxellesa, piše Magyar Szó.

»Pripremili smo ugovor koji je trebao potpisati i ravnatelj Nacionalne službe za zapošljavanje *Dejan Jovanović*, ali je onda stigao 'hladan tuš', jer nam je ravnatelj pismom u jednom prilično ciničnom tonu priopćio da on veoma poštuje mađarsku zajednicu, ali da neće potpisati ugovor i da neće omogućiti ovaj sustav, jer bi to, po njegovom mišljenju, bilo kršenje prava drugih nacionalnih zajednica – Roma, Rumunja, Vlaha i drugih u čiju obranu Nacionalno vijeće Mađara nije stalo. Prema njemu bi to bilo kršenje principa ravnopravnosti«, izjavio je Korhecz za Magyar Szó, dodavši da Nacionalno vijeće neće dopustiti da stvari ostanu na ovome.

»Iskoristit ćemo sva domaća i međunarodna pravna sredstva, ova će stvar dospjeti i do Strasbourga i Bruxellesa, jer ću obavijestiti Strasbourg o ovom konkretnom kršenju prava. Ovo je kršenje ustavnih obveza vlastite države. Strasbourg je tražio da ih obavještavam o povredama u provođenju zakonskih propisa i ovo je, nažalost, upravo karakterističan primjer za to kako država razmišlja o jezičnoj ravnopravnosti, a pravo na uporabu jezika je iznimno važno sa stanovišta ravnopravnosti«, kazao je Tamás Korhecz.

ZAPOČELE IZBORNE AKTIVNOSTI U DSHV-U

Status parlamentarne stranke na prvome mjestu

Predsjednik i zamjenik predsjednika Mjesne organizacije Gat-Ker Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini izabrani su na izbornoj skupštini održanoj 10. listopada u prostorijama ove stranke. *Blaško Stantić*, kao predsjednik, i njegov zamjenik *Bela Bašić Palković* obavljat će ove dužnosti u sljedeće četiri godine. Također su izabrani članovi Odbora, vodstvo i izaslanici MO Gat-Ker za skupštinu Podružnice DSHV-a Subotica te za Vijeće stranke.

Vijeće DSHV-a je na sjednici održanoj sredinom listopada donijelo odluku o raspisivanju izbora na svim razinama stranke. Tom je prilikom odlučeno da se izbori u podružnicama stranke trebaju završiti do 15. veljače, a velika izborna skupština DSHV-a održat će se 26. veljače sljedeće godine.

Veoma je rizično raspisivati izbore u okviru stranke pred izbore na svim razinama u Republici Srbiji, istaknuo je tom prilikom predsjednik stranke *Petar Kuntić*. On je ipak naglasio da se nije željelo remetiti tradiciju da se izbori u stranci održavaju svake četiri godine. Sadašnji izborni zakon apsolutno ne ide na ruku malim političkim strankama s nacionalnim obilježjem, ponovno je istaknuo Kuntić. Također je naglasio kako treba imati u vidu da ni poslije 10 godina nije u potpunosti zaživjela odredba Sporazuma o zaštiti Srba u Republici Hrvatskoj i Hrvata u Republici Srbiji, što je u uskoj vezi sa zajamčenim mandatima u predstavničkim tijelima. Jednako tako, veoma su male šanse DSHV-a u samostalnom izlasku na izbore za republički parlament, s obzirom na veliki cenzus od potrebnih 10.000

ovjerenih potpisa za predaju izborne liste. Ipak, na prvome je mjestu za DSHV dobivanje statusa parlamentarne stranke, s obzirom da se radi o manjinskoj stranci čiji je cilj zaštita manjinskih interesa. Stoga je na ovome skupu ponovljeno da će se mogućnosti za ovakvu perspektivu temeljito razmotriti, što uključuje i potencijalne koalicije, a to je potvrdio i predsjednik subotičke podružnice DSHV-a *Martin Bačić*.

»Koalićijski partner mora biti takav da nam omogućuje barem sadašnji stupanj sudjelovanja u vlasti na republičkoj razini. Moram reći da ni sada nismo zadovoljni, no druga je mogućnost da samostalno izađemo na izbore, ali o tome ćemo naknadno odlučiti i konzultirati se s članstvom. Skupština subotičke podružnice održat će se za nekoliko mjeseci i tada ćemo čuti prvo mišljenje o ovome, a nakon toga i mišljenje na razini stranke«, kaže Bačić.

Sve odluke u svezi s izborima u DSHV-u i na razini države Srbije, svoju verifikaciju dobit će na skupštinama podružnica i velikoj izbornoj skupštini DSHV-a. Odmah po završetku izbora, unutar stranke će se krenuti s izbornom kampanjom, dodao je Petar Kuntić.

S. J.

HRVATSKI ZNANSTVENICI NA TERENU U BAČKOJ

Etnološko istraživanje o bunjevačkim Hrvatima

Stručni tim Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu započeo je u utorak terenska istraživanja o bunjevačkim Hrvatima na području Bačke. Istraživanje će trajati pet dana, do 20. studenoga – tri dana na području Subotice i okolice (Tavankut, Đurđin), a dva dana u Somboru s okolicom (Lemeš, Gradina).

Istraživanje provodi tim profesora, diplomiranih etnologa i studenata pod stručnim vodstvom dr. sc. *Milane Černelić*, izvanredne profesorice, koja se i ranije bavila etnološkim istraživanjima bačkih Hrvata. Dr. sc. Černelić kaže za HR kako je cilj istraživanja izravnim susretima s ispitanicima iz zajednice bunjevačkih Hrvata doći do podataka vezanih za njihove običaje i identitet.

»Bavit ćemo se običajima koji se i danas ovdje prakticiraju i koji su na neki način simboli identiteta. Jezikom, odnosno govorom se ne bavimo izravno, već kao kulturnim elementom«, kaže prof. Černelić.

Ona dodaje kako je ovo dio šireg istraživanja započetog prije desetak godina. »Nakon primorskih Bunjevaca, s područja Senja i okolice, istraživali smo Bunjevce u Lici, a potom i u Dalmaciji – u području Kruševa i Bukovice. Sada smo tu u Bačkoj, a sljedeće godine planiramo ići u Mađarsku baviti se Bunjevcima koji tamo žive. Krajnji cilj istraživanja je istražiti sve ogranke bunjevačkih Hrvata te, uspoređujući ih, pronaći eventualno neke zajedničke elemente u njihovom tradicijskom naslijeđu«, objašnjava prof. Černelić.

Materijalnu i logističku potporu ovom istraživanju osigurao je Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Menadžerica za kulturne djelatnosti ZKVH-a *Katarina Čeliković* ističe kako je ovo prvi put da se Odjel za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta sustavnije bavi istraživanjem Hrvata u Vojvodini.

»Bunjevački Hrvati u Bačkoj dosad nisu bili predmet ozbiljnog etnološkog istraživanja. Dosad su to bila uglavnom necjelovita, pojedinačna istraživanja nekih područja kulturnog identiteta. Nadamo se da ćemo ovim istraživanjem dobiti relevantne podatke o tomu kakva je naša tradicija bila nekada, kako se ona mijenjala tijekom povijesti i koliko je preživjela različita, nerijetko turbulentna vremena. Smatramo da je ovo jedno od najznačajnijih istraživanja, samim tim jer je popis pučanstva završio, pa bi ono moglo ukazati na to zašto je situacija danas ovakva kakva jest«, kaže Katarina Čeliković.

Ovim projektom nastavlja se suradnja Odsjeka za etnologiju i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata na projektnim istraživanjima. Stručni radovi vezani za ovo istraživanje bit će objavljeni u zasebnom zborniku, kao i u Godišnjaku za znanstvena istraživanja ZKVH-a.

D. B. P.

IZBORI U REPUBLICI HRVATSKOJ

Predano 269 izbornih lista

Državno izborno povjerenstvo (DIP) je u ponedjeljak, sat i pol prije ponoći, kada istječe rok za predaju izbornih lista, zaprimilo 269 kandidacijskih lista, odnosno 18 više nego što je ukupno predano za prošle parlamentarne izbore 2007., izjavio je to za HTV-ov Dnevnik 3 predsjednik DIP-a *Branko Hrvatin*, izvijestivši da je povjerenstvu do sada predano 248 stranačkih lista i 21 neovisna lista (2007. predano je 16 neovisnih lista).

Kandidacijske liste predalo je 57 političkih stranaka, a osam je podnositelja neovisnih lista.

Za 12. izbornu jedinicu, u kojoj zastupnike u Hrvatski sabor biraju nacionalne manjine, liste je predalo 56 kandidata (na izborima 2007. bilo ih je 72).

Parlamentarni izbori u Hrvatskoj bit će održani u nedjelju, 4. prosinca 2011.

ŠEST STRANAKA NACIONALNIH MANJINA UPUTILO PISMO PREMIJERU CVETKOVIĆU

Zakon o nacionalnim vijećima treba promijeniti

Šest vojvođanskih stranaka nacionalnih manjina zajednički su od premijera *Mirka Cvetkovića* zatražili da Vlada Srbije ispita mogućnost izmjena i dopuna važećega Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina. U pismu premijeru Cvetkoviću napominje se, među ostalim, da je za izbor legitimnih nacionalnih vijeća neophodno da manjinski birački popis bude u obliku izvoda iz općeg biračkog popisa. Iznosi se i zahtjev za razmjernom zastupljenošću nacionalnih manjina u skupštinama Srbije i Vojvodine, te da se, imajući u vidu opći materijalni položaj stranaka s nacionalnim predznakom, izmjenom odgovarajućeg zakona stvore uvjeti da one mogu sudjelovati na općim parlamentarnim izborima.

Pismo premijeru Srbije potpisali su predsjednici Demokratske stranke vojvođanskih Mađara *Andras Agoston*, Demokratske zajednice Hrvata *Đorđe Čović*, Demokratske zajednice vojvođanskih Mađara *Aron Csonka*, Građanskog saveza Mađara *Laszlo Rac Szabo*, Pokreta mađarske nade *Balint Laszlo* i Slovačke stranke *Jan Paul*.

PREKO 20 ANTIHRVATSKIH INCIDENATA UOČI POPISA STANOVNIKA U SRBIJI

Moguće da zbog izgreda broj izjašnjenih Hrvata bude manji

Više od 20 antihrvatskih incidenata različitih vrsta i težina zabilježeno je neposredno uoči i tijekom trajanja popisa stanovnika, koji je u Srbiji održan početkom listopada. Oni će zasigurno utjecati na spremnost Hrvata da očituju svoju nacionalnu pripadnost, izjavio je predsjednik Odbora za praćenje povreda manjinskih prava vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov*.

»Ti su incidenti i negativni napisi bilo čega što ima hrvatski predznak, te su kao takvi sigurno kod onih koji su slabije razvijene nacionalne svijesti ili žive u egzistencijalno nepovoljnijim prilikama pridonosili da se ne izjasne na popisu kao Hrvati. U tom smislu, uz opći negativni demografski trend i asimilaciju u Srbiji, i oni će vjerojatno pridonijeti da broj izjašnjenih Hrvata u Srbiji bude manji nego 2002.«, smatra *Žigmanov*.

Javnosti su dosada bili poznati samo oni najteži izgredi – razbijanje prozora na Hrvatskom nacionalnom vijeću (HNV) i ispisivanje grafiti na zgradama hrvatskih organizacija, dok se o telefonskim prijetnjama uposlenicima HNV-a i Novinsko izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« i čestom uništavanju promidžbenih plakata nije do sada javno govorilo.

Žigmanov primjećuje da je zabrinjavajuće što niti jedan slučaj u srbijanskim medijima nije dobio veću pozornost i što mjerodavna državna tijela niti jedan nisu riješili, te zaključuje da će zbog svega toga broj Hrvata u Srbiji i Vojvodini »zasigurno biti manji od onoga zabilježenoga na popisu stanovnika 2002. godine, ali nadamo se ne previše manji«.

Popis stanovništva je pokazao da u Srbiji ima 7.120.666 stanovnika, što je 377.000 manje nego na prethodnom popisu iz 2002. godine, izjavio je ravnatelj Republičkoga zavoda za statistiku *Dragan Vukmirović*.

Vukmirović je rekao da će podaci o popisu biti sukcesivno objavljeni polovicom iduće godine, a u lipnju će biti poznati podaci o nacionalnom sastavu, vjeroispovijedi i materinjem jeziku.

Svi rezultati popisa bit će objavljeni dvije godine po popisu, do kraja 2013. godine. U 75 posto općina broj stanovnika je smanjen za oko 10 posto, a među rijetkim općinama u kojima je od posljednjeg popisa 2002. zabilježen rast broja stanovnika je i Novi Sad, gdje je popisano 12,2 posto više stanovnika.

MEĐUNARODNI DAN TOLERANCIJE

Prijetnje i nasilje prisutni u velikoj mjeri

Pomoćnik povjerenice za zaštitu ravnopravnosti *Milovan Batak* rekao je Tanjugu da je u Srbiji posljednjih godina zabilježena pojava različitih oblika netolerancije i dodao da je osnovni zadatak svih širenje ideje tolerancije i preventivno djelovanje.

»Tolerancija je jedan od preduvjeta ekonomskog i svakog drugog napretka o čemu trebaju razmišljati svi u Srbiji«, rekao je Batak i dodao da trebamo znati da o tome razmišljaju i potencijalni investitori.

Batak je istaknuo da se u Srbiji netolerancija ispoljava najčešće na verbalnoj razini i da se nalazi svuda oko nas, te je dodao kako »nažalost, ima primjera kada se s verbalnog, netolerancija ispoljava na neke druge načine i to su teški oblici protiv kojih se moramo boriti svakodnevno kao društvo«.

Institucija Pokrajinskog ombudsmana je povodom Međunarodnog dana tolerancije upozorila da su u našem društvu u velikoj mjeri prisutni različiti oblici nasilja i netolerancije.

Ove godine su nadležne državne institucije u više navrata ustuknule pred nasilnicima, navedeno je u priopćenju te institucije i istaknuto da svako uzmicanje pred ekstremistima »čini uživanje ljudskih prava nesigurnim i neizvjesnim, a s druge strane jača uvjerenje ekstremista da prijetnjama i nasiljem mogu ostvariti svoje ciljeve«.

Međunarodni dan tolerancije svečano je obilježen u Bačkoj Topoli uručivanjem godišnjih nagrada za poseban doprinos promociji tolerancije, različitosti i ljudskih prava.

INTERLIBER 2011

Divovska knjižara u dva paviljona

Ovogodišnji, 34. po redu, Međunarodni sajam knjiga i učila »Interliber« održan je na Zagrebačkom velesajmu od 8. do 13. studenoga, pod visokim pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske. Prilično hrabro, organizatori su ove godine odlučili da hrvatska središnja nacionalna manifestacija posvećena knjigama traje jedan dan dulje, a društvo su joj u zajedničkom terminu pravili još pet sajмова: »Inova«, »Educa«, »Zim Ski Show«, »Info Restart« i »Sajam glazbe, plesa i multimedije«.

Bila je to svojevrsna mješavina poslovnih, izložbeno-kulturnih, edukativnih i zabavnih sadržaja, a tijekom šest dana trajanja najvećega i najstarijega sajma knjiga u Hrvatskoj posjetiteljima je na ukupno 15.000 četvornih metara prostora izložena godišnja produkcija 300-tinjak izdavača, što je još jednom potvrdilo »Interliberov« status najomiljenije hrvatske književne manifestacije.

Sajam je otvorio ministar kulture *Jasen Mesić*, a novi je ravnatelj Zagrebačkog velesajma *Igor Radenović* rekao kako je u ovogodišnji »Interliber« uloženo 250.000 kuna, dok je voditelj Sajma *Zoran Ušurić* dodao kako će isti biti u lanjskim okvirima, ali i priznao da su čak i »Školska knjiga« i »Algoritam« zbog recesije smanjili svoje štandove.

Prvog dana »Interliber« je u pratnji ravnatelja Igora Radenovića i predsjednika Skupštine Zagrebačkog holdinga *Davora Bernardića* službeno posjetio i hrvatski predsjednik dr. *Ivo Josipović* te u šali izjavio kako trenutačno najviše čita prijedloge zakona, ali da je upravo dobio na dar knjigu *Slavenke Drakulić* koju će zasigurno i pročitati.

BEZ HRVATA IZ VOJVODINE

U Zagreb su ove godine došli izdavači iz Crne Gore, Srbije, Bosne i Hercegovine, ali i

Austrije, Irana, SAD-a, Velike Britanije, Rumunjske... Njima cijena četvornog metra od šezdeset eura (dvaput više nego u Beogradu) očito nije bila previsoka.

Nažalost, i u novom izdanju Sajma stare organizacijske boljke su ostale, pa ni ove godine posjetitelji, baš kao ni izlagači, nisu dobili tretman kakav zaslužuju – primjerice, marketinga gotovo uopće nije bilo, a web stranica jedva da postoji. Tako da se »Interliber« i ove godine, kao i prethodnih, sveo na divovsku knjižaru smještenu u dva paviljona u kojima se mogu kupiti knjige s velikim popustima ili barem razgledati kompletna knjiška produkcija u posljednjih nekoliko godina. Naime, niti jedno pravilo koje vrijedi za sve ozbiljnije sajmove u svijetu u Zagrebu se ne poštuje, iako se radi o sajmu koji iza sebe ima desetljeća tradicije, i u godini kada je izdavaštvo imalo strelovit pad prometa izdavači više nemaju strpljenja za stalne propuste, a ni za cijene goto-

vo ravne onima u Frankfurtu. Upravo ta činjenica je jedan od razloga, kažu nam u Hrvatskoj matici iseljenika, što izdavaštvo hrvatskoga iseljeničtva ove godine nije bilo zastupljeno na »Interliberu«, pa tako ni hrvatske zajednice u Vojvodini.

BOGATA PONUDA

Od hrvatskih izdavača najviše su izložbenog prostora zauzele najveće izdavačke kuće – »Algoritam«, »Školska knjiga« i »Profil«, dok je uz prodajnu izložbu nekoliko tisuća naslova »Interliber« bio krcat i brojnim popratnim sadržajima kao što su: prezentacije, dodjele nagrada, razgovori s autorima, književne radionice, kvizovi za poticanje čitanja, okrugli stolovi i slična događanja.

Budući da nakladnici dobar dio novih naslova već tradicionalno pripremaju za »Interliber«, odnosno za studeni, posjetitelji su i ove godine mogli uživati u bogatoj književnoj produkciji i cijeli niz izdanja kupovati uz velike popuste, od 20 posto za najnovija izdanja pa sve do 90 posto, što je posebice vrijedno kada je riječ o enciklopedijskim izdanjima. Naime, na ovakvim sajmovima uvijek se po pravilu najviše isplati kupovati »velike stvari«: rječnike, enciklopedije, atlase i slične priručnike koje nudi veliki broj izdavača.

Hrvatsko nacionalno vijeće je organiziralo put subotičkim gimnazijalcima

18. studenoga 2011.

Posjetiteljima je na ukupno 15.000 četvornih metara prostora

izložena godišnja produkcija 300-tinjak izdavača * Izdavaštvo

hrvatskoga iseljeništva ove godine nije bilo zastupljeno na

»Interliberu«, pa tako ni hrvatske zajednice u Vojvodini

Osim velikih popusta i različitih akcija tipa »kupiš dva, dobiješ tri« ili »knjiga za par kuna« neki su izdavači, poput agilne »Knjige u centru«, odlučili knjige prodavati kao jabuke, na sanduke, i to po cijeni od 500 kuna.

Upravo zahvaljujući bogatoj ponudi i mogućnosti kupovanja knjiga po popularnim cijenama, kao i činjenici da je ulaz na ovogodišnji »Interliber« bio besplatan, nakladnici su zadovoljni posjetom, ostvarenim poslovnim rezultatima i prodajom.

U RIJECI POSJETITELJA I BAČKI HRVATI

Da je »Interliber« manifestacija od iznimne kulturne važnosti najbolje je posvjedočila rijeka posjetitelja koja je u proteklih šest dana protjecala između mnogobrojnih štandova nakladnika u dvama vele-sajamskim paviljonima, a u toj rijeci posjetitelja našli su se i bački Hrvati, u organizaciji Hrvatskoga nacionalnog vijeća iz Subotice putovali su

učenici Gimnazije »Svetozar Marković« koje je vodio profesor Zoran Nagel, a u organizaciji Osnovne škole »Matija Gubec« učenici iz Tavankuta u društvu svojih nastavnika i nekoliko roditelja. »Budući da već nekoliko godina redovito dolazimo na 'Interliber', shvatili smo da nam jedan dan nije dovoljan za razgledavanje ovog najvećeg sajma knjiga u Hrvatskoj. Zato smo ove godine organizirali dvodnevni posjet 'Interliberu' i nazvali ga 'javni sat hrvatskoga jezika', s ciljem usavršavanja naših nastavnika koji predaju na hrvatskome jeziku, ali i pružanja mogućnosti našim učenicima da čuju matični jezik koji uče«, kaže nam voditeljica Stanislava Prčić i pojašnjava kako, kao praktičar, misli da nastava nije kompletna ako ostane samo u okvirima školskih klupa.

Mladi Hrvati iz Vojvodine bili su na »Interliberu« gosti predsjednika Uprave »Školske knjige« prof. Ante Žužula i sudjelovali su u predstavljanju nekoliko najnovijih izdanja te

Posjetitelji su i ove godine mogli uživati u bogatoj književnoj produkciji i cijeli niz izdanja kupovati uz popuste od 20 do 90 posto

najveće i najuglednije nakladničke kuće u Hrvatskoj, prepoznatljive kao zaštitni znak hrvatskoga izdavaštva, koja već 60 godina predstavlja najbolje u hrvatskom nakladništvu. »Već više od pola stoljeća 'Školska knjiga' odgaja naraštaje, okupljajući najuglednije autorske timove iz znanosti, obrazovanja i kulture, a svojim nakladničkim programom slijedi suvremene svjetske dosege u obrazovanju, objedinjujući ih s tradicionalnim vrijednostima nacionalne kulture«, kaže za naš list prof. Žužul i dodaje kako je njegova nakladnička kuća pokretač i nositelj brojnih nacionalnih projekata, od udžbeničkih, stručnih, znanstvenih, leksikografskih i kulturoloških knjiga i priručnika, do lijepe književnosti, dječje knjige, časopisa i drugih vrijednih izdanja, te da kao kuća promiče vrhunske standarde izdavaštva. Tako je »Školska knjiga« dovela i autorice ciklusa knjiga o Oksi Pollock (Anne Plichota i Cedrine Wolf) koji je trebao ugroziti komercijalni uspjeh Harryja Pottera, a bilo je tu i šest knjiga Ivana Aralica, te Šentijini zapisi iz leksikografskog rokovnika o Krleži. »Profil« je predstavio nove knjige Viktora Žmegača i Igora Mandića te Miroslava Radmana, kao i prijevode Tariqa Alija, Cormaca McCarthyja, Jennifer Egan... »Matica hrvatska« predstavila je »Književni leksikon« i »Kritiku relativizma ukusa« akademi-

ka Milivoja Solara, »Vrijeme u pjesmi« Pavla Pavličića i »Eseje« Milana Mirića, dok je »Naklada Ljevak« pripremila niz noviteta, romane Ivice Dikića »Sanjao sam slonove« i Marijane Dokoze »Nariyanin plač«, prozu Abdulaha Sidrana »Otkup sirove kože« i »Queer« Williama Boroughsa, te biografiju Dalaj Lame. Na središnjoj pozornici bit će predstavljena »Babettina gozba« Karen Blixen u izdanju »Disputa«, ali i zapisi izvršnog komiteta CK SKH od 1955. do 1959. Hrvatskog državnog arhiva te knjiga Slobodana P. Novaka »Boka Kotorska od kampanela do kampanela« AGM-a.

Zagrebački VBZ proglasio je dobitnika tradicionalne nagrade za najbolji neobjavljeni roman vrijedne 100.000 kuna, a pobijedio je rukopis »Naročito ljeti«, bivše redaktorice »Globusa« Ankice Tomić, koja je trenutačno u otkaznom roku.

»Ovo je nestvarno, ne mogu vjerovati! Roman o djetinjstvu napisala sam za dvadeset dana. To je prvi put da sam nešto napisala. Tema je moja obitelj, ima i politike, ali rata nema«, rekla je uzbuđena laureatkinja.

Kada smo već kod nagrada, spomenut ćemo i Zakladu Petra Kočića iz Banjaluke koja je pretposljednog dana »Inetlibera« dodijelila »Kočićevo pero« hrvatskom prozaiku Anti Tomiću za roman »Punoglavci«.

Zlatko Žužić

18. studenoga 2011.

NIZ KOMEMORACIJA U POVODU 20 GODINA OD PADA OBRANE VUKOVARA

Sjećanje na hrabre ljude

Konferencijom Zajednice povratnika Hrvatske »20 godina progonstva s vukovarskog područja« u Vukovaru je počelo obilježavanje Dana sjećanja na žrtvu Vukovara 1991., u sklopu kojega će se do 20. studenoga pod geslom Hrabri ljudi održati niz komemorativnih programa. Središnji je dio obilježavanja tradicionalno okupljanje sudionika 18. studenoga u dvorištu vukovarske bolnice te kolona sjećanja od bolnice do Memorijalnoga groblja. Kod spomenika na groblju vijence polažu državna te izaslanstva svih hrvatskih županija. Molitvu za sve poginule u Domovinskom ratu predvodi đakovački i osječki nadbiskup i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije mons. *Marin Srakić*, a misu zadušnicu na groblju vrhbosanski nadbiskup cardinal mons. *Vinko Puljić*. Obilježavanje stradanja branitelja i civila u Domovinskom ratu u vukovarskoj gradskoj četvrti Borovu naselju održat će se 19. studenoga. Program obilježavanja Dana sjećanja na žrtvu Vukovara 1991.

završava 20. studenoga VII. novinarsko-književničkim susretom »Grad - to ste vi« te odavanjem počasti braniteljima i civilima stradalim u srpskom koncentracijskom logoru u krugu Veleprometa i na Ovčari. Bitka za Vukovar počela je 25. kolovoza 1991. kad su pripadnici bivše JNA i srpskih paravojski postrojbi krenuli u opći tenkovsko-pješački napad, a završila je 18. studenoga slomom obrane grada. Opoljeni Vukovar branilo je oko 1800 pripadnika Zbora narodne garde i policije te dragovoljaca HOS-a, ustrojenih u 204. vukovarsku brigadu HV-a. Prema podacima vukovarske Opće bolnice u agresiji na Vukovar poginule su 1624 osobe, od kojih je do sloma obrane grada poginulo 905 osoba, a među njima i 12-ero djece. Bolnica ima podatke o ranjavanju 1219 osoba, među kojima i 30-ero djece. Hrvatski državni sabor donio je 1999. Odluku o proglašenju 18. studenog Danom sjećanja na žrtvu Vukovara 1991., kojom je određeno na dostojanstven i primjeren način odati počast svim sudionicima obrane Vukovara, prenosi Hina.

MAGYAR SZÓ PRENOSI SJEĆANJA SUDIONIKA ANTIRATNIH PROSVJEDA 1991. GODINE

Ljudi koji su samo htjeli mir

Navršilo se točno dvadeset godina od kada su građani Sente ratu rekli – ne, a sjećanju na nekadašnji veliki antiratni prosvjed bila je posvećena u subotu i svečana sjednica senčanske Skupštine općine, na kojoj je potvrđena svojevremena odluka lokalnog parlamenta da raspiše referendum na kojem bi se građani izjasnili o tome žele li sudjelovati u ratu, koju je tada Ustavni sud Srbije ubrzo poništio, piše Magyar Szó u povodu ove obljetnice.

Više građana Sente dobilo je na svečanoj skupštinskoj sjednici spomenicu u znak sjećanja na njihovo aktivno i požrtvovano sudjelovanje u prosvjedu protiv nasilne vojne mobilizacije prije dvadeset godina, a o tome što se događalo u Senti 1991. godine

prisjetili su se za Magyar Szó neki od aktera tadašnjih zbivanja.

Miladin Lalić, koji je u to vrijeme bio predsjednik Skupštine općine, naveo je da je na toj funkciji imao obveze prema državi, ali da je čitavo vrijeme pokušavao raditi u interesu građana. »Preko 90 posto stanovnika bilo je protiv rata, željeli su živjeti u miru. I moj je stav bio da je u ratnom stanju zadatak rezervista obrana grada i da trebaju tu ostatik«, kazao je za ovaj list Lalić.

Član tadašnjeg kriznog štaba, koji je bio i sudski proganjen, *Jožef Bodo* u to vrijeme je bio časnik u pričuvu.

»Nas, rezerviste, autobusi su 3. studenoga prebacili u Tornjoš, na takozvanu obuku. Čekali smo po veoma teškim

uvjetima, smješteni na vlažnoj slami, u objektu u kojem je puhao propuh. Ubrzo se i ispostavilo: časnici vojske koji su stigli iz Subotice priopćili su nam da smo mi, zapravo, dragovoljci, što trebamo i potpisati, te da nas vode u Hrvatsku. Kada smo se pozvali na to da mi pripadamo teritorijalnoj obrani, jedan časnik je arogantno primijetio kako je 'lakše u papučama kod kuće gledati TV, nego braniti domovinu na fronti'. Takav odnos je sve revoltirao. Sve je jača bila odluka svih nas da mi na frontu druge države ne idemo«, prisjećao se Bodo.

Ilona Nemet bila je među ženama – majkama i suprugama, koje su 4. studenoga otišle do Tornjoša posjetiti rezerviste, išla je svomu sinu. »Autobusi su bili tamo, u Tornjošu, i da smo

mi, žene, onda ostavile rezerviste, odveli bi ih na frontu. Odlučila sam da nećemo popustiti, ni po cijenu da nas pogube«.

Prema riječima *Derđa Šutuša*, nekadašnjega policijskog časnika, kao što su i sudionici prosvjeda osnovali krizni štab, isto tako je i u senčanskoj policiji bio osnovan krizni štab. »Upute smo dobivali neposredno iz Beograda. Ja sam vodio jedinicu koja je imala zadatak održati javni red i mir u gradu i spriječiti eventualne nered. Srećom, nije bilo potrebe za interveniranjem, prosvjed se odvijao mirno. Naređenje za rasturanje skupa i njegovo sprečavanje nismo dobili, samo smo nadzirali događaje«, prisjetio se Šutuš.

PREDSTAVNICI UDRUGE »VUKOVAR 1991« U BEOGRADU

Srbija se mora suočiti s ratnim zločinom

Predstavnici udruge prav-
nika »Vukovar 1991«
prošloga su četvrtka u
Beogradu, nakon sastanka sa
srbijanskim tužiteljem za ratne
zločine *Vladimirom Vukčevićem*,
izrazili očekivanje da će Srbija
započeti s procesuiranjem osum-
njičenih za ratne zločine protiv
civila i ratnih zarobljenika u srbij-
anskim logorima Begejcima,
Stajićevo, Srijemskoj Mitrovici,
Nišu i Beogradu, prenijela je
Hina.

Hrvatsko državno odvjetniš-
tvo sredinom listopada ustupilo
je srbijanskome tužiteljstvu za
ratne zločine optužnicu protiv
generala *Aleksandra Vasiljevića*
(73) i potpukovnika *Miroslava*
Živanovića (62) zbog ratnog zlo-
čina protiv civila i ratnih zaro-
bljenika u tim logorima.

URUČEN DOKUMENT – NAREDBA O OSNIVANJU LOGORA

Predsjednik udruge »Vukovar
1991« *Zoran Šangut* izjavio je
novinarima ispred beogradskog
posebnog suda nakon sastanka
s Vukčevićem kako su razgo-
varali o kaznenoj prijavi koju
je ta udruga podnijela srbijan-
skom državnom odvjetništvu 22.
svibnja 2008. za ratne zločine u
navedenim logorima, te da udru-
ga očekuje da se Srbija suoči s

tim ratnim zločinom i da javnost
bude upoznata s onime što se
dogodilo.

Šangut je ustvrdio kako srbij-
anski predsjednik *Boris Tadić*
»o tome šuti sve ove godine«
te da udruga, u političkom smi-
slu, prije svega očekuje da on
osudi te zločine i da na taj način
politika »da vjetar u leđa« držav-
nome odvjetništvu i i državnom
odvjetniku Vukčeviću da se
ratni zločini, bez obzira tko ih
je i u čije ime počinio, mora-
ju procesuirati. Udruga, kako je
rekao, očekuje suradnju između
državnih odvjetništava Hrvatske
i Srbije u procesuiranju svih rat-
nih zločina te izrazio nadu da
se politika neće miješati u ta
pitanja i da će biti procesuirani,
kako u Hrvatskoj, tako i u Srbiji,
svi koji su činili ratne zloči-
ne. Dodao je kako je državni
odvjetnik Vukčević dobio tekst
jedne naredbe iz koje se vidi da
je Aleksandar Vasiljević, zapo-
vjednik »Uprave sigurnosti«, ili
u Hrvatskoj poznatog KOS-a,
naredio osnivanje logora u Srbiji
i u Hrvatskoj.

»S obzirom da se veliki broj
stražara i zapovjednika logora,
koji su se tada skrivali, i danas
skriva pod nadimcima, očeku-
jemo da ovo tužiteljstvo i arhi-
vi JNA otkriju imena svih onih
zapovjednika i stražara koji su
činili ratne zločine«, kazao je

Šangut.

Dodao je kako vjeruje da će se
uskoro otvoriti i pokrenuti istra-
ga, s obzirom da je glavni hrvat-
ski državni odvjetnik *Mladen*
Bajić dostavio optužnicu, kao i
da će ona biti spojena s kazne-
nom prijavom koju je podnijela
udruga »Vukovar 1991« i da će
biti procesuirana. Podsjetio je
kako je to ratni zločin koji se
dogodio prije 20 godina, a da
zbog toga nitko nije ni pritvoren,
ni zatvoren, niti se u Srbiji vodi
ikakav postupak.

ODGOVOR U ROKU OD TRI MJESECA

Zamjenik srbijanskog tužitelja
za ratne zločine i glasnogovor-
nik toga državnog odvjetništva
Bruno Vekarić novinarima je
kazao kako je bit u tome da
je državno odvjetništvo prije
20-ak dana dobilo optužnicu,
ali i materijal, u povodu pret-
hodne kaznene prijave udruge
»Vukovar 1991«.

»Mi ćemo, naravno, postupati
u roku koji je predviđen sporazu-
mom s državnim odvjetništvom
Republike Hrvatske, dakle dat
ćemo svoj odgovor u idućem
razdoblju«, rekao je Vekarić te
precizirao kako taj rok iznosi tri
mjeseca.

»S druge strane, želim jasno
izraziti naše stajalište – nama u

našem društvu ne trebaju ljudi
koji su izvršili zločine i koji
su bili u stanju ubiti bilo koga
zato što je drugačiji«, istaknuo
je Vekarić.

Potporu udruzi »Vukovar
1991« izrazili su predstavnici
srbijanskih nevladinih udruuga
»Fond za humanitarno pravo« i
»Žene u crnom«.

Optužnicu protiv Vasiljevića i
Živanovića podiglo je u travnju
ove godine osječko Županijsko
državno odvjetništvo. Vasiljevića
se po zapovjednoj odgovorno-
sti tereti kao načelnika »Uprave
sigurnosti Saveznoga tajništva
za narodnu obranu« zbog osni-
vanja logora u Srbiji u kojima
su od početka listopada 1991. do
svibnja 1992. ubijani i mučeni
civilni i ratni zarobljenici dovede-
ni s područja Osijeka, Vukovara,
Karlovca, Stare Gradiške, Slunja
i drugih mjesta u Hrvatskoj. Po
optužnici, u srbijanskim logori-
ma ubijeno je 19 zatočenika,
većem broju nanesene su teške
ozljede s trajnim fizičkim i psi-
hičkim posljedicama, a više žena
sustavno je silovano i seksualno
zlostavljano.

Živanovića se tereti kao zapo-
vjednika i osnivača logora na
napuštenome poljoprivrednom
imanju u blizini Begejaca i na
napuštenoj stočnoj farmi u blizi-
ni Stajićevo, u kojima je ubijeno
pet zatočenika.

POSMRTNO ODLIKOVAN SINIŠA GLAVAŠEVIĆ

Glas iz vukovarskog podruma

Upovodu obilježavanja 20. godiš-
njice pada Vukovara predsjednik
Republike Hrvatske *Ivo Josipović*
posthumno je odlikovao novinara *Sinišu*
Glavaševića najvišim državnim odlič-
jem za junaštvo – Red kneza Domagoja.
Odličje je primio njegov sin *Bojan*
Glavašević. Odlikovanja su primili i tadaš-
nji vladin povjerenik za Vukovar *Marin*
Vidić Bili, te nekadašnji načelnik vukovar-
skog MUP-a *Stipe Pole* i ratni zapovjednik
logistike *Lavoslav Bosanac*.

Posebnu povelju Republike Hrvatske

predsjednik je uručio Vukovarskoj bolnici,
svim njenim djelatnicima koji su i u paklu
rata pokazali kako se može biti čovjek.
»Ovo je dan kada se zaista sjećamo s
ponosom najtežih dana hrvatske povije-
sti i posebna mi je čast i zadovoljstvo

što ovom prigodom mogu uručiti odličja
i povelju samoj bolnici i nekim od sudi-
onika obrane kojih se možda do danas
nismo sjetili s dovoljno poštovanja, pažnje
i pijeteta«, izjavio je predsjednik Josipović.
Siniša Glavašević bio je urednik Hrvatskoga
radija Vukovar. Hrabri ratni izvištelj,
Vukovarac, glas iz podruma koji je svjedo-
čio o strahotama u svojem gradu. Pri oku-
paciji grada, 19. studenoga 1991., odveden
je iz Vukovarske bolnice. Izgubio mu se
svaki trag. Identificiran je i ekshumiran iz
masovne grobnice na Ovčari.

JASEN BOKO, DRAMATURG, KNJIŽEVNIK I NOVINAR

Kultura je često u službi politike

Razgovor vodio: Stipe Ercegović

*Onoga trenutka kad se ovaj planet pretvori u globalizirano selo u kojem svi slušamo istu glazbu, jedemo istu hranu i govorimo isti jezik, bit će kraj jednog zanimljivog i uzbudljivog svijeta**

Dobro je da sada svi imamo svoje države, nakon čega možemo razvijati i normalne odnose, bez da se netko uvijek žali kako ga neka republika zajedničke države iskorištava.

S amostalni umjetnik *Jasen Boko* za naš list govori o pisanju, knjiškoj produkciji na prostoru bivše države, hrvatsko-srpskim odnosima, politici, kulturi, povjerenju među ljudima, te o zamkama asimilacije.

HR: Kako je došlo do toga da se opredijelite za pisanje kao profesiju?

Teško bih odgovorio na ovo pitanje, ne postoji neka odluka koja je tome prethodila. Čini mi se da je, da parafraziram *Diderota*, pisanje kao i kazalište – utočište, a ne izbor.

HR: Kakve ste vi knjige voljeli kao dječak i pod čijim ste utjecajem stasavali kao pisac? Jako puno sam čitao kao dijete i uvijek sam volio pustolovne knjige, dakle *Marka Twaina*, *Zanea Greya*, *Ivana Kušana* (serijal o Koku), *Henryka Sienkiewicza* i dr. Pretpostavljam da su oni formirali moju »žicu« za putovanjem... Kasnije sam zavolio druge autore, npr. *Dostojevskog*, *Manna*, *Shakespearea*, *Rushdiea* i dr. Oni su mi omiljeni autori, ali, na sreću, nikad nisam pokušao oponašati njihovo pisanje. Njima se divim, a pišem onako kako pišem, vjerojatno

najviše pod utjecajem *Jasena Boke*.

HR: Baveći se spisateljskim poslom što biste izdvojili kao pozitivno, a što kao negativno iskustvo?

Pozitivna je mogućnost da javno kažem svoje mišljenje i napišem ono što mislim. Pozitivno je i dobiti reakcije čitatelja na ono što ste napisali. Lijep je i osjećaj da nešto ostaje iza nas, nešto što će netko čitati i dugo nakon što nas više ne bude. Nemam neka negativna iskustva, osim onog da je frustrirajuće da se od književnosti i pisanja ne može živjeti.

HR: Pratite li i kako vam se čini aktualna spisateljska produkcija u državama bivše Jugoslavije?

Produkcija je vrlo bogata, raznolika i prilično kvalitetna. Puno je kvalitetnih pisaca mlađe generacije, ali ono što mislim da nedostaje u svim državama bivše Jugoslavije je nekakva sustavna potpora države piscima. Konkretno u Hrvatskoj postoji potpora države izdavačima, dok su pisci prepušteni sami sebi, vrlo je malo programa koji bi materijalno pomogli njihovu procesu stvaranja, a

stvarati i pritom se svakodnevno boriti za egzistenciju nije lako. No, možda tako i treba, oni koji su birali umjetnost nisu je birali zbog lagodnog života i na prste jedne ruke mogu se kroz povijest nabrojiti umjetnici i književnici koji su bogato živjeli od svoje umjetnosti. Umjetnost je borba, možda bi nas pisce 'blagostanje' ulijenilo...

HR: Jesu li knjige nekada bile kvalitetnije?

Nisu knjige ranije bile kvalitetnije, samo s povijesnim odmakom dobijemo i neku selekciju, pa znamo samo za najbolje iz nekog razdoblja. Kad jednom ova prva dva desetljeća južnoslavenske tranzicije budu povijest, književnost koja prođe kroz filter vremena sigurno će biti

barem jednako kvalitetna kao i ona iz pedesetih ili šezdesetih godina dvadesetog stoljeća.

HR: Kako doživljavate hrvatsko-srpske odnose, kada su u pitanju politika i kultura, te kakav je vaš odnos prema nekadašnjoj zajedničkoj državi u kojoj ste stekli obrazovanje?

Nažalost, hrvatsko-srpski odnosi su žrtva dnevne politike i redovito se pogoršavaju pred izbore kada je potreban »vanjski neprijatelj«. U perspektivi, s generacijama koje dolaze, generacijama koje ne pristaju živjeti u prošlosti, vjerujem da će se ti odnosi pretvoriti u ono što bi trebali biti odnosi dviju susjednih zemalja koje imaju slične jezike, kulture i zajed-

nički dio povijesti. Što se mog stava prema bivšoj državi tiče on je, naravno, uvijek obojen nekom nostalgijom, ne zbog države nego zbog toga što sam u toj državi odrastao, ljubio i formirao se kao čovjek. Ne bih, međutim, rekao da spadam u jugonostalgijare, vrlo sam svjestan sustava koji je uz sve povlastice ipak bio totalitaran i u kojem se nije moglo izreći kritičko mišljenje. Ne žalim za »Jugom« i mislim da je dobro da sad svi imamo svoje države, nakon čega možemo razvijati i normalne odnose, bez da se netko uvijek žali kako ga neka republika zajedničke države iskorištava.

HR: Može li se kultura odvojiti od politike?

Nažalost, politika često pokušava manipulirati kulturom, a na ljudima koji se kulturom bave je zadatak da se toj manipulaciji odupru, što u posljednjih 25 godina i nije bio slučaj, jer se često kultura stavljala u službu politike. Ono što je dobro jest da je iz nekakve povijesne perspektive ipak kultura ta koja o(p)staje, dok se politika zaboravi. Je li danas ikomu bitno i zna li se uopće tko je politički vladao u vrijeme kad su napisane »Odiseja«, »Božanstvena komedija«, »Hamlet«, »Zločin i kazna« ili »Derviš i smrt«? Umjetnost ostaje, političari prolaze.

HR: Jeste li vi politički angažirani?

Nisam nikad bio član ni jedne stranke ili partije i jedna od rijetkih stvari koju znam u svojoj budućnosti jest činjenica da član neke stranke nikada neću biti. Nikada nisam pristajao biti član stada poslušnog nekakvom ambicioznom pastiru, uvijek sam bio snažan individualac i to imam namjeru i ostati. Moji politički, kao i svi drugi izbori moja su individualna stvar, nemam ih namjeru dijeliti s »istomišljenicima« u nekoj stranci.

HR: Mnoge vaše kolege pred izbore javno stanu ispred neke stranke. Gube li oni time ili dobivaju?

To je njihov izbor, a ja tuđi izbor poštujem, nije na meni da ih osuđujem. Naravno da kratkoročno profitiraju, ovako ili onako, ali sam siguran da dugoročno u ljudskom, a često i umjetničkom smislu gube.

HR: Kako podići povjerenje među ljudima i koje mehanizme upotrijebiti?

Pretpostavljam da mislite na odnose među ljudima

stvar što su nas u posljednja dva desetljeća pokušavali pretvoriti u stado, masu zanemaranih individualaca čija je jedina svrha da koriste »općoj« ideji.

HR: Je li se moguće izboriti s procesom asimilacije?

Asimilacija je složen proces i ne mislim da je riječ nužno o negativnoj odrednici. Dobro je asimilirati se u društvo u kojem živiš, ali ne treba nikad zabo-

volim različitosti među ljudima, regijama, državama i mislim da ih treba potencirati. Onoga trena kad se ovaj planet pretvori u globalizirano selo u kojem svi slušamo istu glazbu, jedemo istu hranu i govorimo isti jezik bit će kraj jednog zanimljivog i uzbudljivog svijeta.

HR: Kako pojačati vidljivost i prisutnost hrvatske kulture na kulturnoj sceni Srbije?

U prisutnosti hrvatske kulture u Srbiji, ali i obratno, potrebni su ipak mehanizmi o kojima smo pričali. Uz obostranu financijsku potporu ljudi koji rade na takvoj promidžbi na objema stranama, a ima ih i vrlo su vrijedni, imat će znatno lakši posao. Mislim da je vrlo bitno da se bolje upoznamo, jer bez obzira što smo toliko desetljeća živjeli u zajedničkoj državi i dalje razmišljamo o onom drugom kroz stereotype i predrasude, što znači da se zapravo ne poznajemo. Osim financijske potpore države, vidljivost neke kulture na inozemnoj sceni može se povećati pametnim izborom programa i dovođenjem onog najkvalitetnijeg, onog što neće zainteresirati samo Hrvate u Srbiji, nego će i srpska publika poželjeti vidjeti neki program, ne zato jer je hrvatski, kineski ili bilo čiji drugi, nego zato jer je kvalitetan!

HR: Radite na novoj knjizi. O čemu se radi?

Već neko vrijeme radim na projektu kojega sam nazvao »Tragovima Odiseja«. Po Mediteranu sam tražio eventualne tragove prvog europskog putnika i protagonista jednog od najljepših djela europske književnosti. Pokušao sam kroz to putovanje razlučiti mit od povijesti i vidjeti što je uopće Mediteran, nekadašnje srce svijeta i kolijevka kulture. Putovao sam tri mjeseca od Troje, preko Grčke, Sicilije, Malte i jadranskih otoka do Itake. Putovanje sam završio, sad trebam sjesti i napisati knjigu koja će sigurno donijeti neka zanimljiva otkrića i, nadam se, biti uzbudljiv putopis.

Autor sedam knjiga

Jasen Boko diplomirao je dramaturgiju i svjetsku književnost, radio je u Hrvatskom narodnom kazalištu u Splitu kao dramaturg, kao novinar i urednik »Slobodne Dalmacije«, a danas ima status samostalnog umjetnika. Kao Fulbrightov stipendist studirao je na grupi za postdiplomski u klasi Playwriting/Screenwriting na New York University. Deset godina bio je predavač kolegija Lutkarstvo i scenska kultura na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu.

Njegovih dvadesetak drama i lutkarskih igrokaza za djecu i mladež izvedeni su u više od četrdeset produkcija na profesionalnim scenama Hrvatske, Slovenije, BiH i Srbije, a predstave nastale po njegovim dramama putovale su na brojne domaće i inozemne festivale, gdje su i nagrađivane. Lutkarski tekst »Kako je andeo dobio krilo« dobitnik je nagrade za novi dramski tekst za djecu i mlade Mali Marulić, a »O kupusu i bogovima« nagrađen je Marinom Držićem za 2010. godinu. Bio je dramaturg na dvadesetak produkcija u hrvatskim i slovenskim kazalištima, a više mu je drama realizirano i u Dramskeom programu Hrvatskog radija.

Objavio je sedam knjiga: »Kazališni sat i druga drama« (1995.), »Nova hrvatska drama« (2002.), »Tin, trideset godina putovanja« (2005.), »Peta strana svijeta« (2006.), »Zapisi iz kazališnog (su)mraka« (2007.), »Na Putu svile (Kako nam je lagao Marko Polo)« (2009.) i »Priče iz muzeja« (2010.).

U pripremi su mu tri knjige: »Tragovima Odiseja« (Profil, Zagreb), »Pozorište« (edicija Saznaj i probaj) i za beogradski Kreativni centar »Kazališni eseji« (izdavač Sterijino pozorje).

Bio je izbornik riječkog Međunarodnog festivala malih scena i Marulićevih dana, te član više žirija na međunarodnim festivalima. Bio je suizbornik sarajevskog Međunarodnog kazališnog festivala MESS, te umjetnički suradnik ljubljanskog EX PONTA i poljskog festivala Konfrotacije u Lublinu.

Predsjednik je International Playwrights' Forum (ITI UNESCO). U više je navrata u inozemstvu (Indija, Pakistan, Filipini, Grčka, SAD...) držao predavanja o hrvatskoj i europskoj drami i kazalištu. Objavljuje kritike i tekstove o kazalištu u brojnim domaćim i inozemnim časopisima.

u Hrvatskoj i Srbiji. Ljudski odnosi nisu podložni »mehanizmima«, povjerenje je individualna stvar i dobro je da je tako. Ne volim generaliziranje tipa Hrvati su ovakvi, Srbi onakvi. Uvijek smo prije svega subjekti, a ne nacionalni objekti i trebali bismo to ostati. Druga je

raviti svoje korijene, sredinu iz koje si došao, pri tom ne mislim nužno na nacionalnu odrednicu. Mislim da i ovdje o pojedincu ovisi hoće li zaboraviti iz čega je potekao i asimilirati se do neprepoznatljivosti, što mislim da nije dobro. Uvijek se zalazam za multikulturalnost, jako

PROMIŠLJANJE O CRKVENOM GOVORU U MEDIJIMA POVODOM »SLUČAJA DR. ANDRIJE KOPILČ

Za odgovorno sučeljavanje bez teoloških sadržaja

Piše: Tomislav Vuković

Po principu: što je veći stupanj povjerene dužnosti veća je i odgovornost, trebaju »polagati račune« i snositi odgovornost i biskup i svi svećenici Subotičke biskupije, ništa manje ni više od svih drugih vjernika

Nedavno je, ne samo vjerna nego i šira, javnost bila iznenađena i šokirana viješću o prijevremnom umirovljenju *dr. Andrije Kopilovića*, jednog od najuglednijih, najaktivnijih i nejekspoziranih svećenika Subotičke biskupije, koja je zbog intrigantnosti daleko nadmašila grad Suboticu i granice tamošnje biskupije. Tom se događaju može pristupiti s nekoliko motrišta, ali sada, kada se »prašina polako slegla«, potrebno je pokraj ostalog progovoriti i o crkvenom govoru u medijima. No, nije ovdje riječ isključivo o crkvenoj »stvari«, kako se to opravdano čini na prvi pogled, nego o puno širem poimanju odnosa (govora) bilo koje institucije putem medija prema javnosti, u kojemu i crkveni govor treba biti što jasniji, učinkovitiji i precizniji na korist općeg dobra svih ljudi. Dakle, analizu

uzroka, okolnosti i posljedica spomenutog »slučaja« *dr. Kopilovića* treba prepustiti mjerodavnim crkvenim ili, ako se za to ukaže potreba, civilnim ustanovama.

Prvo, u demantiju Subotičke biskupije (*Marija Matković*: »Umirovljenje mons. dr. Kopilovića nije povezano s Dužijanom i DSHV-om«, internetska stranica Uredništva na hrvatskom jeziku Radio Subotice, 21. rujna 2011.) jasno je rečeno kako je riječ isključivo o pronevjeri »crkvenih finansijskih sredstava«.

PROTIV MEDIJSKOG »ŽUTILA«

Odmah zatim doznaje se da znatizeljni novinari nisu dobili odgovor na upit o iznosu pronevjenjenih sredstava, s argumentom da »Crkva propovijeda obraćenje, te bi stoga bilo neloogično javno objavljivati takve

podatke«. Službeni je predstavnik Subotičke biskupije u nastavku, očito dobronamjerno, vješto i opravdano, pazio da se a priori ne izvrgne negativnom, sadističkom i senzacionalističkom medijskom seciranju nečijeg ljudskog dostojanstva u cilju privlačenja javnosti po svaku cijenu i što veće prodaje vlastitih medijskih »proizvoda« (vijesti), što je itekako česta napast pred kojom se danas klanjaju gotovo svi audio i vizualni mediji zbog tržišne utakmice, ne mareći za bilo kakve etičko-moralne granice, a čiji je ishod, nažalost, sveprisutno »medijsko žutilo« (žutilo, najvjerojatnije, zbog mnoštva ogavnih i nepodnošljivih tekstova, koji makijavelistički gaze pred sobom sve vrednote, pojedince i ustanove i ne opterećuju se argumentima, tj. njihovom utemeljenošću i istinitošću, asociraju na žutu boju finalnog proizvoda ljudske probave)!

Argument da »Crkva propovijeda obraćenje« u nastavku odgovora je i pojašnjena: »Dakle, mi glede privatnih stvari ne izlazimo u javnost, jer je Crkva prije svega institucija koja promovira zaštitu pojedinca. Crkva poglavito propovijeda obraćenje, mogućnost pokajanja za ono što je netko možda loše učinio i zbog toga smatram apsolutno irelevantnim izlaziti s bilo kakvim podacima u javnost.«

Općenito, crkveni govor, kao što se vidi i u ovome slučaju, očekivano ima svojevršno teološko uporište jer je ono conditio sine qua non crkvenog hoda kroz određeni prostor i vrijeme, pa tako i kroz naš subotički (šandorski, kerski, senčanski i sl), bački, europski..., posebice imajući u vidu njezinu navjesticu zadaću. Ona, kao što je poznato, u svakome vremenu svim narodima naviješta »Radosnu vijest«, koju svatko

KOPILOVIĆA»

po slobodnoj volji ima prihvatiti ili odbaciti, čiji su teološki (ili metafizički) sadržaji sastavni dio njezina bitka, te se Crkva njih ne može odreći, jer više ne bi bila to što jest.

PRAVILA GOVORNE I MEDIJSKE KOMUNIKACIJE

Međutim, crkveni govor prema medijima mora biti pozitivan i treba nastojati uspostaviti istinski dijalog s njima, kako su to zaključili (nad)biskupi i na nedavnoj općoj skupštini Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE): »Crkva i mediji«, održanoj od 30. rujna do 3. listopada ove godine u mađarskom Esztergomu. U dobronamjernom spomenutom demantiju Subotičke biskupije to, nažalost, nije učinjeno jer je teološkim sadržajem izbjegnuto odgovor, te je svaka komunikacija bila prekinuta. Sada se dolazi do ključnog i prijepornog pitanja: Je li dobro da Crkva izlazi s teološkim argumentima pred javnost, u slučajevima koji nemaju nikakve veze s njezinom navjesticom ulogom? Što današnjim ljudima, koji su većim ili manjim dijelom nevjernici ili agnostici (na što imaju apsolutno pravo jer se svačija savjest mora poštovati), u »slučaju dr. Kopilović« i sličnim »slučajevima« pronevjere u Crkvi i sl., u raspravama znače izričaji o »Crkvi koja poziva na obraćenje«, o »Crkvi kao mističnome tijelu Kristovu«, o »Crkvi kao sakramentu Krista« i sl., kako to govori i dogmatska konstitucija o Crkvi II. vatikanskog koncila: »Gaudium et spes«? Baš ništa! O tom nesnalaženju crkvenoga govora kardinal *Angelo Bagnasco*, nadbiskup iz Genove, u ime BK Italije na spomenutom esztergomske sastanku bio je izravan i neočekivano »tvrd«: »Nije više moguće da kršćanski komunisti godinama studiraju sadržaj vjere i zatim zanemaruju

elementarna pravila govorne i medijske komunikacije.«

NEMA »IRELEVANTNIH PODATAKA«

To, konkretno u našem »slučaju dr. Kopilović« znači da klerički dio Crkve ne bi smio zbog nekakve nelagode, sablazni, možebitnih neželjenih posljedica i sl. uskratiti javnosti poznate podatke na tražena pitanja skrivajući se iza teoloških sadržaja. Treba otvoreno i jasno ponoviti opće poznatu stvarnost, koju, dakaiko, samo vjernici prihvaćaju, da je ovozemaljska Crkva, koja ima onozemaljske temelje, sastavljena od konkretnih ljudi, sa svim njihovim slabostima, grešnostima i propustima, te da vjera u osnovne teološke postulate koji oblikuju

Crkvi kao udovi istoga tijela, bez obzira na različitosti između općeg (svi njezini članovi) i ministrijalnog (hijerarhijskog) dijela, te raznovrsnih uloga i zadaća, onda je pučki rečeno u Crkvi Subotičke biskupije jednako važan: zemljoradnik,

ti i podjednaku odgovornost svih u Crkvi, jer ako učenik ne napiše zadaću, on će snositi posljedice – dobit će jedinicu, ako radnik ukrade u tvornici repromaterijal – dobit će otkaz ili će mu se u boljem slučaju smanjiti plaća, ako zemljorad-

Što današnjim ljudima, koji su većim ili manjim dijelom nevjernici ili agnostici (na što imaju apsolutno pravo jer se svačija savjest mora poštovati), u »slučaju dr. Kopilović« i sličnim »slučajevima« pronevjere u Crkvi i sl., u raspravama znače izričaji o »Crkvi koja poziva na obraćenje«, o »Crkvi kao mističnome tijelu Kristovu«, o »Crkvi kao sakramentu Krista« i sl...? Baš ništa!

biskup, učenik, tvornički radnik, župnik, kućanica. To znači da u toj svojevrsnoj organskoj cjelini nema povlaštenih, pa slijedom toga svi članovi

nik zbog lijenosti ne ode na njivu – smanjit će mu se prinos itd. Jednako tako, po principu: što je veći stupanj povjerene dužnosti veća je i odgovor-

svagdašnji život, sadašnjost i budućnost vjernika ne može biti »ugrožena« zbog kojekakvih »afera« kojih je oduvijek bilo, ima ih i bit će ih dokle god bude Crkve – zajednice ljudi. No, ako suvremena ekleziologija (nauka o Crkvi) ističe da su svi vjernici kao »Božji narod« podjednako vrijedni u

Crkve imaju pravo dobiti odgovore na pitanja: je li riječ o pronevjeri 100 ili 1.000.000 eura, jer je to crkveni novac, tj. svih spomenutih. Taj se podatak ne bi smio od predstavnika hijerarhijskog dijela Crkve jednostavno proglašavati »irelevantnim«. Jednako bi tako trebalo početi istica-

nost, trebaju »polagati račune« i snositi odgovornost i biskup i svi svećenici Subotičke biskupije, ništa manje ni više od svih drugih, otvoreno i javno! I to na dobrobit same Crkve, njezinih vjernika i svih ljudi u ovome slučaju grada Subotice i Subotičke biskupije.

SUBOTICA KOJA NESTAJE

Kuća Vece (Felix) Stipića – Somborski Put 36

Piše: dr. Viktorija Aladžić

Kuća na Somborskom putu na broju 36, jedna je u nizu kuća koja je pripadala nekome od članova obitelji Stipić i bila dio čuvenog »Stipić kraja« na Somborskom putu i u njegovoj okolici. U tekstu o kući na broju 34 već je rečeno da su parcele na kojima se danas nalaze kuće 34 i 36 bile sastavnim dijelom jedinstvene parcele 1838. godine, kada se na njoj nalazila jedna seoska kuća zabatom orijentirana prema ulici, na mjestu današnje kuće pod brojem 36, koja je pripadala *Vranji Đukiću*.

Sljedećeg vlasnika te velike parcele pronalazimo 1890. godine temeljem izdate građevinske dozvole za izmjenu krovnog pokrivača od šindre, koju je tražio *Jakab Stipić*¹. Seoska kuća koja se dotad nalazila na parceli imala je preko pedeset godina. Kuća je zacijelo bila od nabijene zemlje, a promjena krovnog pokrivača nakon 50 godina svjedoči o trajnosti ovih objekata. *Grgo Stipić*, sin *Jakova Stipića*, kuću na Somborskom putu, danas na broju 34, izgradio je 1897. godine na zapadnoj polovici iste parcele². Drugi sin *Jakova Stipića*, *Veco (Felix)*, podnosi 1906. molbu hoteći, na mjestu stare seoske kuće, podići raskošnu prizemnu građansku

kuću prema projektu arhitekta *Pavla Mamužića*, danas na Somborskom putu na broju 36.³

FASADA U STILU EKLEKTIKE

Kuća Vece Stipića je za razliku od kuće *Grge Stipića*, koja je imala osnovu u obliku obrnutog slova »L«, bila pravokutne osnove i u njoj su se nalazile samo tri sobe orijentirane prema ulici, suhi ulaz i zatvoreni trijem orijentiran prema dvorištu s izlazom na tavan. Na trijemu je, pokraj ulaznoga stubišta, bio smješten toalet. Središnja soba, odnosno salon, impresivnih je dimenzija – cijelih 30 četvornih metara, ali u kući nije bilo kuhinje, kupaonice i drugih pomoćnih prostorija, što znači da je kuća služila kao reprezentativni prostor i po potrebi za spavanje, dok su se sve ostale prostorije nalazile u pomoćnom objektu, u dvorištu. Danas toga pomoćnog objekta nema, ali se na projektu kuće iz 1906. godine može vidjeti jedan pomoćni objekt u kojemu su jamačno bile kuhinja, ostava, pa možda i šupa za drva, te kolnica i staja.

Projektom je predviđena fasada u stilu eklektike, ipak, ona će tijekom izvedbe zadobiti mahom barokne karakteristike. Polukružni prozori aso-

Zanatska vještina kojom su tornjići izvedeni prije sto godina vrhunac je savršenstva, dok su današnje izvedbe redovito bez potrebne kvalitete, pa tornjevi umjesto najreprezentativnijega dijela kuće postaju njezin ružniji dio

ciraju na »rundbogen« stil, dok su dekorativni timpanoni iznad prozora prekinuti kao kod neo-baroknih objekata. Iznad ulazne kapije napravljen je raskošni, dekorativni ukras koji također koketira s barokom. Središnju kartušu okružuju, s obje strane, dva anđela, od kojih svaki u rukama nosi simbole poljoprivrednih djelatnosti. S desne strane, iznad kapije, nalazi se anđeo koji u jednoj ruci drži grablje, a u drugoj vijenac s cvijećem, dok anđeo s lijeve strane u jednoj ruci drži srp, a u drugoj struk žita. Pšenične vlati i cvjetovi maka uokviruju i središnju kartušu na kojoj se nalazi predstava tulipana. Ovaj se cvijet doima neobičnim na kartuši, jer bi možda na ovom mjestu bili prikladniji inicijali vlasnika kuće ili kakvo drugo obiteljsko znamenje, no, očito je vlasnik, iz nepoznatog nam razloga, odabrao upravo tulipan kao obiteljski simbol.

TORANJ NARUŠAVA ARHITEKTURU

Sadašnji je vlasnik preuređio kuću pretvorivši tavanski prostor u stambeni, postavljajući krovne prozore na način koji ne ugrožava arhitekturu kuće. Fasada je obnovljena, međutim njezin današnji izgled, ipak, izaziva dvojbu – jesu li se na njoj nalazili još neki ukrasi, u međuvremenu oštećeni, ili su uništeni do te mjere da se nisu mogli obnoviti, na što upućuje prazan prostor iznad prozora. Njihov oblik navodi na pomisao kako se nekada u sredini nalazio dekorativni ukras kojeg više nema, te bi eventualno neka stara fotografija pročelja mogla ovo potvrditi ili opovrgnuti. U svakom slučaju

ova je kuća jedinstvena, a osobito dekorativni ukras iznad kapije koji svojim simboličnim značenjem čuva sjećanje na nekadašnji način života u gradu.

Dogradnja tornja u unutrašnjosti dvorišta, uz dvorišnu fasadu kuće, element je koji očito narušava arhitekturu kuće. Njihova je uloga u arhitekturi XIX. stoljeća bila jednoznačna – ostvariti mogućnost promatranja okolice zbog opasnosti od požara. Stoga su tornjevi bili karakteristični za arhitekturu kaštela koji su se gradili na prostranim zemljoposjedima koji su, osim što su služili kao vidikovci, najčešće imali zvono kao sredstvo obavještanja. Radnici su mogli čuti zvuk zvona daleko u poljima i biti obaviješteni o nekom važnom, opasnom ili sretnom događaju. Na gradskim i prigradskim vilama tornjići su najčešće imali dekorativni karakter, dok danas njihova izgradnja na kućama predstavlja statusni simbol koji često rogovatnim izgledom narušava arhitekturu glavnog objekta. Znanstvena vještina kojom su tornjići izvedeni prije sto godina vrhunac je savršenstva, dok su današnje izvedbe redovito bez potrebne kvalitete, pa tornjevi umjesto najreprezentativnijega dijela kuće postaju njezin ružniji dio. U slučaju navedenog objekta, toranj izgleda poput besmisleno prilijepljenog elementa koji ni oblikom, ni izgledom, ni arhitekturom ne odgovara misli o kući – više bi odgovarao nekom prirodnom rezervatu u kojem bi omogućavao neometano promatranje okolnoga biljnog i životinjskog svijeta. Na sreću, drvored ispred kuće veći dio godine skriva ovaj arhitektonski promašaj.

¹ HAS, F:2, ép. eng. V kör 6/1890.

² HAS, F:2, ép. eng. V kör 1/1897.

³ HAS, F:2, ép. eng. V kör 52/1906.

PITANJA O ZARADI OD NAKLADNIČKE DJELATNOSTI JEDNE NEPROFITABILNE USTANOVE

Knjigo moja, brigo velika

Nakon izraženog nezadovoljstva dvoje vijećnika na prošloj sjednici HNV-a, zbog navodno male količine prodanih knjiga u nakladi NIU »Hrvatska riječ«, ustvari, indirektne kritike glede ostvarene zarade prodajom knjiga, ostaje samo uputiti te vijećnike na činjenicu da je riječ o neprofitabilnoj ustanovi

Na prošloj sjednici Hrvatskoga nacionalnog vijeća vijećnici *Petar Balažević* i *Josipa Ivanković* postavili su, među ostalim, pitanje zašto se tiskaju knjige u nakladi Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« kada se prodaju u navodno malom broju primjeraka. Bilo je to, ustvari, indirektno pitanje o zaradi od prodaje knjiga. Dakle, dvoje vijećnika je izrazilo nezadovoljstvo brojem prodanih knjiga, što će reći – zaradom, a pitanje je proisteklo nakon uvida u proračunske stavke utvrđene rebalansom financijskoga plana NIU »Hrvatska riječ«, prema kojemu se planira mnogo veća suma sredstava za tiskanje knjiga od sume koja se planira kao prihod od prodaje knjiga. No, zbog čega je to tako planirano i rebalansom?

Uspjeh nakladničke djelatnosti ove ustanove nije moguće procjenjivati mjerilima današnjega tržišnog izdavaštva, jer tu nema velikih zarada, bestseler autora i unosnih tiraža. Uspjeh urednika *Milovana Mikovića* i ovog nakladnika ne može se ocjenjivati mjerilima neoliberalnog kapitalizma, a prije svega treba znati da je u pitanju neprofitabilna ustanova. Valjda bi i vijećnici, koji imaju dvojbe glede nakladničke djelatnosti i zarade, to trebali znati. Ili možda ne? Možda oni kupuju jako puno knjiga, pa im je čudno da se ne rasproda kompletna tiraža knjiga spomenute ustanove. Ako ništa drugo, vjerujem da će ubuduće zdušno kupovati naša izdanja i tako barem malo doprinijeti »uspjehu« nakladničke djelatnosti ove ustanove.

ISKLUČIVO NAMJENSKA SREDSTVA ZA TISKANJE KNJIGA

O nakladničkoj smo djelatnosti razgovarali s ravnateljem NIU »Hrvatska riječ« *Ivanom Karanom*, koji ističe da se za tiskanje knjiga koriste isključivo namjenska sredstva dobivena na natječajima, kao i znatno manji dio sredstava koja se osiguravaju prodajom knjiga.

»Naša ustanova se redovito prijavljuje na sve natječaje za nakladništvo koji se raspisuju na lokalnoj, pokrajinskoj i republičkoj razini. Uspijevamo se apliciranjem na natječajima izboriti za najveći dio sredstava potrebnih za pokrivanje troškova tiskanja knjiga u našoj nakladi, tako da tek oko 20 posto sredstava za tiskanje novih naslova osiguravamo prodajom. Za tiskanje knjiga se koriste isključivo namjenska sredstva, dobivena u tu svrhu na natječajima. Naravno da želimo poboljšati prodaju knjiga koje objavljujemo i zato se na nekoliko načina trudimo da ta prodaja bude na višoj razini. Ali ne treba smetnuti s uma da ovdje ekonomska kriza, manjim ili većim intenzitetom, traje već dvadesetak godina i sigurno je da su ekonomske snage pojedina osnovni uzrok smanjenja prodaje knjiga. Oni koji su išli na Međunarodni sajam knji-

ga u Beograd mogli su i ove godine vidjeti da je nekoliko stotina nakladnika s teritorija bivše Jugoslavije prodavalo knjige objavljene prije 10-15 godina po cijeni od 100 dinara, a u pitanju su veliki nakladnici. Osnovni proizvod naše ustanove je informativno-politički tjednik. Ustanova je osnovana da na neprofitnoj osnovi informira pripadnike hrvatske manjinske zajednice na njihovom materinjem jeziku, a naš cilj je da se tjednik prodaje i da dođe do što većeg broja pripadnika naše zajednice, jednako kao i knjige koje objavljujemo. Interes je hrvatske manjinske zajednice da se tiskaju knjige na hrvatskom jeziku, a siguran sam da je i interes ove države da se objavljuju knjige na manjinskim jezicima, o čemu jasno svjedoče i proračunska sredstva koja se izdvajaju po natječajima za manjinske nakladnike«.

AUTORI BEZ ADEKVATNOG HONORARA

Ivan Karan kaže da NIU »Hrvatska riječ« nastoji doći do što više čitatelja i naglašava da se knjige ne drže u magazinu, nego se uz prodaju i daruju.

»Kada se ne proda cjelokupna tiraža određenog naslova, mi te knjige nudimo po povlaštenoj cijeni, a knjige darujemo i hrvatskim kulturnim udrugama koje

imaju svoje knjižnice. Najveći je problem to što naša ustanova ne može dati autorima adekvatan honorar, jer nema dovoljno novca«.

Pričajući o važnosti književne produkcije za opstanak i razvoj kulture ovdašnjih Hrvata, Ivan Karan naglašava da je časopis za književnost, umjetnost i znanost »Klasje naših ravni« jedini te vrste na hrvatskome jeziku u Srbiji.

»Naša ustanova je osigurala sredstva putem natječaja za tri ovogodišnja dvobroja, a što se tiče problema koji je nastao u svezi preregistriranja Matice hrvatske – Subotica, koja je sunakladnik časopisa, naše je da pričekamo da se to na zakonit način riješi i da se onda objave ta tri dvobroja«.

Briga o knjigama jest lijepa, ali bilo bi prije svega korisno od naših brižnih vijećnika, koji promišljaju o dometima nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ«, da se potrude kandidirati i pitanje o najavljenom smanjenju dotacija svim korisnicima sredstava iz pokrajinskog proračuna, linearno 20 posto, što će se, naravno, odraziti i na rad manjinskih medija. Ili će netko možda na sljedećoj sjednici HNV-a postavljati pitanja o razvojnoj koncepciji rada naše ustanove? Ne bi me začudilo.

Zvonko Sarić

U SUBOTICI JOŠ NIJE POČEO POPIS GRADSKJE IMOVINE

Niti Gradska kuća još nije gradska svojina

Sve ono što ne bude predmet restitucije postat će svojina grada, ali još se ne zna koliko je toga, jer ovisi koliko je osoba podnijelo zahtjev za restituciju

Vojvođanska administracija je popisala više od 1.100 objekata nepokretnosti za koje je od nadležnih republičkih tijela zatražila suglasnost da se upišu u vlasništvo AP Vojvodine. Od toga broja oko 300 objekata već u ovome trenutku nije sporno, stotinu zahtjeva je kompletirano i obrađeno i oni su dostavljeni na adrese Direkcije za imovinu, Direkcije za restituciju i Republičkog geodetskog zavoda, a za oko 800 projekata, čija je vrijednost blizu 14 milijardi dinara, koji su financirani iz sredstava Fonda za kapitalna ulaganja, radi se na kompletiranju odgovarajuće dokumentacije. Informaciju o tome što je urađeno od 6. listopada, kada je Zakon o javnoj svojini stupio na snagu, pripremila je Uprava za zajedničke poslove pokrajinskih tijela i predložila je Vladi Vojvodine prošloga tjedna.

Što je u tom razdoblju urađeno u Subotici? Čime Subotica raspolaže? Koja imovina je nesporna, a za koju treba prikupljati dokumentaciju? Kolika je vrijednost te imovine? Što je na teritoriju Subotice republičko, što pokrajinsko, a što gradsko vlasništvo? Većina ovih pitanja zasad su bez odgovora, jer još postoje izvjesna ograničenja za bržu realizaciju zakona.

NEDOSTAJU PODZAKONSKI AKTI

»Ima prilično mnogo stvari koje Zakon o javnoj svojini nije razradio. Nedostaju podzakonski akti

za čije je donošenje određen rok od 60 dana od donošenja Zakona, ali još nije objavljeno ništa niti je u skupštinskoj proceduri«, kaže *Marija Ušumović Davčik*, načelnica Gradske uprave. Ona kaže kako će polazna točka za grad biti ona imovina koja je upisana kao državna svojina s pravom korištenja grada, jer za to postoji osnovna pretpostavka da se može podnijeti zahtjev za upis javne svojine. »Postoje određena očekivanja da ipak neće moći baš sve biti upisano kao javna gradska svojina. Tu prije svega moramo vidjeti kakva će situacija biti s nepokretnostima za koje se može očekivati da je podnjet ili će biti podnjet zahtjev za restitucijom.

Marija Ušumović Davčik

Pretpostavljamo da je to određeni broj poslovnih prostora u užoj jezgri grada koji će biti predmet restitucije. Gradska kuća je bez sumnje nepokretnost koja može biti upisana kao javna svojina

Subotice, dok sve ostalo mora biti provjereno«, kaže *Marija Ušumović*.

Međutim, niti Gradska kuća još nije gradska svojina, jer je u Gradskoj upravi, koja će s Gradskim javnim pravobranilaštvom voditi posao popisa, održano tek nekoliko pripremnih sastanaka te još nema niti jednog pripremljenog zahtjeva.

Na pitanje za što će Subotica podnijeti zahtjev za upis u prvo me krugu, tajnica Tajništva za građevinarstvo i imovinu *Ana Lacković* kaže kako je i sama to pitala gradonačelnika. Ona smatra da bi se trebalo krenuti sa zgradama na Paliću, jer je tamo zemljište konvertirano u dobrom dijelu i već je gradsko, a nad objektima grad ima samo pravo korištenja.

»Moramo povaditi listove nepokretnosti, provjeriti i dobiti potvrdu od Direkcije za imovinu, je li ta nekretnina evidentirana po zakonu iz 2006. da će biti predmet vraćanja. Ukoliko jest, onda najvjerojatnije nećemo dobiti potvrdu i nećemo je moći upisati. Ukoliko krenemo od centra grada, tada ćemo saznati za koje poslovne prostore će nam Direkcija izdati potvrdu. Tu potvrdu i list nepokretnosti predajemo Gradskom pravobranilaštvu koje onda vrši upis javne svojine grada«.

ROK JE TRI GODINE

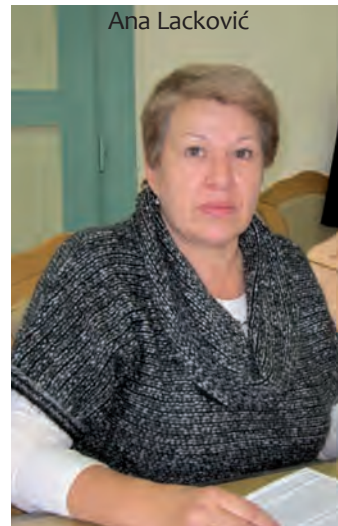
Marija Ušumović dodaje kako najprije predstoji usklađivanje gradskih akata, potrebno je mije-

njati Statut grada, a poslije i osnivačke akte i statute javnih poduzeća, jer prema Zakonu o javnoj svojini javna poduzeća također mogu biti vlasnici imovine.

»Cijeli ovaj postupak, a potom i izdavanje u zakup, prodaje, dražbe, sve ćemo morati urediti

Ana Lacković

drugim propisom. Mjesne zajednice će, primjerice, imati pravo korištenja nad nepokretnostima. To znači da će biti slučajeva upisa u javnu svojinu grada, a da pravo korištenja zgrade može imati mjesna zajednica. Mislim da to ne mijenja bitno situaciju, korisnik ima pravo upotre-

Općinske obveznice

Usvajanjem Zakona o javnoj svojini stekli su se i zakonski uvjeti da se na domaće tržište obveznica vrte općinske obveznice. Općine će prodajom obveznica prikupiti novac za projekte koje ne mogu financirati iz proračuna. Novi Sad je prvi grad koji je riješio zadužiti se na ovaj način. Ovim obveznicama, s povoljnijom kamatom od bankarskih kredita, grad će uštedjeti 4,5 milijuna eura, a sredstva će koristiti za izgradnju četvrte faze Avenije Europe, pročištača otpadnih voda i izgradnju kanalizacije.

bljavati objekt za vršenje svoje djelatnosti, o njemu ima obvezu starati se, održavati ga, ali ga ne može otuđiti. Može ga izdavati uz suglasnost vlasnika, tj. grada», objašnjava Ušumović.

Osim objekata u svojini lokalne samouprave bit će upisani i nekategorizirani putovi, ulice, gradske prometnice, trgovci i javni parkovi. Lokalne samouprave i pokrajina ostali su bez svoje imovine 1996. godine kada je donesen Zakon o sredstvima u svojini Republike Srbije i kada je trebalo izvršiti prijavu sve imovine koja je bila do tada upisana na gradove i općine. Evidencija je bila uspostavljena u Direkciji za imovinu RS od koje je za svaku promjenu i intervenciju trebalo tražiti suglasnost, međutim na suglasnost se često čekalo godinama, ako je odgovor uopće i stizao. Sada se kod podnošenja

zahtjeva za upis javne svojine u korist grada također mora tražiti potvrda iz te evidencije, ali pitanje je je li ona uspostavljena kako treba. Grad za sada ima pravo korištenja oko 400 poslovnih prostora i oko 150 stanova, međutim dio toga predmet je potraživanja bivših vlasnika. »Sve ono što ne bude predmet restitucije bit će gradska svojina, a mi ne znamo koliko je toga, jer ovisi koliko je osoba podnijelo zahtjev za restituciju. Crkvama se također vraćaju objekti, stoga ne znamo što ćemo imati. Po zakonu naš rok je tri godine da izvršimo upis, ako ga ne izvršimo u tom roku – imovina automatski postaje republička svojina, i onda ćemo dalje vjerojatno morati putem tužbe dokazivati«, kaže Ana Lacković.

S. Mamužić

KONCERT VOJVODANSKIH SIMFONIČARA U SUBOTICI

Glazbeni dar lokalnoga radija

Povodom proslave 43. rođendana Radio Subotice ta je medijska kuća svojim sugrađanima priredila koncert Vojvođanskoga simfonijskog orkestra, koji je održan u nedjelju u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Uz *Beethovenovu* uvertiru »Cariolan« te Simfoniju br. 4 u b-duru istoga skladatelja, gostujući glazbenici su uz mladoga hrvatskog violinista *Marco*

strom Lisabona. Ovo je njegov drugi nastup s vojvođanskim simfoničarima o kojima ima pozitivno mišljenje.

»S istim repertoarom nastupili smo prije dva tjedna u Novom Sadu. Vojvođanski orkestar je relativno mlad i polako stvara reputaciju. Već sada su jako dobri, ali mislim da bi mogli izrasti u jedan renomirani orkestar«, smatra Graziani.

Graziani ovom prigodom izveli i Koncert za violinu i orkestar u d-duru *Čajkovskog*.

Dvadesetogodišnji *Marco Graziani* iz Zagreba slovi za jednog od najboljih hrvatskih glazbenika mlađe generacije. Za najboljega mladog hrvatskog glazbenika proglašen je 2006., a za najuspješnijega hrvatskog violinista 2005. i 2006. godine. Marco Graziani ima solidno iskustvo koncertiranja diljem svijeta – od Europe, preko Rusije i Japana do SAD-a. Nastupao je sa svim vodećim komornim i simfonijskim orkestrima u Hrvatskoj, sa Slovenskom filharmonijom, Kaunaškom filharmonijom i Festivalskim orke-

Zahvaljujući se subotičkoj publici nakon koncerta, umjetnički ravnatelj i dirigent Vojvođanskoga simfonijskog orkestra maestro *Berislav Skenderović* izrazio je zadovoljstvo što je imao prigodu nastupati u gradu iz kojeg potječe.

»Nažalost, nemamo prigodu tako često gostovati u Subotici, ali se nadam da će nas u budućnosti, oni koji vode računa o tome, ponovno pozvati«, rekao je maestro Skenderović.

Vojvođanski simfonijski orkestar djeluje od 2001., a od prošle godine ima status pokrajinske institucije kulture.

D. B. P.

Deset godina »Museiona«

Predstavljanjem najnovijega, desetog broja »Museiona«, koji izlazi u nakladi Gradskog muzeja u Subotici, u utorak je obilježeno desetljeće kontinuiranog izlaženja ovog godišnjaka. Ravnatelj Gradskog muzeja i glavni urednik »Museiona« *István Hulló* rekao je kako časopis obrađuje njihovu muzejsku građu o kojoj pišu kustosi iz te ustanove. »Osobitost godišnjaka je da je ovo izdanje na četiri jezika – srpskom, mađarskom i hrvatskom, a siže i su na engleskom«, kazao je Hulló dodavši, kako je časopis uspio održati kontinuitet izlaženja, bez obzira na prateće ekonomske poteškoće.

D. B. P.

Godišnjica ulaska srpske vojske u Suboticu

U okviru obilježavanja 93. godine od ulaska srpske vojske u Suboticu, 13. studenoga, na spomen ploču na Željezničkom kolodvoru i u spomen palim junacima na Puškinovu trgu položeni su vijenci. Međutim, sjenu na ovu svečanost bacio je dolazak grupe osoba s četničkim obilježjima. Tim povodom iz kabineta gradonačelnika i predsjednika Skupštine upućeno je priopćenje u kojemu stoji: »Na posljednjoj manifestaciji održanoj 13. studenoga 2011. godine, pojavila se grupa osoba pristiglih vozilima s registracijama iz Sombora i Bačke Topole. Navedene osobe nosile su obilježja i zastave četničkog pokreta i svojim militarističkim nastupom uznemirila jedan broj prisutnih građana, okupljenih na Puškinovom trgu na svečanosti polaganja vijenaca, i na taj način bacila sjenu na ono što jest historijska bit obilježavanja 13. studenoga. Usprkos činjenici da nije bilo verbalnih i fizičkih izgređa, u Subotici, kao multinacionalnoj zajednici koja njeguje toleranciju i mir, nije prihvatljiva ovakva vrsta ikonografije koja uznemirava veliki broj građana. Lokalna samouprava se ograđuje od ovakvih pojava i zahtijeva od organizatora da ubuduće poduzmu sve mjere da do ovakvih ili drugih sličnih pojava ne dođe, bez obzira iz kojeg nacionalnog korpusa potjecale«, stoji u priopćenju.

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04) Gradska uprava, Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj Subotica - Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

da je podnesen zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš od strane nositelja projekta »TELEKOM SRBIJA« A.D. Takovska 2, za Projekt: Radio bazne postaje »PALIĆ 2. SU37, SUU37« na životni okoliš GSM/UMTS mreže javnih mobilnih telekomunikacija, na kat. čestici br. 1612/5 k.o. Palić na teritoriju grada Subotice.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat Gradske kuće, soba 226, u periodu od 18.11.2011. do 28.11.2011. godine, u vremenu od 10 do 12h. Molimo vas da u roku od 10 dana od dana oglašavanja dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš ovome nadležnom tijelu.

PROSVJED BIVŠIH RADNIKA »SEVERA« NEZADOVOLNI

U ime naroda, idemo pred sud!

Bivši radnici »Severa« prošloga su tjedna, četvrti put u posljednje dvije godine, prosvjedovali na gradskom trgu sa zahtjevima za poništavanjem privatizacije ove nekada najveće subotičke tvornice. Udruga građana »Solidarnost« podnijela je tužiteljstvu niz kaznenih prijava, pismeno su

plaće radnici neće dobiti sve dok vlast ne uvaži prosvjede. »Već devet godina ne dobivam niti plaću, niti mirovinu, niti socijalnu pomoć. Živim od fotografiranja koje mi je nekada bilo hobi. U vrijeme kada smo dobili otkaze, aneksom ugovora je bilo garantirano da će najkasnije kod privatizacije radnicima biti

se svojim zahtjevima obraćali brojnim državnim tijelima, čak i predsjedniku Tadiću, Skupština grada podržala je njihove zahtjeve,

isplaćena razlika umanjene plaće koju smo primali od '97. do 2002. godine. Netko je u kupoprodajnome ugovoru izbrisao taj

Katastrofalni rezultati

»Za sedam godina, koliko traje suđenje po 1.100 tužbi radnika 'Severa' zbog zaostalih plaća od '97. do 2002., do danas su donijeta dva pravosnažna rješenja. To je katastrofalan rezultat u radu pojedinih sudaca«, smatra Miklós Olajos Nagy.

ve, međutim, do danas su konkretni rezultati izostali.

Jedan od prosvjednika, *Vilmos Kenderesi*, koji je poslije 24 godine radnog vijeka na mjestu strojarstva 2002. godine dobio otkaz kao tehnološki višak, smatra da neisplaćene

aneks, ali nitko se ne pita tko je to uradio, a i odvjetnik je već trebao to istjerati na sudu. Od nas se sada traži po šest tisuća dinara za vještačenje, a cijele godine sud nije donio niti jednu presudu, iako je nas 1.100 radnika podnijelo tužbe. Nitko iza nas

OLJNIH RADOM SUDSTVA

Znamo tko radi i tko ne radi u sudu, ali zahtijevamo i od Višeg suda da izvrši kontrolu rada Osnovnoga suda u Subotici i da se prestane s tom nemarnošću u Osnovnom sudu u Subotici, kaže Miklós Olajos Nagy

ne stoji i ne vjerujem da ćemo dobiti naš novac sve dok vlasti ne uvažavaju naše prosvjede, jer nema pravde», kaže Kenderesi.

JOŠ JEDNA DOPUNA KAZNE PRIJAVE

Udruga »Solidarnost« početkom studenoga podnijela je još jednu dopunu kaznene prijave zbog zlorabe službenog položaja u privatizaciji »Sever Holding Internacional a.d. Subotica« u kojoj se navodi kako je sporna priprema za tendersku prodaju, sklapanje ugovora, te izvršenje ugovornih obveza. U ovoj dopuni, upućenoj Osnovnom javnom tužiteljstvu u Subotici, navodi se da je »utvrđivanje vrijednosti poduzeća i kapitala poduzeća od strane privatizacijskog savjetnika 'Societe General Bank' sporno u cjelosti. To su ustvrdili suradnici Branka Pavlovića, tadašnjeg ravnatelja Agencije za privatizaciju«. Angažirani konzultant procijenio je da je kapital »Severa« bio negativan dva milijuna eura, međutim, provjerom ovoga nalaza ravnatelj Agencije utvrđuje pozitivan kapital u iznosu od 12 milijuna eura.

»Radi utvrđivanja istine neophodno je da se na iznizite okolnosti ispituju Mirko

Cvetković, Branko Pavlović i Miodarg Đorđević, bivši ravnatelji Agencije za privatizaciju u vrijeme privatizacije poduzeća. Zahtijevamo od Osnovnog javnog tužiteljstva i MUP-a da ispituju ovaj segment privatizacije poduzeća 'Sever', jer smatramo da su odgovorne osobe izvršile kazneno djelo zlorabe službenog položaja«, navodi se u prijavi. Zahtijeva se i ispitivanje devet osoba, čija se imena također navode, a koji su bili članovi komisije za pregovore i tenderske komisije, kako bi se utvrdili razlozi zbog čega u kupoprodajnom ugovoru nema odredbe po kojoj se kupac obvezuje isplatiti sve zaostale plaće, što je također u suprotnosti sa Zakonom o privatizaciji.

TRI RAZLOGA ZA OKUPljanje

»Imamo tri razloga zbog kojih smo se danas okupili. Najprije, Skupština grada Subotice 15. je lipnja podržala naše zahtjeve oko preispitivanja privatizacije u 'Severu'. Ti zaključci su poslani na određene adrese, ali do danas nismo obaviješteni od strane Skupštine što su uradili na realizaciji tih zaključaka. Potom, Općinsko javno tužitelj-

stvo uradilo je vještačenja oko privatizacije 'Severa' i mi smo dobili na uvid te dokumente za koje vam mogu reći da su veoma sramni. Predali smo im naše prijedloge s argumentima, imenima i prezimenima, nema više NN osoba u privatizaciji 'Severa', konkretno smo naveli tko su odgovorni, počevši od Agencije za privatizaciju, Vlade RS, predsjednika tenderske komisije, itd. Sve dokaze smo

suda u Subotici i da se prestane s tom nemarnošću u Osnovnom sudu u Subotici i izađe ususret radnicima. To su naši zahtjevi. Želim naglasiti da nećemo stati s prosvjedima i nastaviti ćemo našu borbu, jer Subotica je u Europi, a i Strasbourg je u Europi – to je jedan put, a drugi je da to više neće biti mirni prosvjedni skupovi«, kaže Miklós Olajos Nagy, član udruge »Solidarnost«.

Nema pravde

»Od nas se sada traži po šest tisuća dinara za vještačenje, a cijele godine sud nije donio niti jednu presudu iako je nas 1.100 radnika podnijelo tužbe. Nitko iza nas ne stoji i ne vjerujem da ćemo dobiti naš novac sve dok vlasti ne uvažavaju naše prosvjede, jer nema pravde«, kaže Vilmos Kenderesi.

predali tužiteljstvu i tražimo da ozbiljno, profesionalno i korektno urade analizu privatizacije 'Severa'. Treći razlog je što su za sedam godina, koliko traje suđenje po 1.100 tužbi radnika 'Severa' zbog zaostalih plaća od '97. do 2002., do danas donijeta dva pravosnažna rješenja. To je katastrofalan rezultat u radu pojedinih sudaca. Mi znamo tko radi i tko ne radi u sudu, ali zahtijevamo i od Višeg suda da izvrši kontrolu rada Osnovnog

Inače, prosvjed pod nazivom »U ime naroda, idemo pred sud« najprije je bio zakazan pred zgradom Suda u Subotici, ali je nakon zabrane održan na središnjem gradskom trgu, a svoje nezadovoljstvo radnici su iskazali prosvjednom šetnjom do zgrade Suda jer, kako su ogorčeno rekli, »to je naš sud koji donosi presude u ime naroda, ovaj narod će otići do tog suda pozdraviti ih«.

S. Mamužić

18. studenoga 2011.

ORGANSKA PROIZVODNJA VOĆARA NA SJEVERU VOJVODINE

Zova iz Subotice za boje u inozemstvu

*Za zasad ove voćke po principima organske proizvodnje opredijelio se Laszlo Berenyi u Bačkim Vinogradima, šestu godinu ubirući plodove s njih * Mada se voćke hrane i štite od štetočina prirodnim tvarima, bez kemikalija, rod se još uvijek prodaje kao konvencionalni proizvod zadrugi, pa izvoznici na putu prema zemljama koje iz zove izdvajaju boje za uporabu kod prehrambenih proizvoda*

cipima, prodaje se kao klasičan rod. »Nažalost, kod nas sve još ide po starom, što znači da se niti tjedan dana prije berbe ne može dogovoriti o cijeni roda, tj. rijetko kada se može sve unaprijed dogovoriti. Najbolje bi bilo kada bismo mogli plasirati gotov proizvod potrošaču. Ali, daleko smo od takvog cilja i zasad zovu predajem zadrugi koja je plasira hladnjači, odatle se izvozi smrznuti proizvod. Naglašavam da moja zova još nema status organskog proizvoda, već je zasada plasiram kao konvencionalni proizvod«, kaže Berenyi.

IZ BAČKIH VINOGRADA U AUSTRIJU

Zova koja rodi u voćnjacima u okolici Subotice izvozi se uglavnom u Austriju i Njemačku i najvećim dijelom se koristi da bi se iz ploda izdvojila prirodna boja i preradila u prah za uporabu kod prehrambenih artikala, što je rijetka tehnologija kakve nema u našoj zemlji. Inače, ova voćka ima široku primjenu i kao ljekovita biljka. Zasadi zove kod nas interesantni su i za stjecanje i širenje iskustava, jer su rijetki u proizvodnji i česti su posjeti zainteresiranih stručnjaka. Berenyi o zainteresiranosti za proizvodnju zdravog, kemijski netretiranog proizvoda kaže: »Puno veće znanje treba za organsku, nego za konvencionalnu proizvodnju. Moje iskustvo je dvogodišnje, učim, još ne znam dovoljno. Sve ovo što sam u međuvremenu prošao kao iskustvo je stalni proces saznavanja novog i učenja na tom novom putu u voćarstvu za koji smo se opredijelili.«

K. Korponaić

NOVI PUT

Laszlo Berenyi, poljoprivredni proizvođač iz Bačkih Vinograda s dvadesetogodišnjim iskustvom, pretežito voćar, uz jabuke koje čine osnovu njegove proizvodnje gaji i zovu (bazgu) na dva i pol hektara površine. Za zasad bazge odlučio se prije nekoliko godina i opredijelio se za organsku proizvodnju, paralelno učeći o prihranjivanju i zaštiti voćaka na prirodan način, bez uporabe kemikalija. Voćnjak je u takozvanom trogodišnjem prijelaznom razdoblju do certifikacije, što znači da je i u ovom rodu ubran organski proizvod, ali će ga iduće godine pratiti i odgovarajuća dokumentacija za bio-proizvod. Berenyijevi gaje austrijske sorte »Haschberg«.

Kultivirana zova je nova i nedovoljno znana oblast proizvodnje, te je proizvođačima na ispomoć stručna literatura, internet, iskustva iz drugih zemalja naprednijih u uzgoju biljke na koju kao samonikli grm

nailazimo u našem okružju. Za razliku od samonikle, voćnjak zove se uzgaja i orezuje u niska stabla pravilne krošnje s kojih se plodovi ubiru u grozdovima. »Poznato je da je zova ljekovita biljka širokog spektra uporabe, pri čemu se nekada koristio svaki njezin dio. Preko interneta pratim najnovije spoznaje o uporabi ove biljke, te sam tako doznao da su prije nekoliko godina u Izraelu rađena klinička ispitivanja o ulozi zove u prevenciji i ublažavanju simptoma influence«, kaže Laszlo Berenyi, ističući da se u njegovoj obitelji priprema džem od zove s medom, koji je dobro uzimati radi jačanja organizma u sezoni širenja gripe i sličnih virusa, te da su obiteljska iskustva potvrdila dobrobiti ove ljekovite biljke. »Zova se, inače, u industriji koristi za farbanje prehrambenih proizvoda, između ostalog i vina, a jako je dobra i rakija od zove.«

»Prije tri godine pretrpjeli smo u voćarstvu velike gubitke. Razmišljao sam ili da izvadim zasad zove ili da probam neki novi put. Odlučio sam da taj novi put bude organska proizvodnja«, kaže Berenyi o vremenu koje je prelomilo da budućnost svoje profesije sagleda u organskoj proizvodnji, hodajući u toj oblasti pionirskim koracima, poput drugih pobornika plodova uzgajanih na prirodan način, bez kemijskih primjesa. »U organskoj proizvodnji je sve drugačije, ne koriste se umjetna gnojiva, niti kemijska zaštitna sredstva, mada i zovu napadaju vaši i druge štetočine, a korov se također suzbija bez kemije.« S obzirom da organski proizvod Berenyijevih još uvijek nije potvrđen certifikatom, te ne nosi žig zdrave hrane tijekom tri prijelazne godine iz konvencionalne u bio-proizvodnju, iako se uzgaja po svim propisanim prin-

FESTIVAL MLADE RAKIJE U LJUTOVU

Jesensko uživanje
u dobroj kapljici

*Za najbolji proizvod izabrana je rakija iz kategorije kruške,
proizvođača Branislava Nikolića*

Memorijalni festival mlade rakije, četvrti po redu, održan je u subotu, 12. studenoga, u Ljutovu. Po prvi put organizator je novoosnovana Udruga proizvođača i ljubitelja rakije »Subotička pešćara«, koja zasad broji 13 članova. Ukupno 24 izlagača, preko 58 uzoraka rakije, sunčan i topao jesenji dan, bili su pravi mamac za najveći broj posjetitelja dosad.

U svakoj kategoriji su dodijeljena prva mjesta, a izabrana je i rakija festivala. Prvo mjesto u kategoriji dunje zauzeo je *Ivan Budinčević*, marelice *Branimir Vuković*, loze, šljive i breskve *Zoran Mamužić*, kruške *Branislav Nikolić*, jabuke *Živko Bilbija*, a za prvaka festivala rakije koja je ostavila najbolji dojam, izabrana je rakija iz kategorije kruške *Branislava Nikolića*. Ove godine je po prvi put ocjenama posjetitelja odabran i najljepši štand. Prošlogodišnji pobjednik u kategoriji viljamovke *Zoran*

Zoran Mamužić

asortiman na 8 vrsta rakija: jabuka, šljiva, viljamovka, marelica, dunja, loza, breskva i višnja. Vrlo je zadovoljan festivalom na kojemu sudjeluje treću godinu zaredom. Ovogodišnji predsjednik žirija dr. *Peter Roža* objasnio je na koji način se vrši ocjenjivanje rakije. Žiriranje se odigrava degustativno. Prvo se ocjenju-

Mamužić pečenjem rakije se bavi tri godine, isključivo iz hobija – još uvijek na amaterskoj razini. Ove godine je proširio svoj

je miris rakije – je li čist, tipičan za voće od kojeg je napravljena. Ukoliko jest tipičan i čist i nema stranih mirisa, ocjenjuje se ocjenom 3; ukoliko je miris vrlo tipičan i izrazit, dodjeljuje se ocjena 5. Sljedeća kategorija koja se ocjenjuje je okus. Ocjenjuju se isti parametri kao i kod mirisa. Na kraju se ocjenjuje harmonija između ovih dviju osobina – je li miris u harmoniji s okusom. Ako je okus kratak, neugodan, ili nema okusa, ali je miris

Peter Roža

*Za prvaka festivala rakije izabrana je rakija iz
kategorije kruške Branislava Nikolića (u sredini)*

vrlo dobar, onda nema harmonije između ove dvije osobine. Sveukupno – harmonija, okus i miris daju ocjenu. Ako se ne nađu pogreške, rakija može dobiti najvišu ocjenu 20. Ocjenjivanje se obavlja grupno, između 7 članova žirija, i ako se oni slože u poenima, pismenim i usmenim ocjenama, onda rakija dobiva krajnju ocjenu. Dr. Roža Peter je ujedno i osnivač Društva senčanskih degustatora rakije s ciljem proširivanja teorijskoga i praktičnog znanja ljudima koji se iz hobija bave pečenjem rakije, te obavljanjem stručne festivalske degustacije.

Pokraj sada već tradicionalnog pravljenja čvaraka, posjetitelji su mogli uživati i u pečenim kobasicama i pljeskavicama, a da bi ugođaj bio potpun pobrinuli su se tamburaši. Nadamo se da će ova manifestacija trajati, kao što kaže i sam organizator *Saša Kopilović*, idućih 150 godina. Vidimo se dogodne!

Tatjana Antunović

Najljepši štand

18. studenoga 2011.

U VINKOVcima ODRŽAN ZNANSTVENI SKUP POD NAZIVOM »SLAVONSKI DIJALEKT«

Znanost u službi Šokadije

Laureati su ove godine akademkinja Dunja Fališavac, rodnom iz Starih Mikanovaca, i Milan Paun, novinar i urednik na Hrvatskom radiju Vukovar

Grad na Bosutu još jednom je ukomponirao u jedinstvenu cjelinu svoju urbanu svakidašnjicu, klasičnu glazbu i »šokačku rič«, i to na 9. znanstvenom skupu pod nazivom »Slavonski dijalekt«, koji je ove godine održan 11. i 12. studenoga u Kongresnoj dvorani hotela »Slavonija« u Vinkovcima, u organizaciji Zajednice kulturno-umjetničkih djelatnosti Vukovarsko-srijemske županije i vinkovačkog Centra za znanstveni rad HAZU.

Deveti put se u Vinkovcima okupilo 30-ak znanstvenika iz čitave Hrvatske, ali i susjednih zemalja – Bosne i Hercegovine, Mađarske i Srbije, i stotinjak djece iz osnovnih škola u vinkovačkoj okolici, gdje se njeguje »šokačka rič« i gdje stasaju »Štokavčiči«.

PRIZNANJA

Na svakom skupu ZAKUD dodijeli i dva priznanja – veliki dukat za proučavanje i poučavanje slavonskog dijalekta u znanosti i mali dukat za popularizaciju slavonskog dijalekta u medijima. Laureati su ove godine akademkinja *Dunja Fališavac*, rodnom iz Starih Mikanovaca, i *Milan Paun*, novinar i urednik na Hrvatskom radiju Vukovar. Kako uvijek uz dodjelu nagrada ide i primjeren kulturni program, ove je godine povjeren učenicima Glazbene škole *Josipa Runjanina: Valentini Iveljić* (klavir), *Anđeli Ugljar* (flauta) i *Josipu Pauliću* (tenor), te *Mariji Pušić* (klavir), *Mariji Badnjedorac* (sopran) i *Mirni Vidović* (alt), koji su izvodili

djela *Mozarta* i *Strausa*, a treba spomenuti i mentoricu, profesoricu pjevanja *Sanju Ćurko*.

Nakon što su sudionike i goste pozdravili i skup otvorili, dr. sc. *Anica Bilić* i predsjednik ZAKUD-a *Andra Matić*, znanstveni skup započeo je prezentiranjem radova na temu Tradicijski leksik u slavonskom dijalektu, a govorili su: dr. *Ljiljana Kolenić* i dr. *Emina Berbić-Kolar* iz Osijeka, *Timea Bockovac* iz Pečuha, *Mato Batorović* iz Iloka, dr. *Marko Samardžija* i dr. *Marija Znika* iz Zagreba, dr. *Živko Gorjanac* iz Baje i dr. *Josip Užarević* iz Gundinaca, dr. *Sanda Ham* i *Tena Babić* iz Osijeka, nakon čega se prešlo na program »Štokavčiča«, a ostatak znanstvenika izlagao je sutradan.

Kako se nakon svake znanstvene sesije izda zbornik, osmi po redu ove godine predstavila

Voditelji znanstvene sesije

zatim radova o dijalektu u medijima, te koliko se on danas prati i primjenjuje u školi, jer je jako važno kako se prenosi mladim generacijama. Ljiljana Kolenić je posebice naglasila sudjelovanje dr. *Jasne Melvinger*, koja je obradila kulinarški leksik u petrovaradinskom govoru, gdje je većina riječi danas u pasivnom leksiku i zato ih ona, ali i drugi autori otimaju zaboravu. Tako je dr. Melvinger u radu zabilježila riječi poput: fruštuk, kafemil, milibrot, kifle, supa, čorba, ajnprensupa, tarana, melšpajz, čušpajz, taške, granadirmarš i sl. Izrazi su to koji se i danas koriste u Petrovaradinu, gdje žive Hrvati, a najčešće su u pitanju germanizmi i turcizmi, te mnoštvo doma-

o Hrvatima u dijaspori, te je podsjetila na njezin uradak posvećen *Miši Jeliću*, hrvatskome književniku iz mađarske Bačke, koji već pada u zaborav. Pišući o Miši Jeliću ona težište svojega rada stavlja na njegovo rodoljublje u poetskim i proznim djelima i apostrofira pjesmu: »Domovino stara naša mati/ razoreni otočić smo mali/ koji lome silne rike vali/ al do groba bit ćemo Hrvati.«

»ŠTOKAVČIČI«

Treba spomenuti i »Štokavčiče«, učenike osnovnih škola u vinkovačkom kraju, koji zajedno sa svojim učiteljima čuvaju i njeguju slavonski dijalekt, »šokačku rič« svojih pradjedova i otimaju je zaboravu. Ove su godine sudjelovali učenici iz osnovnih škola u: Bošnjacima, Otoku, Retkovcu, Vođincima, Nuštru, Babinoj Gredi, Ivankovu, Mikanovcima i Županji, a sve je »Štokavčiče« ujedinila učiteljica *Ksenija Petričić*.

I da završim riječima *Andre Matića*, predsjednika ZAKUD-a, koji je skupa s dr. *Anicom Bilić* osnivač i organizator skupa: »Bogu hvala, 'kuhamo' ovo već devetu godinu i pokazalo se da je naša 'šokačka rič' mjesto znanstvenog pristupa i pučkog divana, a ovo naše prakticiranje u školama diljem Slavonije i Srijema daje rezultate i jamac je da će i poslije nas netko šokački 'divaniti'.«

Slavko Žebić

Pučki pjesnik Đuka Galović

je dr. Ljiljana Kolenić i naglasila kako ovaj skup opstaje prije svega zalaganjem ZAKUD-a i traje kroz svoje zbornike, pa je u osam godina izdat isti broj zbornika s pregršt znanstvenih radova na više od tri tisuće stranica, uglavnom terenskih istraživanja,

ćih riječi. Sve ovo doprinosi da se pri čitanju ovoga članka ne uživa samo u leksikografiji, već i u dražima koje »oduševljavaju« naše nepce. Nakon toga je dr. Melvinger odala posebno priznanje prof. Zagrebačkog sveučilišta *Sanji Vulić*, koja zdušno piše

KUDH »BODROG« ORAGANIZIRAO VEČER ŠOKAČKE IKAVICE

Monoštorci još »divanu« šokački

Šokački Hrvati, ma gdje bili, ponosni su na svoj dijalekt, po kome ih uvijek možemo prepoznati. Tako se njihov govor razlikuje u zavistnosti od mjesta do mjesta, sve sa specifičnim riječima koje su

šokački« kod kuće u obitelji, na ulici, pa i u službenim prigodama. Posebice čuvaju ovo blago očitovano u pjesmi i prozi.

Kulturno-umjetničko društvo Hrvata »Bodrog« iz Bačkog Monoštora u subotu, 12. stu-

Prisutne je prvo pozdravio predsjednik KUDH-a *Željko Šeremešić*, izrazivši radost što se čuva monoštorski divan, tijekom večeri i sam je recitirao pjesme koje je napisao, a izveden je i igrokaz »Rizanaca tvrdi nasuvo«, u kome su sudjelovali *Miljana Pejak* i *Jovan Periškić*, čiji je autor također *Šeremešić*. Program je vodila i pjesme recitirala *Marijana Šeremešić*. Svoje pjesme čitala je i *Anita*

Bešlin - Nova - »Sićanja« i Ivan Pašić - »Šokački divan nestat neće«.

Izvorinke i dječja grupa KUDH-a upriličili su cijeli događaj pjevajući tradicionalne pjesme. *Marija Šeremešić* govorila je o značajnim Šokcima – Monoštorcima u književnosti, među kojima se ističe, naravno *Stipan Bešlin* (1920.-1941.), kao i manje poznati *Josip Pašić* (1913.-2010.), svješteno lice,

karakteristične za pojedina sela. Šokački govor pripada ikavici (dite, mliko, bilo), nazivaju ga i ščakavskim jer ima šč, primjerice kažu oprašćam, ne poznaje glas h, pa kažu rana (hrana) ili mijenjaju h sa j (oraj, snaja), ili sa v (kruv, ruvo), a još uvijek čuvaju i stare nastavke ili sažimaju ao (piso, kazo).

Monoštorski Šokci »divanu

denoga, organiziralo je večer šokačkog divana. Tom prigodom, recitirane su pjesme pjesnika, koji dočaravaju svakidašnje radosti i jade, kao i unutarnje nemire, kroz šokačku rič.

U programu su sudjelovali članovi KUDH-a, od najmlađih, pa do seniora, kao i *Marija Šeremešić* iz udruge »Urbani Šokci«.

Dipanov. Djeca su recitirala stihove već poznatih monoštorskih pjesnika, kao što su *Stipan Bešlin*, *Antun Kovač* – »Bački Monoštor«, »Puna soba«, *Adam*

iza koga su ostali romani i proza koja opisuje Monoštor, njegove stanovnike i njihov život.

Zdenka Mitić

DRUŽENJE I SURADNJA DRUŠTAVA IZ SVETOZARA MILETIĆA I SOMBORA

»Oporuka« izvedena u Lemešu

Dramska skupina HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora gostovala je u subotu u Svetozaru Miletiću, s predstavom »Oporuka«. HBKUD »Lemeš« već dugi niz godina surađuje sa Somborcima, a osobito dobru suradnju ima upravo s dramskim odjelom.

Subotnji susret predstavljao je druženje i razmjenu iskustava pred gostovanje ova dva

društva u Republici Hrvatskoj. Oba društva gostuju u matičnoj domovini 19. studenoga – Somborci u Vinkovcima, a Lemešani sudjeluju na manifestaciji »Noć kazališta u Belom Manastiru« gdje će se predstaviti s ovogodišnjom nagradnom predstavom na zonskom natjecanju u Bečeju »Stipanova princeza« po tekstu *Marjana Kiša*, u režiji *Antuna Aladžića*.

Lucia Tošaki

ČLANICE UDRUGE »HRVATSKA ŽENA« IZ VINKOVACA POSJETILE SOMBOR I BAČKI MONOŠTOR

Razvija se nova suradnja

Predsjednica gostujuće udruge darovala je monoštorskoj knjižnici pedesetak knjiga različitih žanrova i autora, ali i izdanja njihove udruge

Na prijedlog muzejske savjetnice Gradskog muzeja u Vinkovcima mr. sc. *Ljubice Gligorević* započela je suradnja dviju udruga: »Hrvatske žene« iz Vinkovaca i »Urbanih Šokaca« iz Sombora.

Ove dvije različite udruge, čiji se rad poklapa samo u segmentu izdavaštva, na obostrano zadovoljstvo napravile su prvi korak u razvoju suradnje protekle subote, 12. studenoga, posjetom članica udruge »Hrvatska žena« Somboru. Njihov domaćin bila je predsjednica »Urbanih Šokaca« Marija Šeremešić.

UPOZNAVANJE SA SOMBOROM

Vinkovčani su po dolasku u Sombor imali prigodu razgledati zgradu Županije, a vodič im je bio poznati somborski kroničar *Milan Vojnović*, koji im je govorio o samoj zgradi, o poznatoj slici rađenoj u tehnici ulja na platnu »Bitka kod Sente« *Ferenca Ajzenhuta*, impozantnih dimenzija – 4 x 7 metara, koja svojim pozlaćenim ramom pokriva 40 četvornih metara zida u Svečanoj dvorani Skupštine općine Sombor. Bilo je riječi o povijesti Sombora i o poznatim ličnostima koje su ovdje živjele.

Za goste iz Vinkovaca slavljena je sveta misa u karmelićanskoj crkvi, a Vinkovčani su karmelićanima darovali nekoliko knjiga koje je izdala njihova udruga. Nakon svete mise karmelićanin o. *Zlatko Žuvela* govorio je o karmelićanskoj crkvi i provinciji »Svetoga Josipa«, te o jedinom kandidatu za blaženika i sveca s ovih prostora slugi Božjem o. *Gerardu Tomi Stantiću*, čiji je grob u ovoj crkvi.

Sombor je gostima pokazala Marija Šeremešić koja je govorila o somborskim ulicama, načinu gradnje, institucijama, o statusu i procentualnom broju hrvatske nacionalne zajednice u ovom gradu i dvijema hrvatskim udrugama koje ovdje djeluju: HKUD-u »Vladimir Nazor« i o Udruzi građana »Urbani Šokci«. Gosti su s domaćinima pogledali postave slika *Save Stojkova* i *Pavla Blesića*.

POSJET BAČKOM MONOŠTORU

Vinkovčani su bili oduševljeni izgledom grada, a nakon Sombora posjetili su i Bački Monoštor. Tu ih je predsjednica Urbanih Šokaca upoznala s poviješću mjesta, njegovim stanovništvom, udrugama

koje ovdje djeluju, a govorila je i o karmelićaninu o. *Ivanu Keravinu* i drugim svećenicima podrijetlom iz Monoštora.

Posjetili su i dom *Eve Kovač* u kojemu su razgledali lutke u šokačkim narodnim nošnjama i etno kuću Bodrog. U monoštorskoj knjižnici Marija Šeremešić je predstavila predsjednika KUDH »Bodrog« *Željka Šeremešića* koji je govorio o radu ovoga društva. Predstavljene su i udruge »Nade«, »Obojeni« i »Podunav«, a Zdenka Mitić predstavila je cjelovitu turističku ponudu Bačkog Monoštora.

Predsjednica udruge »Hrvatske žene« iz Vinkovaca *Helena Kuharić* govorila je o njihovoj

udruzi i darovala monoštorskoj knjižnici pedesetak knjiga različitih žanrova i autora, ali i izdanja njihove udruge.

»Naši gosti iz Vinkovaca bili su oduševljeni ovim posjetom Somboru i Bačkom Monošturu, ali su bili i pomalo rastuženi statusom hrvatske nacionalne zajednice«, kaže Marija Šeremešić.

Na obostrano zadovoljstvo,

Humanitarni i karitativni rad

Godine 1994. uspostavlja se kontinuirani rad udruge na humanitarnom, karitativnom i izdavačkom polju rada, pod nazivom »Hrvatska žena«. Prije pet godina ova je udruga kupila stan u Zagrebu za obitelji djece koja se liječe od karcinoma, kako bi roditelji imali gdje boraviti za vrijeme liječenja svoje djece. Udruga pomaže domove za nezbrinutu djecu, staračke domove i razne institucije. Povezuje se sa svim zemljama u kojima žive Hrvati i pruža im određenu pomoć u različitim oblicima. Izdaju knjige i dva puta godišnje časopis »Hrvatska žena«.

Vinkovčani nastavljaju suradnju s »Urbanim Šokcima«, ali i s drugim udrugama s ovih prostora.

Zlatko Gorjanac

USKORO IZ TISKA IZLAZI NOVA MONOGRAFIJA HKUD-A »VLADIMIR NAZOR« IZ SOMBORA

Posljednjih 25 godina rada udruge

Ovih će dana iz tiska izaći druga monografija HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora, koja prati posljednjih dvadeset i pet godina rada udruge, s osvrtom na pedeset prijašnjih godina. Urednik je *Alojzije Firanj*, a suradnici su svi članovi Izvršnog odbora, dok je glavni koordinator *Miša Stepanović*, inače u Somboru poznat po izradi kvalitetnih monografija. Prema riječima predsjednika ovog društva *Mate Matarića* promocija će biti priređena 9. prosinca na središnjoj proslavi obilježavanja 75. obljetnice HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora.

Prva monografija udruge objavljena je 1986. godine povodom pedesete obljetnice postojanja udruge, tada pod nazivom KUD »Vladimir Nazor«. Tu je monografiju napisao profesor *Franja Matarić*.

Z. G.

OBILJEŽEN DAN ŠKOLE »IVO LOLA RIBAR« U PLAVNI

Afirmacija suživota u višenacionalnoj sredini

Nakon dobro organiziranog Dječjeg tjedna u listopadu, u petak, 11. studenoga, proslavljen je i Dan škole u Plavni. Ovakvi događaji u malim mjestima imaju istu važnost kao i mnogo razvijeniji kulturni život u većim sredinama. Kulturne sadržaje u gradovima, kao što su koncerti, kazališne predstave, izložbe, predavanja, književne večeri, u selima mogu prirediti jedino škola, crkva ili dobro organizirane kulturne udruge.

U posljednje vrijeme, nakon višegodišnjeg zastoja, ponovno oživljava aktivnost ovih institucija, a neka su događanja u seoskim ambijentima gotovo jednaka onima u gradskim. Proslava Dana škole prošloga petka u Plavni bila je upravo na tom stupnju.

NASTUPILI I »MATOŠEVCI«

U kulturno-umjetničkom programu priređenom u holi škole, koji je bio svojevrsni izložbeni prostor likovnih i literarnih radova, nastupili su učenici škole i mali folklorasi HKUPD-a »Matoš«. Brojna je publika bila ugodno iznenađena bogatim i sadržajnim programom koji nije ličio na uobičajeno nizanje točaka i nastup svih učenika i svih razreda,

bez nekog određenog koncepta, nego je bio dobro osmišljen i solidno uvježban.

Ravnateljica škole *Svetlana Nedimović* u pozdravnom je govoru naglasila da ova škola želi afirmirati pozitivne vrijednosti i stvarati ljude spremne na uvažavanje različitosti, dostojanstva, tolerancije i zajedništva. Zato je i inscenacija pozornice s etno postavom, na kojoj se odvijao kulturni program, dočaravala sliku Plavne nekad i sad, sa svim oblicima različitosti i zajedništva. Vizualnim načinom predstavljena je interkulturalnost i suživot u višenacionalnoj i multikonfesionalnoj sredini.

U dobro odabranom programu i vidnom napretku u kvaliteti kulturnog sadržaja, sada već tradicionalno, nastupili su i mali »Matoševci« u koreografiji *Evice Bartulov*. Redovito vježbanje razultiralo je boljim i sigurnijim nastupom, čemu je doprinijela i potpora četiriju tamburaša.

KULTURA HRVATSKE ZAJEDNICE

Budući da *Nermina Košutić*, nastavnica u ovoj školi, pokraj hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture predaje i glazbenu kulturu, školski je

zbor pod njezinim ravnanjem izveo i pjesmu »Svibanjskoj kraljici«, koju je sama uglazbila na tekst bođanskoga pjesnika *Josipa Dumendžića Meštra*. Ove godine u ovoj školi već 27 učenika izučava hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, a neki od njihovih literarnih i likovnih radova izloženi su u holi škole. Na taj se način afirmira kultura hrvatske zajednice, koja u znatnom broju živi u ovom selu.

Školskoj proslavi nazočili su pomoćnik pokrajinskog tajnika za obrazovanje *Branimir Andrić*, inspektorica Pokrajinskog inspektorata za obrazovanje *Vesna Reljin*, zamjenik pokrajinskog tajnika za upravu, propise i nacionalne zajednice *Mato Groznica*, tajnik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Željko Pakledinac*, predsjednik Vijeća MZ Plavna *Antun Probojčević*, ravnatelj susjednih osnovnih škola, vrtića i srednje poljoprivredne škole iz Bača, te rimokatolički župnik vlč. *Josip Štefković* i mjesni paroh o. *Goran Artukov*.

Stariji mještani Plavne sjećaju se da se sve do devedesetih godina prošloga stoljeća Dan škole u selu proslavljao 17. listopada, na dan oslobođenja mjesta. Dugi niz godina toga bi dana u Plavnu dolazili gosti iz

Ova škola želi afirmirati pozitivne vrijednosti i stvarati ljude spremne na uvažavanje različitosti, dostojanstva, tolerancije i zajedništva, rekla je ravnateljica škole Svetlana Nedimović

Osnovne škole *Stjepan Supanc* iz Vukovara, koji bi tu i prenočili, a Plavanjci bi to učinili prigodom njihovog Dana škole. Učenici bi se natjecali u raznim sportskim disciplinama, a priređivali bi i kulturni program.

U arhivu HKUPD-a »Matoš« čuva se jedan od zanimljivih darova, koji je školi u Plavni poklonila škola iz Vukovara 1962. godine. To je komplet gramofonskih ploča za operetu »Mala Floramye« *Ive Tijardovića* u izdanju »Jugotona« iz Zagreba. Dugo vremena ove su se ploče koristile u nastavi glazbene kulture. U posveti se još jasno vidi datum: 17.10.1962. godine. Od ravnateljice *Svetlane Nedimović* doznajemo da se u budućnosti planira uspostava ponovne suradnje s nekom od osnovnih škola u Vukovaru, za što postoji potpora relevantnih institucija u okruženju.

Zvonimir Pelajić

U modi su destinacije bez masovnog turizma

*Turisti žele putovati na mjesta na kojima se upoznaju s ljudima, kupuju autohtone proizvode i gdje su svjesni da svojim dolaskom pomažu tim zajednicama u opstanku **

Međutim, oni ipak zahtijevaju uslugu na nivou svjetskih standarda i to je nešto na čemu se još mnogo mora raditi

World Travel Market – međunarodni sajam turizma, na kome se svjetski akteri u ovoj branši imaju prigodu predstaviti široj javnosti, a prvenstveno u međusobnom kontaktu ugovoriti poslove i aranžmane, održan je i ove godine u Londonu, u hali ExCel, od 7. do 10. studenoga. Predstavljena je šarolika turistička ponuda zemalja sa svih kontinenata, na štandovima na kojima su bile izložene različite vrste reklamnog materijala, a veliku pozornost su plijenile i narodne nošnje iz različitih krajeva svijeta, među kojima i one iz Srbije.

Osim cjelovite turističke ponude naše zemlje, poseban akcent u predstavljanju bio je na ponudi

gradova, zatim aktivnom odmoru u prirodi, turama vezanim za povijesno naslijeđe i Dunav, kao i na najznačajnijim manifestacijama u Srbiji. Zasebno predstavljanje imala je gastronomija Srbije kao tema promidžbe na međunarodnom tržištu za 2012. godinu. U utorak, 8. studenoga, održana je konferencija za novinstvo, kao i prijam na štandu za poslovne partnere i novinare, uz degustaciju vina i hrane iz Srbije.

TURISTIČKA INDUSTRIJA TRAŽI INOVATIVNOST

Projekt »Bogatstvo različitosti«, koji se realizira u Vojvodini, izazvao je veliku pozornost kako

turoperatora, tako i stručnjaka za brendiranje. Osim predstavnika Dunavskog turističkog klastera »Istar21«, na sajmu je sudjelovala i Zdenka Mitić iz UG »Podunav« Bački Monoštor, koja je bila reprezent sela koja su izabrana za turističku promidžbu u navedenom projektu. Objašnjavajući specifičnosti i povijest Vojvodine, koja je uvjetovala bogatu multikulturalnost, multijezičnost i multikonfessionalnost, priča o Vojvodini i onome što turisti mogu vidjeti i doživjeti dobiva sasvim drugačiji smisao od dosadašnjeg predstavljanja turističke ponude pokrajine.

Turističke ture u okviru kojih se svaki dan posjećuju druga

sela i u njima upoznaju kulture, gastronomija i glazba Hrvata, Srba, Mađara, Slovaka, Rumunja, Roma, Bugara, Makedonaca i Slovenaca, te drugih naroda koji žive u Vojvodini, izazvale su veliki interes.

Biljana Marčeta, menadžerica Dunavskog turističkog klastera »Istar21« i kreatorica ovog projekta, smatra kako bi u budućim aktivnostima poruka Vojvodine turistima koji žele posjetiti Srbiju treba biti – da nisu vidjeli Srbiju ukoliko ne posjete Vojvodinu.

ZNAČAJ POLITIKE VLASTI

U razgovoru s turoperatorima istaknut je i značaj politike vlasti prema odgovornom i održivi-

»APATINTRANS«, OVOGODIŠNJI DOBITNIK »OKTOBARSKE NAGRADE OPĆINE APATIN«

Priznanje za odgovornu i udobnu vožnju

U lokalnom prometu Sončani, Prigrevčani, Kupusinci i Svilojevci sve zadovoljniji uslugama putničkog prijevoznika »Apatintransa«

Jedan od dobitnika najviše nagrade općine Apatin za sveukupna postignuća tijekom godine je i lokalni putnički prijevoznik »Apatintrans« AD. Ovo poduzeće orijentirano je isključivo na putnički promet, a svojim tržišnim ponašanjem bitno doprinosi kvaliteti ovog segmenta života žitelja svih naseljenih mjesta općine Apatin. U suradnji s lokalnom samoupravom, a na

veliko zadovoljstvo roditelja, za najugroženije kategorije učenika osnovnih i srednjih škola i studenata uveden je regresiran prijevoz od mjesta stanovanja do mjesta školovanja, što u kućnim proračunima i nije mala stavka.

»Dijete mi svakodnevno putuje iz Sonte u školu u Apatin. Uz sve niže mjesečne zarade i stalna poskupljenja svih artikala neophodnih za golu egzistenciju,

cijena prijevoza djeteta u školu i natrag postala mi je stavka koju s mjesečnim prihodima od 3 tisuće dinara po članu obitelji više ne mogu podmiriti, tako da je daljnje školovanje djeteta, iako je odličan učenik, postalo krajnje upitno. Zahvaljujući dogovoru »Apatintransa« i lokalne uprave iz Apatina dijete mi danas ima stopostotno regresiran prijevoz, tako da će bez problema završiti

školovanje za željeno zanimanje«, kaže majka jedne sončan-ske srednjoškolke.

VELIKI BROJ SLOBODNIH VOŽNJI

Osim na redovitim linijama u lokalnu i u međumjesnom prometu, autobusi »Apatintransa« ostvaruju veliki broj slobodnih vožnji za potrebe gotovo svih

U TURIZMA U LONDONU

vom razvoju turizma kroz koji korist od turizma nemaju samo turisti i turistička industrija, već i lokalna zajednica. Ukazano je na činjenicu da turistička industrija traži inovativnost i da se svijest turista umnogome promijenila u posljednjih 15-ak godina. Danas turisti traže odredišta koja nisu namijenjena masovnom turizmu, na kojima se upoznaju s ljudima, kupuju autohtone proizvode i svjesni su da svojim dolaskom pomažu tim zajednicama u opstanku. Međutim, turisti ipak zahtijevaju uslugu na nivou svjetskih standarda i to je nešto na čemu se još mnogo mora raditi.

Zajedno s Turističkom organizacijom Srbije na štandu turizma Srbije (156 m²) sudjelovale su i: Turistička organizacija Beograda, Turistička organizacija Vojvodine, turističke organizacije Novog Sada, Niša i Čačka, Pokrajinsko tajništvo za gospodarstvo AP Vojvodine, JAT Airways, organizatori putovanja iz Srbije - Magelan Corporation, Panoramic Travel, Glob Metroliten Tours, Koralšped, Kompas Tourism & Travel i Bon Voyage, Globtrotter iz Bečkerek, hotel »Moskva« iz Beograda i Atomska banja »Gornja Trepča«.

Z. M.

EUROPSKO PRIZNANJE BAČKOM MONOŠTORU I SRBIJI

Spoj prirodnog, kulturnog i multietničkog predjela

Certifikat kojim se potvrđuje ovo priznanje bit će preko Stalne misije Republike Srbije dostavljen ministru Oliveru Duliću

Vijeće ministara, u skladu s preporukama za nagradu Vijeća Europe za predio, na 1123. zasjedanju, 12. listopada, donio je odluku da istakne vrijednost projekta »Predjeli Bačkog Monoštora«.

Naime, Europska komisija svake dvije godine, u cilju isticanja najboljih primjera očuvanja i promidžbe predjela kao jedinstva prirode i stanovništva, dodjeljuje priznanje najuspješnijima. Odabrani primjeri na ovaj način postaju dostupni i široj javnosti na europskom nivou, potičući slične i sveobuhvatnije inicijative.

Na ovogodišnji natječaj prijavilo se četrnaest europskih zemalja, među kojima su: Češka, Belgija, Italija, Velika Britanija, Francuska, Mađarska, Norveška, Slovenija, a jedina koja se razlikuje po statusu bila je Srbija. Prilikom apliciranja Srbija još nije bila ratificirala Europsku konvenciju o predjelu, ali se prijavila za sudjelovanje, pokazujući zainteresiranost,

profesionalnu i nacionalnu spremnost da sudjeluje, shvativši da predio ima značajnu ulogu u kontekstu nacionalnih i integrativnih kultura, da je osnovna komponenta europskog prirodnog i kulturnog naslijeđa koja doprinosi blagostanju ljudi i učvršćivanju europskog identiteta. Donesena je odluka da Srbija dobije mogućnost natjecanja, s primjerom dobre prakse Specijalnog rezervata prirode »Gornje Podunavlje« - Bački Monoštor. Ovaj projekt je odobran od strane Ministarstva životnog okoliša, rudarstva i prostornog planiranja Republike Srbije, a nositelj projekta i aplikant je bila Udruga građana »Podunav«. U prijavi su navedene sve aktivnosti koje su realizirane u selu, s ciljem njegovog razvitka kao eko-turističke destinacije, bazirane na prirodi, kulturi i tradiciji stanovništva, kao i ostvareni vidljivi rezultati koji mogu poslužiti kao dobar primjer ostalima. Osim aplikacije u pisanoj formi, dostavljeni su

i propagandni materijali - brošure, leaf, te video priloge koji se mogu pogledati na web stranici http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/heritage/landscape/pris/session2010_EN.asp. Petominutna snimka je nastala prigodom snimanja emisije »Eko-recept za zdrav život«, a prikazuje raznovrsne ljepote predjela ovog sela, predstavljajući spoj prirodnog, kulturnog i multietničkog predjela. Snimku je prilagodila ekipa Radiotelevizije Srbije, na čelu s urednicom Aleksandrom Šarkovićem. Drugu dostavljenu snimku napravili su članovi udruge, a predstavlja dokumentarno-turistički film o Bačkom Monoštora.

Certifikat kojim se potvrđuje ovo priznanje bit će preko Stalne misije Republike Srbije dostavljen ministru dr. Oliveru Duliću, kao i drugim zainteresiranim osobama koje su svojim angažiranjem doprinijele prepoznavanju značaja uloge predjela za status održivog razvitka.

Zdenka Mitić

registriranih sportskih, kulturnih i drugih organizacija i udruga u općini Apatin, kako na tura- ma u zemlji, tako i u inozemstvu. Od prije nekoliko godina »Apatintrans« je i stalni prijevoznik KPZH-a »Šokadija« iz Sonte.

»Prezadovoljni smo uslugama ovoga prijevoznika. U vrlo korektnim smo odnosima, na obostrano zadovoljstvo. U nekoliko navrata zakasnili smo s porudžbom prijevoza, no, čelnici 'Apatintransa' nas nisu odbili, nego su nam osigurali vozila svojih poslovnih partnera po ranije dogovorenim uvjetima. Čak i kada nam je račun

bio prazan, riješili su problem tako što su donirali prijevoz za našu djecu na manifestaciju u Bački Breg. Dok su nam odnosi ovako korektni, prijevoznika nećemo mijenjati«, kaže predsjednik »Šokadije« Zvonko Tadijan.

UPOŠLJAVANJE

Prema riječima ravnateljice »Apatintransa« Slavice Bunčić na inicijativu vlasnika poduzeća Slobodana Čejovića s općinom Apatin je potpisan ugovor o izgradnji cestovno-riječnog carinskog terminala u zoni budućeg RTC-a.

»Realizacijom ovoga ugovora trebao bi se ostvariti jedan od naših dugoročnih ciljeva, a to je upošljavanje neuposlenih osoba i na taj način podizanje životnog standarda žitelja naše općine, što će, u krajnjem slučaju, rezultirati i povećanjem broja putnika na našim linijama. U općini Apatin prisutni smo od 2002. godine, a samo tržišnim ponašanjem, odnosno vrlo korektnim odnosom prema našim putnicima, izborili smo se za poziciju koju imamo danas. Vozni park konstantno obnavljamo, tako da danas imamo 16 autobusa koji udovoljavaju svim standardima za udoban

prijevoz putnika. Planiramo i uspostavu novih linija, uskladenih s potrebama učenika i studenata, a osim redovitog prijevoza nastojimo podići i kvalitetu naše ponude za izvanredne vožnje. Najpozitivniji nam je primjer suradnja s KPZH 'Šokadija' iz Sonte. Njihov smo stalni prijevoznik, s druge strane oni su nam glede plaćanja najkorektniji partner, tako da zbog toga uživaju i neke povlastice, a nadam se da ćemo ovakav odnos u najskorije vrijeme pretočiti i u formalni ugovor o međusobnoj suradnji«, kaže Slavica Bunčić.

Ivan Andrašić

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Priprema: Lazar Merковиć

KRONOLOGIJA od 18. do 24. studenoga

18. STUDENOGA 1919.

Prema pisanju subotičkoga dnevnoga lista »Neven«, na poticaj dr. *Babijana Malagurskog* održan je skup bunjevačkih, odnosno hrvatskih intelektualaca u Subotici. Jedan od zaključaka, zanimljivošću i šokantnošću, plijeni pozornost: »U bunjevštini još ne treba uvoditi višestranački, tj. višepartijski život.«

18. STUDENOGA 1944.

U prelasku Dunava, iz smjera Apatina, na jednom od mostobrana, uvedena je u borbu VIII. vojvođanska brigada, uglavnom sastavljena od Subotičana. Poslije žestoke borbe, njezini bataljuni zauzimaju dio utvrđenog nasipa, kod parobrodske postaje »Kazuk« i pustara Ciprostadt i Monjoros, koje su pokušali obraniti pripadnici ozloglašene divizije »Brandenburg«.

18. STUDENOGA 1996.

Poslije duže i teške bolesti, u 79. godini, umro je *Jakov Kopilović*, plodni pjesnik, istaknuti atletičar, prosvjetni i kulturni djelatnik bačkih Hrvata. Rođen u siromašnoj obitelji, uz rad i česte prekide završava školu, a 1954. godine i studij slavistike u Zagrebu. Vraća se u Suboticu gdje obavlja razne dužnosti u prosvjeti, među ostalim je pročelnik u više srednjih škola i u Gradskoj knjižnici. U vrijeme udara na hrvatske »proljećeše« naprasno je umirovljen. Prve pjesme objelodanjuje u književnomu časopisu »Klasje naših ravni« i drugim hrvatskim publikacijama. Objavio je dvadesetak pjesničkih knjiga u kojima prevladavaju zavičajni motivi, kroz preplitanje idile i grube svakidašnjice života na salašu i na obodu grada. Stih mu je prožet mahom intimnim

ozračjem, melankolijom i empatijom prema malom čovjeku koji egzistira skrajnut i nezamijećen, dotrajavajući i nestajući u osami. Rođen je u Subotici, 9. srpnja 1918. godine.

19. STUDENOGA 1820.

Čitanjem naredbe Kraljevskog namjesništva na sjednici Nastavničkog zbora u subotičku gimnaziju uveden je mađarski jezik i proglašen redovitim predmetom koji se izučava dva sata tjedno.

19. STUDENOGA 1922.

U Hrvatskom majuru (Mali Verušić) rođen je *Antun Gabrić*, pripovijedač i publicist. Poslije bogoslovije zaređen je za svećenika u zagrebačkoj katedrali lipnja 1948. Od studentskih dana surađuje u katoličkom i inotisku. Osobito mu je zapažena knjiga »Čudan jendek i druge bunjevačke pripovitke«. Umro je 5. veljače 2008. godine.

19. STUDENOGA 1983.

Uvedene drastične mjere osmosatnog isključenja električne energije. Prinudnom štednjom obuhvaćena su kućanstva i svi drugi potrošači, osim vitalnih službi. Radno vrijeme započinje u 7 i 30, a trgovine rade jednokratno.

20. STUDENOGA 1780.

Umrla je *Marija Terezija*, češka i hrvatsko-ugarska kraljica, austrijska nadvojvotkinja, jedina carica Habsburške Monarhije. Za njezine četrdesetogodišnje vladavine, obilježene državičkim umijećem, u dva navrata značajno je pomogla Subotici – 1743. u stjecanju naslova trgovišta, a 1779. privilegijem slobodnoga kraljevskoga grada. Nasljedniku

prijestola *Josipu II.* ostavila je u zalag rješavanje spora između grada i Bačke županije.

20. STUDENOGA 1998.

Osnovano je Hrvatsko akademsko društvo (HAD), za čijeg je predsjednika izabran *Josip Ivanović*, istaknuti subotički prosvjetni djelatnik i znanstvenik.

20. STUDENOGA 1998.

Obilježen je dan Teološko-katehetskog instituta u Subotici. Tom prigodom, tridesetorici svršenih studenata – 25 na mađarskom i 5 na hrvatskom jeziku – uručene su diplome ove visokoškolske ustanove.

21. STUDENOGA 1737.

Umro je franjevac *Lovro Bračuljević*, spisatelj, profesor filozofije i teologije u Budimu. Uz spisateljski rad bavio se jezikoslovnim, napose ortografskim i pravopisnim pitanjima. U djelu »Uzao serafinske (naški: goruće) ljubavi« (Budim, 1730.), zapisao je: »Lipče i pofaljenje je pisati onako kako se govori, jer što god je od više, nije faljeno već je kuđeno. Zato u knjigah pišem kako govorimo i izgovaramo naške riči: jer kako se mogu izgovarati, onako se mogu i u knjigah štiti«. Rođen je 1685. godine.

21. STUDENOGA 2003.

Hrvatska čitaonica iz Subotice, nakon e-knjige *Milovana Mikočića* »Avaške godine«, objavila je na CD-u tonsku adaptaciju radio-drame »Vašange«, snimljenu prema igrokazu *Matije Poljaka* »Zdribac zlatne grive«, po motivima bunjevačke narodne pripovijetke, koju je sakupio i obradio *Balint Vujkov*.

22. STUDENOGA 1938.

Održana je prva, redovita godišnja skupština Hrvatskog akademskog društva »Matija Gubec«, za čijeg predsjednika je izabran *Marko Horvacki*, a za dopredsjednika *Đuro Tomić*. Tajnik je *Miroslav Štiner*, rizničar *Bela Bačlija*, a knjižničar *Šime Francisković*. Uz njih, članovi uprave bili su: *Ivo Stantić*, *Tereza Dulić*, *Ivan Tikvicki* i *Franjo Kujundžić*. Za rad s mladima zaduženi su: *Lazo Vukov* i *Stipe Filipović*. Udruga je osnovana 7. travnja 1938.

23. STUDENOGA 1909.

U Subotici je rođen *Matija Poljaković*, dramski pisac i romansijer, po obrazovanju pravnik. Istaknuti antifašist, nakon II. svjetskog rata obnaša odgovorne vojne i političke dužnosti, ali ubrzo dolazi u sukob s vlastodršcima, zagovarajući osnivanje hrvatskih odjela u školama. Napisao je 34 dramska djela, djelomice objavljena. Od pedesetih do sedamdesetih godina XX. stoljeća kućni je pisac subotičkog kazališta, u kojem je praižvedeno petnaest njegovih djela, mahom u maniri pučkih igrokaza. »Č'a Bonina razgala« održala se na sceni dva desetljeća i doživjela oko 150 izvedbi, a tv-serijal raden prema igrokazu »Boltine zgode i nezgode«, u režiji *Petra Šarčevića*, prikazivan je u mreži JRT. Umro je 15. ožujka 1973.

23. STUDENOGA 2002.

Hrvatska čitaonica objavila je CD s narodnim pripovijetkama *Balinta Vujkova* pod nazivom »Usmeni zapisi«. Interpretirali su ih: *Josip Bajić*, *Katarina Bačlija*, *Anka Pešut* i *Bela Francisković*.

Cro Art na koloniji u Maloj Bosni

SUBOTICA – Desetero članova HLU »Cro Art« iz Subotice priredilo je prošle subote jednodnevnu likovnu koloniju na salašu obitelji *Pelhe* u Maloj Bosni. Dio nastalih slika poklonjen je domaćinima za izraženu gostoljubivost. Također, dogovoreno je da se ovakva druženja nastave bar jedanput godišnje.

Skupština HKC-a »Bunjevačko kolo«

SUBOTICA – Skupština Hrvatskoga kulturnog centra »Bunjevačko kolo« iz Subotice bit će održana večeras (petak, 18. studenoga) u 19 sati u Velikoj dvorani Centra.

Dvije ranije zakazane sjednice HKC-a nisu bile održane zbog nedostatka kvoruma.

Jubilarna »Šokačka večer« u Sonti

SONTA – KPZH »Šokadija« iz Sonte za vikend organizira jubilarnu, X. manifestaciju »Šokačka večer«, ove godine dvodnevnu. U petak, 18. studenoga, predviđeno je otvaranje izložbe slika s dosadašnjih pet likovnih kolonija »Šokadije«, a u »Večeri tambure i ikavice« članovi institucija kulture šokačkog Podunavlja predstaviti će svečane narodne nošnje svojih mjesta i svoje tamburaše. Domaćin i organizator će, pokraj prikaza rada članova svoje literarne sekcije na očuvanju izvornog lokalnog govora, predstaviti i tri knjige autora, svojih članova – *Ruže Siladev, Ivana Andrašića i Zvonka Tadijana*. Na večeri ikavice i tambure gostovat će i ženski tamburaški sastav »Corona« iz Subotice.

Središnja svečanost, večer folkloru i tradicijskih običaja, uz izvedbu fragmenata iz najuspješnijih »Šokadijinih« dramskih predstava i proglašenje pobjednika natječaja za najljepšu neobjavljenu pjesmu pisanu šokačkom ikavicom održat će se u subotu, 19. studenoga, u velikoj sali Doma kulture u Sonti s početkom u 19 sati.

Predavanje o Ruđeru Boškoviću

SUBOTICA – Ogranak Matice hrvatske u Subotici u suradnji s Gradskom knjižnicom u Subotici organizira u petak, 18. studenoga, predavanje o znanstveniku *Ruđer Bošković*. Sudjeluju: prof. dr. *Stipe Kulteša*, koji će govoriti o temi »Ruđer Bošković – izazov i našoj suvremenosti«, i dopredsjednik Matice hrvatske *Stjepan Sučić*. Predavanje će biti održano u čitaonici Gradske knjižnice s početkom u 18 sati.

Izložba Vlaste Delimar u Subotici

SUBOTICA – Izložba hrvatske umjetnice *Vlaste Delimar* bit će otvorena večeras (petak, 18. studenoga) u Galeriji dr. Vinka Perčića u Subotici. Otvorenje je zakazano za 20 sati, a izložba će se moći pogledati do 9. prosinca.

Znanstveni kolokvij ZKVH-a

SUBOTICA – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata organizira znanstveni kolokvij na temu »Marijanska pobožnost kao motiv u baroknom slikarstvu u katoličkim crkvama u Vojvodini«. Kolokvij će biti održan u četvrtak, 24. studenoga, s početkom u

11 sati, u prostorijama Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, Harambašićeva 14.

O navedenoj temi govorit će doktorand povijesti umjetnosti na zagrebačkom Filozofskom fakultetu i vanjski suradnik Zavoda na istraživanju barokne katoličke baštine u Vojvodini *Dušan Škorić*.

Otvorena Zbirka inozemne Croatice

ZAGREB – Zbirku inozemne Croatice otvorila je u utorak za širu javnost glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice (NSK) *Dunja Seiter-Šverko* u Nacionalnoj sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, piše Hina.

Zbirka je podijeljena na tri tematske cjeline, koje obuhvaćaju djela hrvatskih autora tiskanih izvan granica Hrvatske i djela stranih autora koja govore o Hrvatima i Hrvatskoj te knjige hrvatskih iseljenika i tisak hrvatskih manjina. Dodala je kako je NSK ustanova koja skrbi o djelima hrvatskih autora izvan Hrvatske, ali i sudjeluje u kreiranju hrvatskoga identiteta.

Petar Barišić iz Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija ocijenio je kako sada nakon otvaranja Zbirke svi oni koji se žele baviti problematikom Hrvata izvan Hrvatske građu mogu proučavati u NSK-u.

Koncert »Zavičajnog društva Sinac« iz Zagreba

TAVANKUT – Koncert »Zavičajnog društva Sinac« iz Zagreba održat će se u subotu, 19. studenoga, u sportskoj dvorani Osnovne škole »Matija Gubec« u Donjem Tavankutu, s početkom u 19 sati. Koncert organiziraju HKPD »Matija Gubec« i OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta.

Dan kasnije, u nedjelju 20. studenoga, u mjesnoj crkvi Srca Isusova bit će služena misa zahvalnicu za sve članove HKPD-a »Matija Gubec«. Početak je u 10,30 sati, a misno slavlje uveličat će članovi Zavičajnog društva Sinac iz Zagreba. Nakon misnog slavlja na mjesnom groblju članovi HKPD-a »Matija Gubec« običi će vječna počivališta nekadašnjih članova te udruge.

Dubravko Jelačić Bužimski u Subotici

SUBOTICA – U okviru predstavljanja svojeg stvaralaštva u Subotici i okolici, hrvatski književnik *Dubravko Jelačić Bužimski* održat će književnu večer u četvrtak, 24. studenoga, u Hrvatskoj čitaonici u Subotici. Početak je u 19 sati.

Godišnji koncert tamburaša HGU Festivala bunjevački pisama

SUBOTICA – Godišnji koncert tamburaškog orkestra Hrvatske glazbene udruge »Festival bunjevački pisama« bit će održan u nedjelju, 27. studenog, u Velikoj vijećnici Gradske kuće, s početkom u 19 sati. Tijekom koncerta bit će promoviran i nosač zvuka s pjesmama izvedenim na XI. festivalu bunjevački pisama koji je održan u rujnu u Dvorani sportova. Ulaznica je 200 dinara i može se naručiti telefonom na broj 060/016-11-67 ili kupiti prije početka koncerta.

LIKOVNI ODJEL HKC-A »BUNJEVAČKO KOLO« UPRIILIČIO JE PRODAJNI POSTAV LIKOVNIH DJELA

Jesenska izložba slika

Raduje svako otvorenje izložbe u našem gradu, jer su izložene slike uvijek pokazatelj stvaralačkog duha i dijela duhovnosti grada Subotice, rekao je na otvorenju književnik Zvonko Sarić

Otvorenje izložbe

Izložbeni prostor prizemlja Otvorenoga sveučilišta u Subotici ovoga tjedna rezerviran je za jesensku skupnu izložbu slika likovnog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo«, otvorenu na prigodnoj svečanosti u ponedjeljak, 14. studenoga. Prema uvodnim riječima voditeljice likovne sekcije *Nedeljke Šarčević*, ovaj jesenski skupni postav predstavlja presjek razine kvalitete stvaralaštva, rada i iskustva svakog pojedinca, stjecanog tijekom cijele godine na mnogim likovnim druženjima i kolonijama.

»Ali, tu kod jesenske izložbe svaki naš član ima priliku pustiti mašti na volju i prema svojoj inspiraciji i kreativnosti uraditi neko novo djelo i putem ove izložbe ga prezentirati javnosti«, kaže *Nedeljka Šarčević*.

Izložbu je otvorio zamjenik glavne urednice Hrvatske riječi, književnik *Zvonko Sarić* obraćajući se prigodnim riječima nazočnoj publici.

»Raduje svako otvorenje izložbe u našem gradu, jer su izložene slike uvijek pokazatelj stvaralačkog duha i dijela duhovnosti grada Subotice. I ova, skupna, jesenska izložba članova likovnog odjela Hrvatskog kulturnog centra

»Bunjevačko kolo« pokazatelj je i aktualnog duha vremena, djelić na kulturnoj mapi ovoga grada.

Likovni odjel Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« radi u cilju promidžbe likovnog stvaralaštva, koje se promovira kroz niz likovnih izložbi. Poznate su nam proljetne i jesenske izložbe članova ovoga odjela, koje imaju skupni karakter, a odjel organizira i samostalne izložbe svojih članova, kao i likovnu koloniju »Bunarić«. Treba istaknuti i sudjelovanje članova likovnog odjela Hrvatskog kulturnog centra na međunarodnim kolonijama, gdje se promiče interkulturni dijalog, te dijalog različitih umjetničkih izričaja«, rekao je *Sarić*.

Prije službenog otvorenja izložbe *Sarić* je pročitao nekoliko odabranih stihova subotičkog pjesnika *Mirka Kopunovića*, a za glazbeni dio svečanog otvorenja pobrinula se glazbenica *Nela Skenderović*.

Nakon otvorenja posjetitelji su se družili s članovima likovnog odjela na prigodnom domjenku, pa smo iskoristili prigodu i upitali neke od njih za dojmove.

Divna Lulić-Jovčić, slikarica iz Subotice:

»Četiri godine sam članica likovnog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo« i slikanje je, uz pisanje poezije, moja velika ljubav. Na ovoj izložbi prezentirala sam sliku s tematikom žene kao vječitog nadahnuća i konja kao moje dugogodišnje inspiracije«.

Alojzije Kujundžić, slikar iz Subotice:

»Kao jedan od osnivača ovoga odjela aktivan sam u njemu još od 1987. godine, sudjelujući u

brojnim likovnim aktivnostima kakva je i ova jesenska skupna izložba. Ovoga puta izlažem mrtvu prirodu, iako sam grafičar i najčešće radim portrete, a sada sam sebi dopustio malo lutanja po pastelu, jer ga volim i uvijek je izazovan«.

Izložba sadrži postav od pedeset dva djela u izvedbi trideset i jednog autora, prodajnog je karaktera, a otvorena je do ponedjeljka, 21. studenoga.

D. P.

Alojzije Kujundžić

Divna Lulić-Jovčić

SUBOTIČKOG ZBOR »COLLEGIUM MUSICUM CATHOLICUM«

Iskorak u pristupu hrvat

Subotički komorni zbor »Collegium musicum catholicum« nastupio je 12. studenoga u samostanskoj crkvi sestara sv. Križa u Đakovu. Na programu su bila djela suvremenih hrvatskih skladatelja: Klobučara (»Slava« iz papinske mise, te djela za orgulje »Bože moj« i »Collage«), Leščana (»Okreni lice« i »O, čovječanska hrano«), Prepreka (»Kantata Uskrsnuće« i »Svita za orgulje«) te Igrecica (»Kyrie litanije«). Uz zbor su nastupili solo sopran *Melani Utaši* i mr. *Kornelije Vizina* na orguljama, a za udaraljka su bili *Sanela Šukić* i *Stanko Patarčić*. Zborom je ravnao *Miroslav Stantić*.

Klobučarev prepoznatljiv orguljaški stil zablistao je pod prstima vrsnog i nadarenog orguljaša mr. *Kornelija Vizina*, koji je svojim zrelim pristupom ovim, tehnički, iznimno zahtjevnim komadima opravdao

18. studenoga 2011.

IZLOŽBA PEJZAŽA I VEDUTA JASNE MELVINGER U PETROVARADINU

Čudesni svijet boja, viđenja i stvarnosti

U svim likovnim ostvarenjima ponajviše uzbuđenja, senzacije i senzibiliteta postoji u njezinu odnosu prema liniji, rekao je, otvarajući izložbu, likovni kritičar Sava Stepanov

U Galeriji »Jelačić« u Petrovaradinu u srijedu, 9. studenoga, otvorena je izložba pejzaža i veduta pje-snikinje, književnice, sveušiljne profesorice i slikarice, prof. dr. Jasne Melvinger.

Tematski raznovrsni likovni ostvaraji ove umjetnice, koja je slikala mrtvu prirodu, barokno dizajnirane predmete i portrete, pokazali su nam kako je umjetnica stvarala jedan čudesni, razigrani svijet boja, viđenja, želja i stvarnosti.

KARDIOGRAMSKI ZAPISI

Nakon pozdravne riječi predsjednika HKPD-a »Jelačić« Josipa Pokasa, koji nije krio oduševljenje što je upravo ova galerija domaćin izložbe koja je prvi put dostupna javnosti, izložbu je otvorio likovni kritičar Sava Stepanov. Govoreći o umjetnici koja je u stalnoj potrazi za stvarateljstvom i isticanjem vlastita senzibiliteta, Stepanov je

istaknuo: »Ono što je u njenom vidokrugu, umjetnica pretvara u fine lirske zapise. U svim ostvarenjima Jasne Melvinger ponajviše uzbuđenja, senzacije i senzibiliteta postoji u njenom odnosu prema liniji. To odista primarno likovno sredstvo ove umjetnice posjeduje veoma široku skalnu mogućih konstituirano-sti. Jasnina linija je senzibilna,

Pjesma za Jasnu

Posebno iznenađenje koje je pratilo izložbu jest izvedba kompozicije pod nazivom »Pjesma za Jasnu Mel«, koju je profesor Ivan Švager skladao i izveo na saksofonu.

lepršava, zavodljiva, arabeska, razigrana, nervozna, hitra i dinamična, ili je puna, troma, teška i snažna, usporena, dramatična, skoro zagrebana, iskopana iz dubine papira ili iz dubine duše. U svim tim crtežima linija nije ništa drugo do kardiogramski zapis kojim su jasno i točno zabilježeni otkucaji umjetničina srca, sva njena uzbuđenja i svi njezini umjetnički i egzistencijalni nemiri. Kada se bavi pejzažnim prizorom ili se posvećuje figuri, kada je zabavljena temom mrtve prirode ili problemom enterijernih kompozicija, ona linijom obuhvaća oblik i određuje mu karakteristike istodobno i opet baš linijom iskazuje svoj odnos prema nacrtanoj predstavi. Ona je umjetnica koja crtežom objavljuje čitav svoj umjetnički stav, svoj likovni, poetski i metaforični odnos prema aktualnom svijetu,

tu, uspijevajući linijom ilustrirati stanje svijesti u vremenu u kojem živimo i preživljavamo. Ona je umjetnica sposobna pred takvim svijetom u sebi pronaći vlastite vrijednosti koje osiguravaju dijalektički proces, koji tvoračkim principima ostvaruje univerzalne vrijednosti kojima je moguće prevladati opterećujuće osjećanje epohalne krize tijekom svih tih nesretnih i tmurnih godina«.

POGLED S BALKONA

Govoreći o vlastitoj izložbi, Jasna Melvinger podijelila je s nama sljedeće: »Izložila sam tridesetak svojih pastela, akvarela, crteža tušem i slika u kombiniranoj tehnici. Sve su to moji radovi koji su nastajali 90-ih godina u doba kada sam veoma pasionirano slikala, nastojeći se na neki način suprotstaviti izolaciji, čami, samoći ratnih godina. Slikala sam s balkona mog nekadašnjeg novosadskog stana. Slikala sam bogatu panoramu koja se širila preda mnom, Dunavac s plovilima i splavovima, Ribarsko ostrvo i pejzaže Ribnjaka, Kamenice, sve do Beočina i Crvenog Čota. Zanimljivo je reći da sam na svojim radovima slikala i prizore kojih danas više nema, kada je u pitanju Most slobode ili zgrada RTV-a, objekti koji su nestali pod NATO bombama. Izlagala sam i veće formate, ali ove radove manjeg i srednjeg formata nikada ranije nisam imala prigodu izložiti, tako sam i odgovorila na molbu ravnatelja Galerije 'Jelačić' i sada imam zadovoljstvo izlagati u svom rodnom gradu«.

Izložba Jasne Melvinger u Galeriji »Jelačić« na Petrovaradinu može se pogledati do četvrtka 24. studenoga.

A. Jukić-Mandić

CATHOLICUM« NASTUPIO U ĐAKOVU

atskoj glazbenoj baštini

skladateljevu zamisao. Isti je slučaj i s rijetko izvođenom Preprekovom »Svitom za orgulje«, čija je interpretacija bila besprijekorna. Maštovitost Igreccovog »Kyrie« uveo je prisutne u čaroban svijet igre melodije i ritma, gdje bogate orguljaške pasaže podcrtavaju udaraljke (timpani, doboš, činele, triangl), stvarajući ambijent u kojem zbarski izričaj kruni cjelokupno glazbeno djelo.

Nesvakidašnji glazbeni ugođaj đakovačka je publika popratila oduševljenim pljeskom. Zapažanja glazbenih stručnjaka, prisutnih na koncertu, izdvajaju napose sretan spoj sakralne glazbe s modernim izričajem. Prema njihovim riječima, slušatelji su doista mogli nazočiti jednom pozitivnom iskoraku u pristupu hrvatskoj glazbenoj baštini sakralnog karaktera.

D. M.

18. studenoga 2011.

U ZAGREBU PREDSTAVLJEN GODIŠNJAK ZA ZNANSTVENA ISTRAŽIVANJA ZKVH-A

Platforma za intelektualno promišljanje

U »Zlatnoj dvorani« Hrvatskog povijesnog instituta u Zagrebu u ponedjeljak je predstavljen drugi broj Godišnjaka za znanstvena istraživanja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, koji na 376 stranica donosi 12 znanstvenih i stručnih radnji. Sve one za glavnu temu imaju neki aspekt društvenog života Hrvata u Vojvodini, bilo u povijesti bilo u sadašnjosti, dok se u dvije radnje prezentira, opisuje i tumači povijesna građa od značenja za mjesnu povijest vojvođanskih Hrvata.

AFFIRMIRANI I NOVI AUTORI

Predstavljanje je u ime organizatora otvorio dr. sc. *Robert Skenderović* ocjenivši kako Godišnjak predstavlja veliki uspjeh ZKVH-a. »Od početka je vidljivo da su u Zavodu željeli pokrenuti znanstveni časopis koji odlikuje visoka kvaliteta znanstvenih istraživanja i recentnost tema.

Dr. sc. Robert Skenderović, dr. sc. Petar Vuković i glavni i odgovorni urednik Tomislav Žigmanov

Također, iz imena autora prigoda u prvom i drugom broju Godišnjaka vidljivo je da se od časopisa nastoji napraviti medij koji će okupljati već afirmirane znanstvenike koji se bave tematikom kulture i povijesti vojvođanskih Hrvata, ali i da se oko njega okupljaju i svoje prvijence objavljuju i mladi znanstvenici koji su tek na početku znanstvene karijere. Tako Zavod kroz izdavanje ovog časopisa postaje pravi

inkubator znanstvenih istraživanja iz raznih područja koje međusobno spaja zajednička tema kulturnog identiteta vojvođanskih Hrvata«, rekao je Skenderović.

PROSTOR ZA OBNOVU

Dr. sc. *Petar Vuković* s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu je ustvrdio kako je Godišnjak pionirski pothvat u kojem pripadnici

jedne nacionalne manjine u vlastite ruke uzimaju intelektualno promišljanje onoga što je relevantno za život njihove zajednice. Taj pothvat, za koji nema puno presedana, zaslužuje veliku pozornost ne samo s obzirom na specifičnosti zajednice koja ga je iznjedrila, nego i na pozadini širih intelektual-

Ugovor o suradnji

Ovom prigodom potpisan je i Ugovor o znanstvenoj suradnji između Hrvatskog instituta za povijest i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Ugovor podrazumijeva suradnju u nekoliko područja – od uzajamnog objavljivanja radova u publikacijama, preko razmjene znanstvenika, do stručne pomoći oko realiziranja istraživanja. Inače, ovo je prvi potpisani ugovor o suradnji između jedne znanstvene ustanove iz Hrvatske s institucijom hrvatske zajednice u Vojvodini.

KNJIGA »PRIČA O FOTOGRAFIJI« PREDSTAVLJENA U SONTI

Pisana svjedočenja o prošlosti

Sončanska promocija knjige »Priče o fotografiji« subotičkog književnika i novinara *Dražena Prčića* i grupe autora održana je u četvrtak, 10. studenoga, u prostorijama knjižnice i čitaonice. Knjiga je objavljena u nakladi NIU »Hrvatska riječ«.

»Ponosan sam što vam 'Šokadija' opet predstavlja novu knjigu. Za našu zajednicu ovo je vrlo važan čin, pogotovo zbog toga što je među autorima i jedan od naših članova. Ono najvrednije su pisana svjedočanstva koja će ostati nekim budućim generacijama i kad nas više ne bude«, kazao je

ovom prigodom predsjednik »Šokadije« *Zvonko Tadijan*.

Urednik nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ« *Milovan Miković* govorio je o nastanku i razvoju fotografije i njezinoj ulozi u novinarstvu.

Autor *Dražen Prčić* je istaknuo kako svaka od ovih fotografija ima svoju prateću priču do koje baš i nije uvijek bilo lako doći.

»Nakon objavljivanja fotografija i priča o njima u našem tjedniku, spontano se nametnula ideja o stvaranju knjige u kojoj bi ove pripovijetke bile objedinjene. Nastojali smo na taj način sačuvati od zaborava

barem neke segmente prošlih vremena«, rekao je Prčić.

O radu na terenima udaljenim od Subotice govorio je *Ivan Andrašić* iz Sonte.

»Ideju *Dražena Prčića* o pisanju serije priča o fotografijama prihvatio sam s oduševljenjem. Istina, u početku baš i nije bilo jednostavno doći do starih fotografija, a osobito ne do informacija o njima. Ljudi su bili pomalo nepovjerljivi ili, možda, tajne svojih albuma nisu htjeli iznositi u javnost. Vremenom se situacija promijenila, sada se sami javljaju s fotografijama i informacijama o njima. Tako knjiga na svojim stranicama bilježi i

priče o posljednjem Titovu lovu u Bačkom Monoštoru, prvom taksiju u Baču, tragičnoj sudbini Romea i Julije iz Bačkog Brega, kinu u Vajskoj koje je pokretao traktor, desetak priča o staroj Sonti i Sončanima i još mnoge 'storije' iz davnina«, rekao je Andrašić.

Za kraj predstavljanja knjige, priču o fotografiji iz Sonte »Dva kovača malo jača« pročitao je *Sanja Andrašić*.

Organizatori predstavljanja bili su KPZH »Šokadija« iz Sonte i NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice, u suradnji s Narodnom knjižnicom iz Apatina.

K. P.

18. studenoga 2011.

U OSIJEKU PREDSTAVLJENA IZDANJA SUBOTIČKOG HAD-A

nih i idejnih tradicija iz kojih i unatoč kojima izrasta, istaknuo je Vuković.

»Godišnjak nije izolirana pojava nego dio moderne i promišljene, a iznad svega sadržajne i bogate kulturne politike koja se u toj zajednici vodi. Etablira se u njoj kao platforma za sustavno, analitičko i kritičko promišljanje svega onoga što za hrvatsku zajednicu u Vojvodini ima važnost. On u tom smislu označava važnu prekretnicu u kulturnom životu vojvodanskih Hrvata, jer otvara prostor za obnovu njihova povijesnoga pamćenja i reflektiranje sadašnjosti te im tako omogućuje da se razviju u samosvjesnu i modernu manjinsku zajednicu«, zaključio je Vuković.

Glavni i odgovorni urednik Godišnjaka *Tomislav Žigmanov* je kazao kako je Uredništvo radovima svjesno nastojalo »pokriti« i subetničku raznolikost Hrvata u Vojvodini i teritorijalnu raspodijeljenost, kako bi se izbjegla dominacija pojedinih subetničkih skupina ili teritorijalnih cjelina.

Z. Žužić

Veza s maticom

U okviru programa Mjesec hrvatske knjige u utorak su u osječkoj Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici predstavljena dva izdanja Hrvatskog akademskog društva iz Subotice – »Leksikon podunavskih Hrvata - Bunjevaca i Šokaca« i knjiga »Osvajanje slobode« *Tomislava Žigmanova*.

Prof. *Josip Vrbošić* je istaknuo kako je »Osvajanje slobode« važna knjiga za Hrvate s one strane Dunava, ali i za sve Hrvate ma gdje živjeli. Pozicija Hrvata u Vojvodini itekako je važna za hrvatsko-srpske odnose koji bi trebali biti u dobrom suodnosu jedino ukoliko se pokuša nivelirati položaj srpske manjine u Hrvatskoj s položajem hrvatske manjine u Srbiji. Tako posloženi oni jesu i bit će mostovi među našim narodima, kazao je Vrbošić.

Prof. *Stanislav Marijanović* je izrazio zadovoljstvo knjigama u nakladi HAD-a, podsje-

tio na povijest veza Hrvata u matici s Hrvatima na području Vojvodine i spomenuo nekolicinu hrvatskih intelektualaca, od nadbiskupa *Maksimilijana Vrhovca*, koji je Hrvate nastanjivao u Banatu, pa do *Petra Matije Katančića*, koji

čepoznata samobitnost Hrvata. *Marijanović* je spomenuo i druge hrvatske intelektualce, a među inima i književnike *Petka Vojnića Purčara* i *Jasnu Melvinger*, koji su, kako je dodao, svojim stvaralaštvom zadužili hrvatsku zajednicu.

Josip Vrbošić, Tomislav Žigmanov, Slaven Bačić i Stanislav Marijanović

je u svojim djelima pratio nastanjivanje Hrvata u Bačkoj i ukazivao na njihovu autohtonost. Spomenuo je i dr. *Josipa Andrića*, koji je skladao više od 700 kompozicija i autor je opere »Dužijanca«, što je op-

O projektu Leksikona ovom je prigodom govorio njegov glavni urednik dr. *Slaven Bačić*, a o svojoj najnovijoj knjizi »Osvajanje slobode« govorio je *Tomislav Žigmanov*.

S. Žebić

KNJIGA »OSVAJANJE SLOBODE« TOMISLAVA ŽIGMANOVA PREDSTAVLJENA U ZAGREBU

Uspjela studija slučaja o položaju Hrvata

U prostorijama Hrvatske paneuropske unije, u Jurišićevoj 1 u Zagrebu, prošlog je ponedjeljka predstavljena najnovija knjiga *Tomislava Žigmanova* »Osvajanje slobode: Hrvati u Vojvodini deset godina nakon listopadskog prevrata 2000.« u izdanju Hrvatskog akademskog društva iz Subotice. U ime organizatora, Instituta za migracije i narodnosti i Hrvatske paneuropske unije, predstavljajući je otvorio njezin predsjednik prof. dr. sc. *Pavo Barišić*, koji je govoreći o autoru knjige naglasio kako *Žigmanov* redovito prati i manjinsku i interetničku problematiku, te piše i objavljuje o položaju hrvatske manjine u Vojvodini.

Knjigu je predstavio dr. sc. *Robert Skenderović* s Hrvatskog

instituta za povijest u Zagrebu, ustvrdivši da je *Žigmanov* stil jasan i bridak, da je knjiga pisana vrlo otvoreno, te da autor analitički zadire u društvene i političke odnose koji su oblikovali manjinski položaj Hrvata u Srbiji tijekom posljednjeg desetljeća i bez sustezanja govori o svim problemima koji su ih pogađali.

»Podatak autora kako je broj Hrvata u Vojvodini od 109.204 iz 1981. godine pao na svega 56.546, koliko ih je zabilježeno na posljednjem popisu 2002. godine i da se smatra kako je zbog rata iz Vojvodine tijekom devedesetih godina prošlog stoljeća moralo otići oko 40 tisuća Hrvata najbolje svjedoči o tragediji koja je tu malu zajednicu zadesila proteklih desetljeća.

Stoga je odlazak *Miloševića* s vlasti 2000. godine doista važna prijelomnica, nakon koje su Hrvati ponovno počeli tražiti svoje mjesto u vojvodanskom društvu, boreći se pritom s predrasudama i netrpeljivostima, nedovoljnom demokratskom izgrađenošću sredine u kojoj žive, ali i s vlastitim slabostima«, rekao je *Skenderović* i zaključio kako usprkos svim problemima, autor sagledava posljednje desetljeće kao razdoblje napretka u kojem je hrvatska zajednica u Vojvodini uspjela napraviti veliki iskorak u institucionalnoj organizaciji.

Drugi predstavljatelj knjige dr. sc. *Aleksandar Vukić*, znanstveni suradnik Instituta za migracije i narodnosti u Zagrebu, ocijenio je kako se radi o kon-

ceptijski i sadržajno iznimno vrijednoj knjizi te da je autor, koristeći politološku i povijesnu metodu te institucionalnu analizu, napisao veoma uspješnu studiju slučaja o položaju hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji.

Autor knjige *Tomislav Žigmanov* je istaknuo kako je njegovo temeljno polazište u ovoj knjizi društveni položaj hrvatske zajednice u Vojvodini, a ukoliko se zanemari breme povijesnog naslijeđa koje nije malo, u sadašnjosti ga određuju tri važna, unutar sebe složena i među sobom različita činitelja – političke konstelacije, nekvaliteta manjinskih politika, ekonomsko stanje i ukupne društvene prilike u Srbiji.

Z. Žužić

PREMINULA ANA CRNKOVIĆ

Promicateljica slamarstva

Ana Crnković je ugledala svjetlo dana u Gornjem Tavankutu 21. rujna 1934. godine. Školovala se u Tavankutu i Subotici, a u Zagrebu je završila studij za profesoricu zemljopisa. Bila je zaposlena u Crvenki kao profesorica i na osobni je zahtjev premještena u Tavankut, gdje dolazi u osnovnu školu »Matija Gubec« 1977. godine. U Tavankutu se susreće s radovima u slami, sa slamarkama *Katom Rogić, Marom Ivković*

Ivandečić, sestrama Milodanović, Margom Stipić te njihovim sljedbenicama i učenicama. Odmah je krenula u obučavanje tavankutske djece i mladeži. Među začetnicima je u dugogodišnjim aktivnostima na kulturnom i likovnom polju u Tavankutu, kada su toj aktivnosti pridodali i Prvu koloniju naive i tehnike slame, osnovanu u povodu pedesetogodišnjice seljačke pobune u Tavankutu. Kolonija je zaživjela i do danas je održano 26 saziva. Ana je bila više godina voditeljica ove udruge.

Pedagoški rad Ane Crnković nije ostao u granicama Tavankuta, jer se 1991. osniva Likovna udruga slamara amatera (LUSA) u okviru Udruge umirovljenika Subotice. I u ovoj je udruzi tijekom sljedećih pet godina ujedno voditeljica, uspješna stvarateljica, te podučava niz generacija žena i djece kako bi zavoljeli slamu i naučili raditi s njom. U okviru ogranka umirovljenika Centar I osniva Slamarsku radionicu penzionera (SRP), gdje je također voditeljica i stalna učiteljica stvaralaštva u tehnici slame. Na svim poljima njezina djelovanja, tijekom svih godina, postiže velike uspjehe kako vlastitim, tako i radovima svojih sljedbenika i učenika. Začetnica je i osnivačica Slamarske sekcije »Anica Balažević« u okviru Matice hrvatske, ogranka u Subotici.

Tijekom svog tridesetpetogodišnjega rada, kojeg je posvetila obučavanju velikog broja stvaratelja, od školske djece, među njima i djece ometene u razvoju, do odraslih i umirovljenika,

cijeloga života joj je ispred očiju bio moto:

»SLAMA JE ZLATO NAŠIH NJIVA. POŠTUJTE JE I OVJEKOVJEČITE U VAŠIM KREATIVNIM MAŠTANJIMA. BUDITE PONOSNI DA STE PLODOM VAŠIH RUKU PRENIJELI GLAS OVDAŠNJIH VRIJEDNIH I SKROMNIH LJUDI, NE SAMO U VAŠOJ LIJEPOJ DOMOVINI, VEĆ I MNOGO DALJE.«

U njejoj dugogodišnjoj karijeri bilo je uspona, padova, nerazumijevanja, ali je neosporna činjenica da su njezin rad, trud, rezultati i zasluge golemi. Ostala je uporna u svojim stavovima i nesebičnomu radu sa svima s kojima je dolazila u kontakt. Shvaćala je potpuno, jer je rođena na salašu, da samouke slammarke izgubljene na golemim prostranstvima njiva ispod našeg panonskog neba, i poslije napornoga rada na njivama, u kućanstvu, uz malu djecu još nalaze snage izraziti svoj umjetnički doživljaj kroz stih, priču ili sliku, a osobito kroz predmete ili slike izrađene u tehnici slame i tako uljepšati svoj teški život na njivi, ispod sunca, prašine, vjetra, s uvijek savijenim leđima mokrim od znoja, s ove naše crne zemlje koja život znači.

Sudjelovala je na blizu 300 zajedničkih izložaba u - Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Mađarskoj, Rusiji, Bjelorusiji, Bugarskoj, SAD-u, Rumunjskoj, Njemačkoj i diljem bivše Jugoslavije. Bila je sudionica mnogih kolonija: Tavankut, Ernestinovo, Rijeka, Krašić, Zrenjanin, Subotica, Sveti Martin pod Okićem, Osovlje na Fruškoj gori.

Za svoj nesebičan rad dobila je niz priznanja, među kojima se nalaze: Prvomajska nagrada, nagrada Vijeća saveza sindikata općine Subotica, Oktobarska nagrada za 1986. godinu, državno priznanje Orden rada sa srebrnim vijencem, otkupna nagrada OK SSRN, nagrada udruge HKPD »Matija Gubec« za formiranje slamarske kolonije i instruktora etnokampa u Tavankutu, specijalna nagrada Saveza amatera Vojvodine 2000. koju joj je dodijelila stručna komisija.

Bila je prvenstveno pedagoginja, profesorica, ali i velika likovna umjetnica i ujedno i učiteljica mnogim stvarateljima u tehnici slame.

Preminula je 30. listopada 2011. godine.

Ljudevit Vujković Lamić

ZAHVALA

Što reći poslije...

Još uvijek s nevjericom, velikom tugom i boli koje smo proživjeli u tako kratkom periodu od 13. listopada do 6. studenoga, te 8. studenoga 2011. godine, pokušavamo se vratiti u svakodnevicu. Teško je i bit će teško. Zadatak mi je da se u svoje i u ime moje kćerke Silvije i obitelji svima zahvalim. Slušajući govore na komemoracijama poduži je spisak svih hrvatskih i srpskih institucija, delegacija gradova iz Hrvatske i Srbije, mnogo je uvaženih dužnosnika koji su osobnim prisustvom suosjećali s nama, radnih kolega, suradnika, prijatelja, poznanika i susjeda. Velika hvala svima.

»Čovjek riječi, čovjek od riječi«; »Čovjek koji je svoje riječi pratio djelima« – kratki su dijelovi iz govora gradonačelnika Subotice. Hvala uredništvu tjednika »Hrvatska riječ« koja je vjerno objavila sve što se odvijalo na komemoracijama.

Moj, naš, velikodušni, plemeniti suprug, otac i suradnik, svjetionik kroz život koji je uvijek svijetlio tamo gdje mora biti rješenje. Nastavljamo bez njega sa željom da ga slijedimo. Biti i ostati čovjek...

supruga Ljubica Runje

Dana 17. studenoga 2011.
navršava se četiri godine od smrti

GRGE STIPANA KARANA

(1932. – 2007.)

S ljubavlju i poštovanjem čuvamo te u našim srcima i mislima.
Tvoji sinovi Ivan, Slobodan, Dragan i Milan

NEDJELJA BRAČNIH OBLJETNICA

Izvrstan način ljudskog i kršćanskog ostvarenja

GOLUBINCI – U župi svetoga Jurja u Golubincima 13. studenoga proslavljena je nedjelja bračnih obljetnica. Na svečanomu euharistijskom slavlju sudjelovali su bračni parovi koji ove godine slave jednu od obljetnica bračnoga zajedništva, od pet do šezdeset godina. Nazočni su bili i slavljenici koji su devedesetih godina, u vrijeme Domovinskog rata, napustili svoje Golubince.

Slavlje je predvodio domaći župnik *Željko Tovilo* te je u prigodnoj homiliji istaknuo važnost zahvalnosti Bogu za sve darovano u životu, osobito ističući obiteljsko i bračno zajedništvo koje je izvrstan način ljudskoga i kršćanskog ostvarenja. Posebno je čestitao i zahvalio parovima koji dugi niz godina njeguju međusobnu ljubav i poštovanje te na taj način svjedoče o ljepoti sakramenta kršćanske ženidbe. Pozdravio je i čestitke uputio i onima koji slave zlatnu ili dijamantnu obljetnicu, ali su zbog bolesti bili spriječeni sudjelovati.

Misno slavlje se prenosilo na Radio Mariji Srbije, a euharistijsko slavlje pjevanjem je animirao mješoviti zbor župe Uzvišenja sv. Križa iz Rume. Na koncu euharistijskog slavlja svim obljetničarima je uručena posebna povelja – čestitka dijecezanskog biskupa mons. *Đure Gašparovića*.

Ivan Radoš

AKCIJA UČLANJIVANJA U HDPU »BELA GABRIĆ«

Raspisan natječaj za pomoć učenicima i studentima

Upravni odbor Hrvatskoga društva za pomoć učenicima »Bela Gabrić« u Subotici, na svojoj sjednici 31. listopada, donio je odluku o raspisivanju natječaja za jednokratnu pomoć učenicima (srednjoškolcima) i studentima, pripadnicima hrvatske zajednice u Srbiji. Za sudjelovanje na natječaju od ove su godine dodana dva nova kriterija bez kojih se dokumentacija neće razmatrati, a riječ je o obvezatnom članstvu i dokazu o upisu u posebni popis birača hrvatske manjine u Srbiji.

Status člana korisnika Društva može dobiti svaki učenik ili student koji popuni prijavnicu i uplati simboličnu godišnju članarinu od 200 dinara. Učlanjenje se vrši u uredu Društva (Subotica, Bele Gabrića 21) utorkom od 19 do 21 sat i subotom od 9 do 11 sati ili popunjavanjem pristupnice i uplatom članarine na račun Društva 355-1030557-41. Pristupnica i opširnije informacije nalaze se na netom pokrenutoj internet stranici Društva www.belagabric.rs

Svjestan teške materijalne situacije u društvu, zbog koje sve manje sredstava uspijeva prikupiti, Upravni odbor je u plan rada za 2012. godinu stavio, osim prikupljanja sredstava za jednokratnu pomoć, i druge oblike pomoći svojim članovima, od organiziranja različitih seminara, radionica, pružanja pomoći u učenju, do priređivanja humanitarnih koncerata. Ovaj način rada bit će prezentiran na internetskoj stranici Društva, koja je u izradi, a na kojoj će biti mnoge korisne informacije za učenike i studente.

HRVATSKO DRUŠTVO ZA POMOĆ UČENICIMA »BELA GABRIĆ«, SUBOTICA raspisuje

NATJEČAJ U ŠKOLSKOJ 2011./2012. GODINI ZA JEDNOKRATNU POMOĆ UČENICIMA (SREDNJOŠKOLCIMA) I STUDENTIMA, PRIPADNICIMA HRVATSKE ZAJEDNICE KOJI SE ŠKOLUJU U SRBIJI (s teritorija subotičke općine)

Uvjet: da su redoviti učenici (srednje škole) ili studenti

Potrebna dokumentacija:

1. POPUNJENA PRISTUPNICA – ČLANSTVO u HDPU »Bela Gabrić« – obvezatno
2. SVJEDODŽBA o prethodno završenom razredu srednje škole ili godine studija (original se donosi na uvid s jednim preslikom ili poslati ovjereni preslik ako se šalje poštom)
3. POTVRDA o upisu u tekući razred ili godinu studija
4. DOKAZ o pripadnosti hrvatskoj zajednici s preslikom dokumenta – obvezatni upis u popis birača hrvatske zajednice (za punoljetne članove ili roditelje podnositelja dokumentacije), upis se i sada vrši u prostorijama Hrvatskoga nacionalnog vijeća (Subotica, Preradovićeve 13, 024/554-623)
5. PREPORUKA ili POTVRDA o angažiranosti u hrvatskoj zajednici

Podaci se daju pod punom materijalnom i moralnom odgovornošću, a u slučaju krivotvorenja pomoć će se uskratiti.

Natječaj je otvoren do 15. XII. 2011., a obavijest o rezultatu bit će javljena telefonski prijavljenim kandidatima.

* Dokumenti bez prijavnice neće biti uvaženi, a ona se može dobiti (i popuniti) na adresi Društva u spomen kući prof. Gabrića ili na www.belagabric.rs i www.zkvh.org.rs/natjecaji

Ured će raditi utorkom od 19 do 21 sat i subotom od 9 do 11 sati.

Molbu s potrebnom dokumentacijom poslati poštom na adresu: Hrvatsko društvo za pomoć učenicima »Bela Gabrić«, Bele Gabrića 21, 24000 Subotica ili **osobno**.

Mirisi i okusi hrvatske kuhinje

Hrvatska kuhinja je heterogena i iz tog razloga poznata kao regionalna kuhinja, jer svaki dio Hrvatske ima svoju kulinarску tradiciju

O bišli smo gotovo cijeli svijet i tom prigodom posjetili mnoge kuhinje i tržnice diljem svijeta. Zavirili smo u kulinarne običaje nekih dalekih naroda, uživali u jelima, okusima, mirisima, bojama i kulturi spravljanja hrane. Postali smo bogatiji za još jedno iskustvo, a to je kuhati na neki novi način.

Za kraj našega puta po svijetu sačuvali smo hrvatsku kuhinju.

Kako je Hrvatska stoljećima bila stecište različitih kultura u gastronomiji se još uvijek osjećaju utjecaji tog kulinarškog nasljeđa koje potječe sa svih strana svijeta.

Hrvatska kuhinja je heterogena i iz tog je razloga poznata kao regionalna, jer svaki dio Hrvatske ima svoju kulinarску tradiciju. Kuhinja u unutrašnjosti ima više sličnosti s austrougarskom kuhinjom (mađarskom, austrijskom, češkom...), te ponegdje s turskom kuhinjom. Austrijski se utjecaj najviše osjeti u kuhinji središnje Hrvatske, mađarski se pak najviše osjeća u sjevernoj i istočnoj Hrvatskoj. Na hrvatskome Jadranu su vidljivi utjecaji antičke i ilirske, a kasnije i mediteranske kuhinje, poglavito talijanske i francuske.

KONTINENTALNA HRVATSKA

U kuhinji kontinentalne Hrvatske, za razliku od primorske i dalmatinske, izraženiji su utjecaji godišnjih doba, složeniji načini priprave, ali i usporedne tradicije, od jednostavne narodne, preko građanske, do

bogate plemenitaške kuhinje. No, svima im je zajednička sklonost ka hranjivim, »konkretnim«, jelima i namirnicama poput mesa, raznih vrsta povrća, voća, žitarica, mliječnih proizvoda i jaja.

Meso i danas prevladava u obliku pečenki, odrezaka te suhomesnatih proizvoda.

U Zagorju se spravlja svinjski file nadjeven suhim šljivama ili mlinci, u Podravini hladetina,

Turopolje i Posavina su poznati po guskama i patkama, Slavonija ima šunku, kulen, čobanac i paprikaš. Gorski kotar je ponosan na divljač (veprovina, jelen), a ova se kuhinja odlikuje jednostavnošću, kuha se i peče na otvorenoj vatri. Lika se ne može

zamisliti bez pečene janjetine.

Laganiji dio obroka su svježe salate od kupusa, rajčice, paprike i luka.

Juhe su tradicionalne, bistre, osobito kokošja i goveđa, s domaćim rezancima, jetrenim ili okruglicama od griza. Zimi se kuhaju gušće juhe od krumpira, graha ili kupusa.

Tradicija izrade kolača je duga. Orahnjače, makovnjače, štrudle s nadjevima od voća, bučnica, kukuruzna zlevanka, presnac, krafne, uštipci, kuglof...

HRVATSKA OBALA I OTOCI

Kuhinja hrvatske obale i otoka je tipična mediteranska, a zasniva se na prirodnim bogatstvima mora i kopna – ribi i plodovima mora, grožđu i vinu, maslinama i maslinovu ulju, ovcama i kozama, smokvama, samoniklom bilju i začinima. Za ovo područje karakteristična su lagana jela, uglavnom na vodi i žaru.

Međutim, ništa nije ravno maslinovom ulju, tekućini koja je jednostavno neusporediva s bilo čime. Ona je simbol Mediterana, zdravlja, gastronomskog užitka i napose lagodne i spokojne starosti. Mitska i biblijska biljka, simbol našeg sredozemnog svijeta i življenja, zaštitni znak Istre, a maslinova je grančica i simbol mira.

Tradicionalni dalmatinski kolači više vole voće, svježe ili sušeno (grožđice, suhe

Piše i uređuje: Branka Dulić

smokve), umjesto šećera zdraviji med. Spomenimo fritule, kroštule, cukarine, rožatu, smokvenjak i dr.

Mnoge hrvatske tradicijske svečanosti izravno su povezane s hranom, bez obzira odnose li se na vjerske, mahom katoličke blagdane – Božić, Uskrs, hodočašća ili na vjenčanja, rođendane i sl.

Svaki blagdan karakterizira jedno jelo. Svinjetina i krumpir paprikaš jedu se na hodočašćima i na festivalima, bakalar se spravlja na Badnjak i Veliki petak, svinjetina se jede na Novu godinu, krafne su povezane s karnevalskim priredbama, a na jugu pripremaju sličan kolač, *kroštule*. Šunka i kulen u doba žetve, guska na blag-

dan sv. Martina, dok se pura i druga perad, te sarma poslužuju na Božić.

U narednim brojevima predstaviti ćemo vam hrvatsku kuhinju, njezin primorski i kontinentalni dio, te svih pet regija: Istru i Kvarner, Dalmaciju i Dalmatinsku zagoru, Gorski kotar i Liku, Zagorje, Međimurje i Posavinu, Slavoniju i Baranju. Ovome svakako treba pridodati i zagrebačku kuhinju s okolicom koja je prerasla u gospodsku, otmjenu kuhinju. Ovdje ukusna i slatka jela nastavljaju tradiciju staru stotinama godina – tradiciju pekarice s Griča i biskupskih slastičara, otkrivajući hrvatske deserte u svojoj cjelovitosti (hrvatske palačinke, zagorski štrukli, bučnica, i sl.).

JELAČIĆ ŠNITE

Slavni ban nije samo inspirirao domoljubnu pjesmu punu zanosa, nego i slastičare. Ove fine ploške nazvane su po njemu!

Potrebni sastojci:
Biskvit:

9 jaja / 27 dag šećera / 27 dag oraha / 13 dag kakaa

Krema:

8 dl slatkog vrhnja / 40 dag tamne čokolade / 2 dl mlijeka / 2 žlice smeđeg šećera

Čokoladna glazura

5 žlica ulja / 10 dag tamne čokolade

Priprema:

Izmiješajte bjelanjke sa šećerom, dodajte žumanjke te dobro izmiješajte. Dodajte ostale sastojke te ispecite dvije kore na papiru za pečenje. Na pari otopite tamnu čokoladu sa šećerom i mlijekom te ostavite da se smjesa ohladi. Vrhnje za šlag izmiksajte, tek toliko da se pretvori u kremu, dodajte čokoladu i sjedinite. Kore premažite kremom i prelijte čokoladnom glazurom.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813
www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

Badawi

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskoplja, Laboratorij, Alergotest

Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox, Ellman-Radiotalasna kirurgija

Tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Biopton, Magneti i ostalo...

NOVO U POLIKLINICI ! doc.dr sci.med. Stamenko Šušak - Kardiohirurg - Sremska Kamenica

Poliklinika za vašu obitelj

IZVJEŽBA- TI TRENI- RANJEM	OTOČANIN S VIRA	ZAISTA, DOISTA U BOSNI	NAKAZNO ISKRIVLJEN PRIKAZ	KOPAČ U RUDNIKU	DIVOVI IZ BIBLIJSKOG NARODA ENAK, ENACANI	GORAN IVANISEVIĆ	URAN	RAPPERI- CA PO NASKI	... S ONOGA SVIJETA	GLUMICA ZIMA	GRADSKI RIVAL MILANA	ČIRO GAŠPARAC
NAŠ GLU- MAC (OD- MORI SE, ZASLUŽIO SI)												
VATER- POLSKI SIDRAŠI							KENIJSKI TRKAČ, PAUL NAŠA SCE- NARISTICA					
TROPOLNA ELEKTRODA						ATLETIKA ILI BOKS REDAK U KUR'ANU (AJET)						KARTAŠKA IGRA
RAZLIJE- VANJE TO- ČENJEM									ATENSKI NOGOMET- NI KLUB NAŠ NOVINAR			
INTERIJERI PO FRAN- CUSKI										RADIJ STARIJA DANSKA GLUMICA NIELSEN		
OTOK U INDONEZIJU (anagram: SAND)				MJERI SE VAGOM DESET NA KVADRAT							NORVEŠKA TIPKALA	
INDIJ		GRČKO SLOVO TALIJAN- SKA RTV				ŽIDOVSKI FILOZOF, URIEL SARENA PAPIGA						
"RADIJUS"	... I MIR KLAVIJA- TURIST ROXY MUSIC				SOVJETSKI POLITIČAR MIKOJAN 1 + 1							
GRUBO SELJAČKO SUKNO			RIJEKA U TUROPO- LJU GLUMICA STREEP					LASNOST CJEVAST OVRATNIK (...KRAK- NA)				
MASOVNI TJELO- VJEZBENI POKRET				PLAMEN, OGANJ VELIKI ORMAR						OVA NADIMAK SLAVKA GOLUZE		
RIMSKA DVICA		EPOHA GLUMAC BRODY				ŠUMSKI KUKCOŽ- DERI GREAT BRITAIN						RADNIK U TKAONICI (MNOŽ.)
50 SKANDI	RIJEKA U BERNU BIVŠI TRKAČ BIKILA				FRANCUS- KI PJEVAČ BECAUD OBLIK IME- NA INES							
BRITANSKI PJEVAČ (SHADOW DANCING)								ETIČAR KRAČE UREĐENE MORSKE OBALE				
NAŠ ZA- GONETAČ, BORIS						GLUMICA RAUKAR "KLASA"					PRVO SLOVO ABECEDA POSLO	
PJEVAJU TRAŽI SE DEČKO			FOND RIJEČI JEZIKA ILI DIJALEKTA MOLIBDEN							ROD LAVER NAŠA NEGACIJA		
BEZBRIŽNI UMJETNIK				JANEZ JANŠA ILI DRAGO GRUBELNIK "NEUTRON"								
"EAST"		BAKA				ULIČNA PREVIRA- NJA						

Ivo Gregurević, sidruni, ereug, trioda, sport, rastakanje, aek, enterijer, ra, nias, težina, n, in, kši, acosta, r, rat, anastes, aba, odra, last, trim, vatra, ta, ii, era, rovke, aare, gibb, etik, bertan, urša, a, e, n, i, l, leksik, r, boem, slovenac, e, nona, neredi.

RJEŠENJE KRIŽALJKE:

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Bruno Anušić, Ljiljana Dulić
Ivan Gregurić, Dražen Prčić,
Zvonko Sarić, Josip Stantić,
Thomas Šujić, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

mr. sc. Jasminka Dulić
e-mail: hrurednik@tippnet.rs

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić
e-mail: zsarić@hrvatskarijec.rs

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
e-mail: dbpalkovic@hrvatskarijec.rs
Dušica Dulić (novinarka)
e-mail: dusicad@hrvatskarijec.rs
Slavica Mamužić (novinarka)
e-mail: smamuzic@hrvatskarijec.rs
Zvonimir Perušić (ekonomija i redaktura)
e-mail: zperusic@hrvatskarijec.rs
Dražen Prčić (sport i zabava)
e-mail: dprcic@hrvatskarijec.rs
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
e-mail: zvukov@hrvatskarijec.rs
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
e-mail: mkopunovic@hrvatskarijec.rs
Jelena Ademi (tehnički prijemom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Josip Horvat

LEKTOR: Vladan Čutura

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

Gostovanje u Splitu

Davne 1939. godine Nogometni klub Bačka iz Subotice, najstariji nogometni klub na jugoslavenskim prostorima, osnovan 1901. godine, natjecao se u Hrvatsko-slovenskoj ligi s najvećim nogometnim momčadima toga doba. Subotičani su na svojem stadionu, kraj Somborske kapije, dočekivali velike klubove poput Građanskog, Concordie, HAŠK-a ili Hajduka, a na uzvrate putovali u Zagreb, Ljubljanu i Split.

Fotografija koja je tema današnje priče dio je kolekcije *Ljudevita Vujkovića Lamića*, zabilježena posljednjega dana listopada 1939. godine, a nastala je kao grupna snimka »bačkista« prilikom njihova posjeta Marjanu, upriličenog u sklopu gostovanja u uzvratnom susretu protiv splitskoga Hajduka.

HRVATSKO-SLOVENSKA LIGA

U svome prvom nastupu u eminentnom nogometnom natjecanju Hrvatsko-slovenske lige, osnovane svibnja 1939. godine, u čiji sastav je ušla odlukom Upravnog odbora Hrvatskoga sportskog saveza, subotička Bačka je u 18 odigranih prvenstvenih kola uspjela osvojiti 12

bodova, s ukupnim skorom od 5 pobjeda, 2 neodlučena rezultata i 11 poraza, uz gol razliku 23-48. Jedna od tih velikih pobjeda bila je upravo protiv Hajduka (2-1) u Subotici, 12. kolovoza, ali su se u splitskom uzvratu, 5. studenoga, »bili majstori s mora« revanširali pobjedom od 4-2. Nažalost, nismo uspjeli doći do kompletnog sastava momčadi Bačke koja je istrčala na Hajdukov stari plac kraj Plinare, ali je poznato kako je subotička momčad tijekom natjecanja na prvenstvu nastupala sa sljedećim igračima: *Barna, Pančić, Hampelić, Bojić, Evetović, S. Kopunović, Šarčević, Jung, Horvacki, Mihaljčević, Demeter, Sabanov, Kulić, Kopunović – Netoj, Babijanović, Vidaković, Cvijanov, Bukvić, Flaker i Vujković* (podaci iz monografije »Bačka« tiskane u povodu 70. godišnjice kluba, 1971. godine).

Prema dostupnim podacima iz Hajdukove arhive, »bili« su domaći susret protiv Subotičana odigrali u sastavu: *Ivančić, Crnogaća, Kokeza, Raffanelli, Marušić, Bakotić, Muljačić, Batinić, J. Matošić, Lemešić, Radovniković*, a svojim golovima pobjedi su doprinijeli J.

Matošić i Radovniković s dva zgoditka. Trener ove momčadi bio je *Ljubomir Benčić*.

PUTOVANJA

Za razliku od današnjih brzih putovanja zrakoplovima i komfornim autobusima, te davne 1939. godine jedino prikladno prijevozno sredstvo bio je vlak. S obzirom kako se i danas, 72 godine kasnije, i dalje ovim prijevozom vrlo sporo putuje do »glavnoga grada Dalmacije« (izuzev brzih vlakova), možete zamisliti kako je to izgledalo u vrijeme odigravanja susreta između Hajduka i Bačke. Prvo, put od Subotice do Splita je zasigurno trajao više od 12 sati, pa je logično da se moralo kretati nekoliko dana prije

odigravanja susreta kako bi nakon napornoga puta igrači mogli »doći sebi« i biti tjelesno spremni za napore na jednoj teškoj nogometnoj utakmici. U to vrijeme je nastup na domaćem terenu zbilja predstavljao golemu prednost.

Podatak na poleđini fotografije govori da je zabilježena 31. listopada, a podatak o odigravanju susreta bilježi datum pet dana kasnije, 5. studenoga, što potvrđuje kako su nogometaši Bačke iskoristili nekoliko dana za provod na moru prije meča s velikom momčadi Hajduka. Mnogima od njih to je bila jedinstvena prigoda biti na moru, što im je zahvaljujući nogometu i Hrvatsko-slovenskoj ligi i uspjelo.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

JOSIPA IVKOVIĆ I ANDREJ KIŠ PRIMILI NAGRADE U ZAGREBU

Završna priredba »Veselih zamki« na Interliberu

Protekli tjedan je bio u znaku knjige. U Zagrebu je održan Međunarodni sajam knjiga »Interliber« koji su posjetili i brojni ljubitelji knjige iz Vojvodine. Dvoje, vjerojatno, najzbuđenijih posjetitelja iz Subotice bili su Josipa Ivković i Andrej Kiš. Put u Zagreb bila je nagrada za sudjelovanje na Nacionalnom kvizu za poticanje čitanja koji organiziraju Knjižnice grada Zagreba, a u Subotici ga provodi Gradska knjižnica. Od 270 učenika koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku u Subotici, a koji su on-line ispunili upitnik »Vesele zamke«, u Zagrebu je izvučeno dvoje koji su stekli pravo na trodnevni boravak u Zagrebu, ali najprije na sajmu knjiga gdje je bila završna priredba i dodjela nagrada ovog kviza.

Po povratku iz Subotice Josipa Ivković, učenica VIII. e razreda OŠ »Ivan

Bužimskim, čija djela su u obveznoj lektiri za sedmi razred, a koji će posjetiti Suboticu sljedećeg tjedna. Te večeri su bili dogovarani detalji susreta, a mi smo prisustvovali tom događaju. Potom nam je ovaj poznati pisac, kao pravi domaćin, pokazao grad i vodio nas na piće.

Sljedeći dan smo, od ranog jutra, boravili na sajmu knjiga. U kongresnoj dvorani Zagrebačkog velesajma točno u podne započela je završna priredba Nacionalnog kviza za poticanje čitanja. Članovi Lutkarske scene 'Ivana Brlić-Mažuranić' odigrali su predstavu 'Plava boja snijega' po istoimenom djelu Grigora Viteza. Nakon toga je uslijedila dodjela glavnih nagrada. Bili smo prozvani na pozornicu gdje su nam uručili naše nagrade, a po završetku programa smo dali intervju

Milutinović« iz Male Bosne, i Andrej Kiš, učenik VII. b odjela OŠ »Sveti Sava« iz Subotice, napisali su svoje dojmove.

»Rezultati kviza su u školu stigli u petak, 5. studenoga. Nije se bilo teško spakirati i za par dana smo krenuli. Tri dana smo proveli u Zagrebu.

Na put smo krenuli u srijedu, 9. studenoga, s Bernadicom Ivanković, informaticom Dječjeg odjela Gradske knjižnice. U Zagreb smo stigli u poslijepodnevним satima. Nakon kraće stanke i smještaja u prekrasnom hotelu Central, pokraj Glavnog kolodvora u središtu grada, odlučili smo se prošetati po Zagrebu. Posjetili smo Knjižnice grada Zagreba i pogledali izložbu postavljenu u čast stote obljetnice rođenja Grigora Viteza kome je i posvećen ovogodišnji kviz. Susreli smo se s piscem Dubravkom Jelačićem

Dojmovi s puta

»Od trenutka kada sam saznao da sam nagrađen, bio sam sretan i uzbuđen. Bila su to tri prekrasna dana. Meni se sve svidjelo, ali ponajviše predstava. Volio bih ponovno ići. Sigurno ću i sljedeće godine sudjelovati u kvizu«, rekao nam je Andrej Kiš.

»Drago mi je što sam baš ja dobila nagradu od svih koji su sudjelovali u kvizu iz Subotice. Svidio mi se sajam knjiga jer je bilo dobrih i zanimljivih knjiga koje sam mogla kupiti po veoma povoljnim cijenama. Ovim dolaskom na Interliber sam još bolje upoznala Zagreb«, istaknula je Josipa Ivković.

za Hrvatski radio. Osjećali smo se kao zvijezde.

Na Interliberu je bilo puno izlagača i još više knjiga. Nismo mogli pregledati sve za jedan dan. Bilo je knjiga i za jednu kunu, ali i onih za 500 i više kuna.

Ne samo da smo vidjeli puno knjiga, nego smo i upoznali poznatu spisateljicu i urednicu 'Modre laste' Željku Horvat Vukelju. I od nje smo dobili darove. Obradovali smo se daru jer smo dobili uvezene brojeve 'Modre laste' za cijelu

godinu, neobičnu gumenu olovku te slastice i sok. A naša voditeljica Bernadica Ivanković se susrela i s čuvenim književnikom Zvonimirom Balogom i dogovorila da nas posjeti u travnju iduće godine, čemu se baš radujemo.

Imali smo i malo slobodnog vremena, pa je svatko mogao posjetiti svoje

DUNJINO PISMO NA WEB PORTALU JKP-A »ČISTOĆA I ZELENILU« IZ SUBOTICE

U povodu 13. studenoga – Svjetskog dana ljubaznosti

U nedjelju, 13. studenoga, obilježili smo Svjetski dan ljubaznosti ili smo bar trebali. Ljubaznost je ljubav na djelu, nije teško biti ljubazan, a treba znati da ono što dajemo – to i dobivamo. U povodu ovog datuma, dragi moji mali i veliki čitatelji Hrckovih stranica, ispričat ću vam priču o jednoj Dunji, koja ide u hrvatski odjel, i njezinoj ljubaznoj gesti.

Prije dva tjedna je na internet portalu JKP-a »Čistoća i zelenilo« iz Subotice osvanuo jedan interesantan tekst: »Radnici našeg poduzeća su u četvrtak ujutro, u Istarskoj ulici, na kanti zatekli poruku sljedeće sadržine: 'Dragi higijeničari komunalnih površina, iznimno se radujem što brinete o čistoći našega grada. Svakog četvrtka, kada u 6:45 skrenete svojim kamionom u moju ulicu, ja se radosno probudim da vas pozdravim. Puno pozdrava od djevojčice Dunje iz Istarske 36.'

Toga dana našoj ekipi nije bila teška ni jedna kanta. Sutradan, kada je ovo pismo obišlo većinu, nije bilo teško nikomu ništa.»

Dunja koja je napisala ovo pismo i nacrtala ovaj prekrasni crtež je naša Dunja Šimić o kojoj smo već pisali u Hrckovoj rubrici »Upoznajmo vršnjake«. Ako se sjećate, rekla sam da je ovo samo početak i da ćemo se sigurno još sretati s njom. I bila sam u pravu. Dunja ide u III. c razred Osnovne škole »Ivan Milutinović« u Subotici. Nastavu pohađa na hrvatskom jeziku, kod učiteljice Danijele Romić.

Dunja je smatrala da je potrebno zahvaliti, kako ih je lijepo nazvala, higijeničarima komunalnih površina što brinu o čistoći našega grada. Veoma lijepo i pohvalno. Vidite kako je malo potrebno da budemo sretni. Ova njezina iskrena i ljubazna gesta je obodрила sve djelatnike komunalnog poduzeća, potvrdila još jednom smisao njihova rada i dala im dodatnu snagu u obavljanju ovoga ni malo lakog, ali veoma značajnog posla.

Želim javno pohvaliti Dunju i čestitati joj 9. rođendan koji je proslavila proteklog vikenda, točnije baš na Svjetski dan ljubaznosti.

rođake koji žive u Zagrebu. Navečer, nakon duge šetnje, prenoćili smo u hotelu, gdje smo se mogli udobno naspavati.

Posljednjeg, trećeg dana smo ponovno posjetili sajam, nakon čega smo zadovoljni i umorni krenuli doma. Bilo je ovo divno putovanje kojeg ćemo se još dugo sjećati.»

Potvrdilo se ono što sam i prošli put rekla – čitanje nikada ne izlazi iz mode! Zbog toga čitajte, uživajte u knjigama, a možda se baš vama posreći sljedeći put te budete putovali na neko novo interesantno putovanje.

Da ni djelatnici JKP-a »Čistoća i zelenilo« nisu zaboravili zahvaliti maloj Dunji na pažnji i potpori govori i činjenica da su sljedećeg četvrtka, u svom redovitom terminu, posjetili obitelj Šimić i darovali joj prekrasnu i korisnu zelenu kantu za smeće.

Bravo za Dunju, a vi, dragi moji čitatelji Hrckovih strana, upamtite da lijepa riječ nikada nije suvišna, te ih ne štedite, jer se one tako samo umnažaju i vraćaju stostruko.

SUSRET S KNJIŽEVNIKOM 24. STUDENOGA U HRVATSKOJ ČITAONICI

Dubravko Jelačić
Bužimski u Subotici

Poznati hrvatski književnik Dubravko Jelačić Bužimski, čija je trilogija romana o Martinu obvezna lektira za sedmi razred (»Sportski život letećeg Martina«, »Balkanska mafija« i »Martin protiv CIA-e i KGB-a«) posjetit će Suboticu 23. i 24. studenoga.

Tijekom dva dana književnik će održati šest književnih susreta. Posjetit će djecu koja nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku u višim razredima osnovnih škola u Subotici, Maloj Bosni, Tavankutu i Đurđinu, a susrest će se i sa srednjoškolcima.

U četvrtak, 24. studenoga, u 19 sati u prostorijama Hrvatske čitaonice bit će održana književna večer za odrasle.

Susret organizira Gradska knjižnica uz potporu Hrvatskoga nacionalnog vijeća, Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata i Hrvatske čitaonice.

Dubravko Jelačić Bužimski je rođen u Zagrebu 1948. godine. Počeo je pisati još u gimnazijskim danima. Napisao je šest knjiga, dvije zbirke priča za odrasle, jednu knjigu drama i tri romana za mladež. Vrlo brzo zaokuplja ga kazalište te se okreće pisanju drama. Sve su njegove drame igrane u brojnim hrvatskim i inozemnim kazalištima, a neke su tiskane i u knjizi pod naslovom »Sjene«. Pisao je kazališne drame, radio drame, tv drame, puto-pise, filmske scenarije, priče, romane, poneko pismo te dvije televizijske serije: »Troje u dvorcu« i »Razgovor sa sjenama«.

Danas živi i radi u Zagrebu kao urednik dramskog programa na HTV-u.

KALENDAR BITNIH DATUMA

Treća nedjelja u studenom – Svjetski dan sjećanja na žrtve u prometu
19. studenoga - Međunarodni dan kronične opstruktivne bolesti pluća
19. studenoga - Svjetski dan prevencije zlostavljanja djece
19. studenoga - Svjetski dan toaleta
19. studenoga - Međunarodni dan muškaraca
20. studenoga - Svjetski dan prava djeteta (UNICEF) - UN ili Dan prava djece (Opći dječji dan)
20. studenoga - Dan industrijalizacije Afrike - UN
20. studenoga - Dan ugroženosti pacijenata u ratu
21. studenoga - Dan filozofije proglašen od strane UNESCO-a (UN)
21. studenoga - Svjetski dan televizije – UN
23. studenoga - Međunarodni humanitarni dan
posljednji petak u studenom – Međunarodni dan borbe protiv trgovine krznom

PETAK
18.11.2011.

06:09 Najava programa
 06:14 Trenutak spoznaje (R)
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 08:35 Vijesti
 08:57 Kralj vinograda 2, serija
 09:42 Vijesti iz kulture (R)
 09:50 Vijesti
 10:00 Dan sjećanja na žrtvu Vukovara 1991.-2011. - Hrabri ljudi, prijenos
 13:00 Dan sjećanja na žrtvu Vukovara, prijenos mise
 14:45 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:57 Alisa, slušaj svoje srce
 15:42 Oj, Lišane, selo najmilije, emisija pučke i predajne kulture
 16:07 Skica za portret
 16:25 Hrvatska uživo
 17:00 Vijesti
 17:15 Globalno sijelo
 18:00 Iza ekrana
 18:30 Od Lark Risea do Candleforda 3, serija
 19:30 Dnevnik
 20:10 Hrvatski kraljevi, dokumentarno-igrana serija
 21:00 Snaga na Dunavu - emisija o Vukovaru
 22:35 Dnevnik 3
 23:00 Vijesti iz kulture
 23:05 Peti dan, talk show
 00:00 Filmski maraton:
 Deveta vrata, francusko-španjolski film
 02:10 Filmski maraton:
 Rosenstrasse, njemačko-nizozemski film (R)
 04:20 Skica za portret
 04:25 Peti dan, talk show (R)
 05:15 Kralj vinograda 2, serija (R)
 06:00 Globalno sijelo (R)

06:15 Najava programa
 06:20 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela (R)
 07:05 Patak Frka, (R)
 07:30 Kućni svemirci
 07:50 Mala TV
 ---:-- TV vrtić: Indijanci
 ---:-- Patuljkove priče, crtani film
 ---:-- Tajni dnevnik patke Matilde: Mjesečarenje
 08:20 Connor na tajnom zadatku 1, serija za djecu
 08:45 Školski program:

Festival o dječjim pravima
 ---:-- Puni krug
 09:30 Četvero protiv Z, serija
 10:00 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela (R)
 10:45 Milagro, američki film
 12:40 Paralele (R)
 13:20 Pola ure kulture
 13:45 Drugi format (R)
 14:30 H2O Uz malo vode! 2, serija za mlade
 14:55 Edgemont 4, serija za
 15:20 Školski program (R)
 15:50 Puni krug (R)
 16:05 Rupert, crtana serija
 16:20 Mala TV
 ---:-- TV vrtić: Indijanci (R)
 ---:-- Patuljkove priče, crtani film (R)
 ---:-- Tajni dnevnik patke Matilde: Mjesečarenje
 16:50 Aladinove pustolovine, crtana serija
 17:05 Šaptač psima 5
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:35 Briljanteen
 19:15 Patak Frka, (R)
 19:40 Glazba, glazba... pop
 20:10 Ivo Gamulin Gianni i Gloria Gaynor, snimka koncerta (1. dio)
 21:05 Prljavi seksi novac 2, serija
 21:55 Iz vremena u vrijeme, TV film
 23:30 Na rubu znanosti: John Virapen - nuspojava smrt
 00:20 Vrijeme je za jazz: Big Band HRT-a, portret Charlesa Mingusa (2. dio)
 01:20 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve 10, serija
 02:05 Retrovizor: Otkad si otišla 3a, serija
 02:35 Retrovizor: Monk 6, (R)
 03:15 Noćni glazbeni program

06:20 Bakugan, crtana serija
 06:45 Jagodica Bobica
 07:10 Roary, crtana serija
 07:25 Bumba, crtana serija
 07:40 Ptica trkačica
 08:05 TV izlog
 08:20 Nate Berkus Show
 09:15 Kad lišće pada, serija R
 10:10 Ljubav i kazna, serija R
 11:10 Inspektor Rex, serija R
 12:10 IN magazin R
 13:00 Larin izbor, serija R
 14:00 Teresa, serija
 16:00 Inspektor Rex, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Ljubav i kazna, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:05 Jesmo li stigli?, film
 00:00 Opasan dogovor, film

01:45 Superman 3, film R
 03:50 Ezo TV, tarot show
 05:20 IN magazin R
 05:40 Kraj programa

06.40 RTL Danas, informativna emisija (R)
 07.15 Imperatriz, telenovela (R)
 08.10 Dragon Ball Z, animirani film (R)
 08.35 PopPixie, crtani film
 08.50 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 09.30 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
 11.25 Večera za 5, (R)
 12.20 Imperatriz, telenovela (dvije epizode)
 14.10 Krv nije voda, serija (R)
 15.05 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
 16.55 RTL 5 do 5
 17.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.05 Krv nije voda, serija
 20.00 Pogodi tko dolazi na večeru, igrani film, romantična komedija
 22.05 Mandžurijski kandidat, igrani film, drama/ triler
 00.25 Sedam, film, triler
 02.45 Astro show, emisija uživo
 03.45 RTL Danas, (R)
 04.20 Mandžurijski kandidat, igrani film, drama/ triler (R)

SUBOTA
19.11.2011.

06:25 Najava programa
 06:45 Iza ekrana (R)
 07:15 Oj, Lišane, selo najmilije, emisija pučke i predajne kulture (R)
 07:45 Hrvatska kronika BiH
 08:00 Vijesti
 08:10 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Vatrene karavana, američki film
 09:50 Vijesti iz kulture (R)
 10:00 Vijesti
 10:10 Kućni ljubimci
 10:45 To je Europa (R)
 11:15 Normalan život, emisija o obitelji
 12:00 Dnevnik
 12:30 Veterani mira, emisija za branitelje
 13:15 Prizma
 13:57 Duhovni izazovi, međureligijski magazin
 14:30 Eko zona

14:55 Prirodni svijet 4: Majke i mladunci u divljini, dokumentarna serija
 15:45 Jelovnici izgubljenog vremena: Grahovice i mahunarke
 16:05 Euromagazin
 16:30 Potrošački kod
 17:00 Vijesti
 17:20 Reporteri
 18:25 Lijepom našom: Split
 19:15 LOTO 7/39
 19:30 Dnevnik
 20:10 Ples sa zvijezdama
 22:00 Vijesti
 22:25 Večernja premijera: Amerikanac, američki film
 00:15 Filmski maraton: Crni osvetnik, američki film
 02:00 Filmski maraton: Samo ti sanjaj, francuski film
 03:40 Skica za portret
 04:00 Reporteri
 05:00 Eko zona
 05:25 Potrošački kod

07:20 Panorame turističkih središta Hrvatske
 07:50 Najava programa
 07:55 Patak Frka, crtana serija (R)
 08:20 Djevojčica iz budućnosti 1, serija za djecu
 08:45 Mala TV (R)
 ---:-- Baltazar: Peppito Cicerone, crtani film
 ---:-- Danica i vjeverić
 ---:-- Čarobna ploča - 7 kontinenta: Antarktika
 09:15 Trolovi, crtana serija
 09:40 ni DA ni NE
 10:40 Filmska matineja: Apollo 13, američki film
 12:55 KS automagazin
 13:30 Izbori 2011. - predstavljanja
 15:55 4 zida
 16:30 Izbori 2011. - sučeljavanje
 18:05 Koncert
 19:00 Plivački Miting Mladosti, prijenos
 20:05 Bourneov identitet, američko-njemački film
 22:05 Drugi svjetski rat - izgubljene snimke: Specials, dokumentarna serija
 23:40 West-Eastern Divan Orchestra i Daniel Barenboim u Alhambri
 00:55 Fringe - Na rubu 1, serija (R)
 01:45 Noćni glazbeni program

06:45 TV izlog

06:00 U sedmom nebu, serija
 07:50 Peppa, crtana serija
 08:05 Snjeguljica i čarobno ogledalo, crtani film
 08:40 Beyblade metal fusion, crtana serija
 09:05 Lego Ninjago, crtana serija
 09:20 Winx, crtana serija
 09:45 Frikovi, serija
 10:45 Larin izbor, serija R
 13:35 Jesmo li stigli?, igrani film R
 15:30 Slatki Božić, kulinarski show
 16:00 Provjereno, informativni magazin R
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Supertalent, show R
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Legenda o Zorrou, igrani film
 22:25 10.000 prije Krista, igrani film
 02:35 Čudovište iz mora, igrani film
 04:05 Ezo TV, tarot show
 05:15 Kraj programa

06.40 RTL Danas, informativna emisija (R)
 07.15 Crvene kapice, animirani film
 07.45 X-Men, animirani film
 08.10 PopPixie, animirani film (dvije epizode) (R)
 08.45 Učilica, kviz za djecu
 09.25 Ruža vjetrova, dramska serija (dvije epizode) (R)
 11.25 Plešimo zajedno 2, film, romantična drama
 13.10 Stani lil će moja mama pucati, igrani film, romantična komedija
 14.55 Pogodi tko dolazi na večeru, romantična komedija (R)
 17.00 Na visokoj nozi, humoristična serija
 17.55 Zvijezde Ekstra: 10 najzanimljivijih holivudskih priča (2. dio), zabavna emisija
 18.30 RTL Danas
 19.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 20.00 Babylon A.D., film, znanstveno-fantastični (R)
 21.55 Isplata, film, znanstveno-fantastični triler
 00.05 Brda imaju oči, igrani film, horor
 02.05 Astro show, emisija uživo
 03.05 RTL Danas, informativna emisija (R)
 03.40 Sedam, igrani film, triler

NEDJELJA
20.11.2011.

05:50 Najava programa
 05:55 Duhovni izazovi, (R)
 06:20 Euromagazin
 07:00 Patak Frka, (R)
 07:25 Mala TV (R)
 --:-- TV vrtić: Čitam ti misli
 --:-- Brllog: Paun (R)
 --:-- Tajni dnevnik patke
 Matilde: Mjesečarenje
 07:55 Vijesti iz kulture (R)
 08:00 Vijesti
 08:05 Prijatelji 3
 09:00 Vesele trojke, crtana serija
 09:25 Hamtaro, crtana serija
 10:00 Vijesti
 10:15 Poirot 1, serija
 11:10 Opera box
 11:40 manjinski MOZAIK
 12:00 Dnevnik
 12:25 Plodovi zemlje
 13:25 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 14:55 Mir i dobro
 15:30 Očevi i djeca, mini-serija
 17:00 Vijesti
 17:15 Vrtlarica
 17:45 Pjevaj moju pjesmu, glazbeni game show
 19:15 LOTO 6/45
 19:30 Dnevnik
 20:10 Sve u 7!, kviz
 21:05 Loza, TV serija
 21:55 Vijesti
 22:20 Oko globusa, vanjsko politički magazin
 22:55 Očevi i djeca
 00:30 Poirot 1, serija
 01:25 U uredu 4, serija
 01:45 U uredu 4, serija
 02:05 U uredu 4, serija
 02:25 Posebni dodaci
 02:55 Skica za portret
 03:05 Vrtlarica
 03:30 Lijepom našom: Split (R)
 04:20 Oko globusa, vanjsko politički magazin (R)
 04:50 Plodovi zemlje (R)

07:00 Panorame turističkih središta Hrvatske
 08:00 Najava programa
 08:05 Zlatna kinoteka: Romeo i Julija, britansko - talijanski film
 10:30 Zagreb: Grkokatolička liturgija, prijenos
 12:00 Koncert
 16:00 Magazin nogometne lige prvaka
 16:30 Izbori 2011. - sučeljavanje
 18:00 Olimp
 18:45 Plivački Miting Mladosti, prijenos

20:05 Ciklus filmskog spektakla: Most u Remagenu
 22:05 Posebni dodaci
 22:40 Filmski boutique: Kuduz, bosanski film
 00:40 Ulzanin prepad, američki film (R)
 02:20 Noćni glazbeni program

05:15 I tako to..., serija
 06:10 Smallville, serija
 07:05 Peppa, crtana serija
 07:20 Mravlji život, crtani film
 07:50 Beyblade metal fusion, crtana serija
 08:15 Winx, crtana serija
 08:40 Automotiv Lifestyle
 09:10 Magazin Lige prvaka
 09:40 Novac, poslovni magazin
 10:10 ZelenJava, magazin
 10:40 Larin izbor, serija R
 12:35 Živi dokaz, igrani film
 14:15 Petar Pan, igrani film
 16:25 Legenda o Zorrou, igrani film R
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Legenda o Zorrou, igrani film R
 19:05 INA Plave vijesti
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Supertalent – uživo, show
 22:30 Red carpet, showbiz magazin
 23:45 Tko sam ja?, igrani film
 01:45 Iznenadni udar, igrani film R
 03:45 Televizijska posla, serija
 04:10 Svi mrže Chrisa, serija
 04:35 Najgori tjedan, serija
 05:00 Red carpet, showbiz magazin R
 06:05 Kraj programa

06:10 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06:45 Zvijezde Ekstra: 10 najzanimljivijih holivudskih priča (2. dio), zabavna emisija
 07:10 Crvene kapice, animirani film
 07:35 X- Men, animirani film
 08:00 PopPixie, crtani film (tri epizode) (R)
 08:45 Ruža vjetrova, dramska serija (dvije epizode) (R)
 11:00 Stani lil će moja mama pucati, igrani film, romantična komedija
 12:40 Plešimo zajedno 2, film, romantična drama
 14:25 Isplata, igrani film, znanstveno-fantastični triler

HRT1 18.11.2011. 21:00 SNAGA NA DUNAVU - emisija o Vukovaru

Nakon što su osvojili središte Vukovara, vojnici JNA su je iz Beograda doveli u razoreni grad. Bila je dopisnica francuskog Le Monda. Poslije, glasnogovornica tužiteljstva Haaškog suda za mandata Carle Del Ponte. Taj isti sud osudio ju je na novčanu kaznu zbog »odavanja tajni«. Florence Hartmann prisjetit će se tih dana i okolnosti, uživo u studiju

HTV-a u Zagrebu. Mladi Jastrebovi, Branko Borković, posljednji zapovjednik obrane Vukovara i general Anton Tus, načelnik Glavnog stožera HV-a - što se događalo i je li moglo završiti drukčije? Franjo Gregurić bio je predsjednik Vlade. Čemu se nadao, što je radio i poduzimao? Što su radili Tuđman i Šušak? Ekskluzivno za HTV - Veljko Kadijević o zbivanjima '91. i kako Blagoje Adžić mirno živi u Beogradu - u našoj moskovsko-beogradskoj reportaži. Zašto Haag nikad nije optužio vrh JNA? Potresno svjedočanstvo o sustavnim silovanjima, logorima za silovanja i »bijelim trakama« na kućama. Beba iz podruma Vukovarske bolnice proslavila je 20. rođendan. Uspješna je studentica u Osijeku. O njoj i svemu drugom govorit će dr. Vesna Bosanac.

Voditelj: Goran Rotim
 Urednik: Goran Rotim

16:40 Discovery: Preživjeti divljinu - Montana, dokumentarna serija
 17:40 Ekskluziv Vikend, magazin
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 20:00 Step up, igrani film, romantični/ glazbeni (R)
 21:55 CSI: Miami, kriminalistička serija (tri epizode)
 00:35 Astro show, emisija uživo
 01:35 RTL Danas, informativna emisija (R)
 02:05 Brda imaju oči, igrani film, horor (R)

**PONEDJELJAK
 21.11.2011.**

05:39 Najava programa
 05:44 Rijeka: More (R)
 06:14 Mir i dobro (R)
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 08:35 Vijesti
 09:07 Kralj vinograda 3, serija
 09:52 Vijesti iz kulture (R)
 10:00 Vijesti
 10:10 Zemlje-ljudi-pustolovine 5, dokumentarna serija
 11:10 Blago svjetskih tržnica, dokumentarna serija
 11:40 Kulturna baština
 12:00 Dnevnik

12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 13:20 Sve će biti dobro, serija
 14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:20 Treća dob, emisija za umirovljenike
 14:50 Alisa, slušaj svoje srce
 15:35 Glas domovine
 16:05 Kulturna baština
 16:25 Hrvatska uživo
 17:00 Vijesti
 17:45 8. kat, talk show
 18:30 Od Lark Risea do Candleforda 3, serija
 19:30 Dnevnik
 20:10 TV Bingo
 20:35 Provodi i sprovodi, humoristična serija
 21:15 Mila traži Senidu, dokumentarni film
 22:40 Dnevnik 3
 23:15 Svijet profita
 23:45 Joe Strummer: Neispisana budućnost, dokumentarni film
 01:45 Dr. House 6, serija (R)
 02:30 Žica 3, serija (R)
 03:30 Skica za portret
 03:35 Svijet profita (R)
 04:05 Blago svjetskih tržnica, dokumentarna serija (R)
 04:35 Kralj vinograda 3, (R)
 05:20 8. kat, talk show (R)

06:55 Najava programa
 07:00 Patak Frka, (R)
 07:25 Kućni svemirci
 07:45 Mala TV
 --:-- TV vrtić
 --:-- Krtić prikazuje
 --:-- Brllog

--:-- Čarobna ploča - 7 kontinenata
 08:15 Connor na tajnom zadatku 1, serija za djecu
 08:40 Školski program
 --:-- Ton i ton
 09:25 Četvero protiv Z, serija
 09:55 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela (R)
 10:40 Pjevaj moju pjesmu, glazbeni game show (R)
 12:10 Vrtlarica (R)
 12:35 Jelovnici izgubljenog vremena: Grahovice i mahunke (R)
 12:55 Mala TV (R)
 13:30 Izbori 2011. - predstavljanja
 15:20 Školski program (R)
 15:50 Ton i ton (R)
 16:05 Rupert, crtana serija
 16:30 Izbori 2011. - sučeljavanje
 18:05 Hrvatski kraljevi, dokumentarno-igrana serija
 18:55 Crtani film (R)
 19:05 Patak Frka, (R)
 19:30 Glazbeni specijal
 20:00 Život ide dalje 2, serija
 20:50 Traumatologija
 21:20 Dr. House 6, serija
 22:05 CSI: Las Vegas 10
 23:05 Žica 3, serija
 00:05 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve 10, serija
 00:50 Retrovizor: Otkad si otišla 3a, serija
 01:20 Retrovizor: Monk 6, serija (R)
 02:05 Noćni glazbeni program

06:20 Bakugan, crtana serija
 06:45 Jagodica Bobica
 07:10 Roary, crtana serija
 07:25 Bumba, crtana serija
 07:40 Ptica trkačica
 08:00 TV izlog
 08:15 Nate Berkus Show
 09:10 Kad lišće pada, serija R
 10:10 Ljubav i kazna, serija R
 11:10 Inspektor Rex, serija R
 12:10 IN magazin R
 13:00 Teresa, serija
 15:00 Larin izbor, serija R
 16:00 Inspektor Rex, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Ljubav i kazna, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:05 Večernje vijesti
 22:25 Najveći rizik, film
 00:15 Tko sam ja?, film R
 02:05 Seinfeld, serija 26/180
 02:30 Heroji, serija
 03:15 Živi dokaz, film
 04:40 Ezo TV, tarot show
 05:40 IN magazin R
 06:15 Kraj programa

06:20 RTL Danas, (R)
 06:55 Dragon Ball Z, animirani film (R)
 07:20 PopPixie, crtani film
 07:35 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
 09:45 Ekkluziv Vikend, magazin (R)
 10:30 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 11:25 Imperatriz, telenovela (dvije epizode)
 13:15 Ruža vjetrova, serija (R)
 14:10 Krv nije voda, serija (R)
 15:05 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
 16:55 RTL 5 do 5, informativna emisija
 17:05 Večera za 5, lifestyle emisija
 18:00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:05 Krv nije voda, serija
 20:00 Ruža vjetrova, serija
 21:00 Kost, serija
 21:50 Američki ninja, igrani film, akcijski
 23:35 RTL Vijesti, informativna emisija
 23:50 CSI: Miami, serija (dvije epizode) (R)
 01:30 Astro show, emisija uživo
 02:30 Kost, kriminalistička serija (R)
 03:15 RTL Danas, informativna emisija (R)

**UTORAK
22.11.2011.**

06:10 Najava programa
 06:14 Treća dob, emisija za umirovljenike (R)
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 09:07 Kralj vinograda 3, serija
 09:52 Vijesti iz kulture (R)
 10:00 Vijesti
 10:10 Zemlje-ljudi-pustolovine 5, dokumentarna serija
 11:10 Debbie Travis preuređuje 4
 12:00 Dnevnik
 12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 13:20 Sve će biti dobro, serija
 14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:20 Među nama
 14:50 Alisa, slušaj svoje srce
 15:35 Znanstvena petica
 16:05 Znanstvene vijesti
 16:10 Fotografija u Hrvatskoj
 16:25 Hrvatska uživo
 17:00 Vijesti
 17:45 8. kat, talk show
 18:30 Od Lark Risea do Candleforda 3, serija
 19:30 Dnevnik
 20:10 Sve u 7!, kviz
 21:05 To je Europa
 21:40 U Europi: 1916. - Francuska i Engleska, dokumentarna serija
 22:25 Dnevnik 3
 23:00 Ciklus europskog filma: Neka uđe onaj pravi, švedski film
 00:55 Žalac, američki film (R)
 03:00 Žica 4, serija (R)
 03:55 Skica za portret
 04:10 Znanstvena petica (R)
 04:40 Kralj vinograda 3, (R)
 05:25 8. kat, talk show (R)

06:15 Najava programa
 06:20 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela (R)
 07:05 Patak Frka, (R)
 07:30 Kućni svemirci
 07:50 Mala TV
 --:-- TV vrtić
 --:-- Ninin kutak
 --:-- Crtani film
 --:-- Danica
 08:20 Connor na tajnom zadatku 1, serija
 08:45 Školski program
 --:-- Navrh jezika
 09:30 Četvero protiv Z, serija
 10:00 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela (R)
 10:45 Prizma, (R)
 11:30 Glas domovine (R)

12:00 Euromagazin (R)
 12:55 Mala TV (R)
 13:30 Izbori 2011. - predstavljanja
 15:20 Školski program (R)
 15:55 Navrh jezika (R)
 16:05 Rupert, crtana serija
 16:30 Izbori 2011. - sučeljavanje
 18:05 Berba lavande, dokumentarni film
 20:20 Ponos i predrasude, britanski film (R)
 22:30 CSI: Las Vegas 10, serija
 23:15 Ubi me dosada 1, humoristična serija
 23:55 Žica 4, serija
 00:50 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve 10, serija
 01:35 Retrovizor: Otkad si otišla 3a, serija
 02:05 Retrovizor: Bez traga 7, serija (R)
 02:50 Noćni glazbeni program

06:20 Bakugan, crtana serija
 06:45 Jagodica Bobica
 07:10 Roary, crtana serija
 07:25 Bumba, crtana serija
 07:40 Ptica trkačica
 08:05 TV izlog
 08:20 Nate Berkus Show
 09:15 Kad lišće pada, serija R
 10:10 Ljubav i kazna, serija R
 11:10 Inspektor Rex, serija R
 12:10 IN magazin R
 13:00 Teresa, serija
 15:00 Larin izbor, serija R
 16:00 Inspektor Rex, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Liga prvaka: Studijska emisija
 20:40 Liga prvaka: Real Madrid - GNK Dinamo Zagreb
 22:45 Liga prvaka: Studijska emisija
 23:10 Večernje vijesti
 23:30 Sažeci Lige prvaka
 00:00 Najveći rizik, film R
 01:50 Seinfeld, serija
 02:20 Zvijer, serija
 03:10 Heroji, serija R
 03:55 Ezo TV, tarot show
 04:55 Nate Berkus Show R
 05:40 Seinfeld, serija R
 06:05 IN magazin R
 06:20 Kraj programa

06:35 RTL Danas, (R)
 07:10 Dragon Ball Z, (R)
 07:40 PopPixie, crtani film
 07:50 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
 10:00 Ekkluziv Tabloid, (R)

10:30 Večera za 5, (R)
 11:25 Imperatriz, telenovela (dvije epizode)
 13:15 Ruža vjetrova, serija (R)
 14:10 Krv nije voda, serija (R)
 15:05 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
 16:55 RTL 5 do 5
 17:05 Večera za 5
 18:00 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:05 Krv nije voda, serija
 20:00 Ruža vjetrova, serija
 21:00 Kost, kriminalistička serija
 21:50 Put osвете, serija (dvije epizode)
 23:40 RTL Vijesti
 23:55 Američki ninja, igrani film, akcijski
 01:35 Astro show, emisija uživo
 02:35 Kost, serija (R)
 03:20 RTL Danas, informativna emisija (R)

**SRIJEDA
23.11.2011.**

06:10 Najava programa
 06:14 Među nama (R)
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 09:07 Kralj vinograda 3, serija
 10:00 Vijesti
 10:10 Zemlje-ljudi-pustolovine 5, dokumentarna serija
 11:10 Oprah show
 12:00 Dnevnik
 12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 13:20 Sve će biti dobro, serija
 14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:20 Riječ i život, religijski program
 14:50 Alisa, slušaj svoje srce
 15:35 Alpe Dunav Jadran
 16:05 HAZU Portreti
 16:25 Hrvatska uživo
 17:00 Vijesti
 17:45 8. kat, talk show
 18:20 Od Lark Risea do Candleforda 3, serija
 19:15 LOTO 7/39
 19:30 Dnevnik
 20:10 Stipe u gostima 4, serija
 20:50 Misija: Zajedno
 21:45 Paralele
 22:20 Dnevnik 3
 22:45 Vijesti iz kulture
 22:50 Drugi format
 23:40 Povratak u raj, američki film (R)
 01:30 Žica 4, serija (R)
 03:15 Skica za portret
 03:35 Paralele (R)
 04:00 Drugi format (R)

04:45 Kralj vinograda 3, (R)
 05:30 8. kat, talk show (R)

06:10 Najava programa
 06:15 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela (R)
 07:00 Patak Frka, (R)
 07:25 Kućni svemirci
 07:45 Mala TV
 --:-- TV vrtić
 --:-- Krtić prikazuje
 --:-- Crtani film
 --:-- EBU drama za djecu
 08:15 Connor na tajnom zadatku 1, serija za djecu
 08:40 Školski program
 09:25 Četvero protiv Z, serija
 09:55 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela (R)
 10:40 Prepad na Romella, američki film (R)
 12:15 Briljantene (R)
 12:55 Mala TV (R)
 13:30 Izbori 2011. - predstavljanja
 15:20 Školski program (R)
 15:55 4 zida (R)
 16:30 Izbori 2011. - sučeljavanje
 18:05 Crtani film (R)
 18:25 Košarkaška Euroliga (Ž): Gospić - Wisla Canpack, prijenos
 20:15 Nogometna Liga prvaka - emisija
 20:35 Nogometna Liga prvaka: Milan - Barcelona, 1. poluvrijeme
 21:35 Nogometna Liga prvaka: Milan - Barcelona, 2. poluvrijeme
 22:35 Nogometna Liga prvaka - emisija
 23:25 Žica 4, serija
 00:20 Gavin i Stacy 2, serija
 00:50 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve 10, serija
 01:35 Retrovizor: Otkad si otišla 3a, serija
 02:05 Retrovizor: Bez traga 7, serija (R)
 02:50 Noćni glazbeni program

06:20 Bakugan, crtana serija
 06:45 Jagodica Bobica
 07:10 Roary, crtana serija
 07:25 Bumba, crtana serija
 07:40 Ptica trkačica
 08:05 TV izlog
 08:20 Nate Berkus Show
 09:15 Kad lišće pada, serija R
 10:10 Inspektor Rex, serija R
 11:10 Inspektor Rex, serija
 12:10 IN magazin R
 13:00 Teresa, serija
 15:00 Inspektor Rex, serija R
 16:00 Inspektor Rex, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin

18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Ljubav i kazna, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Kuća na jezeru, film
00:15 Postal, igrani film
02:15 Seinfeld, serija
02:45 Nestali, serija
03:30 Zvijer, serija R
04:15 Ezo TV, tarot show
05:15 Nate Berkus Show R
06:00 IN magazin R
06:15 Kraj programa

06.35 RTL Danas, (R)
07.10 Dragon Ball Z, (R)
07.40 PopPixie, crtani film
07.50 Cobra 11, (dvije epizode)
10.00 Ekkluziv Tabloid, (R)
10.30 Večera za 5, (R)
11.25 Emperatriz, telenovela (dvije epizode)
13.15 Ruža vjetrova, serija (R)
14.10 Krv nije voda, serija (R)
15.05 Cobra 11, (dvije epizode)
16.55 RTL 5 do 5
17.05 Večera za 5
18.00 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Kost, serija
21.50 CSI: NY, serija (dvije epizode)
23.40 RTL Vijesti
23.55 Put osvete, serija (dvije epizode)
01.35 Astro show, emisija uživo
02.35 Kost, serija (R)
03.20 RTL Danas, (R)

ČETVRTAK 24.11.2011.

06:10 Najava programa
06:14 Riječ i život, (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:07 Kralj vinograda 3, serija
09:52 Vijesti iz kulture (R)
10:00 Vijesti
10:10 Zemlje-ljudi-pustolovine 5, dokumentarna serija
11:10 Oprah show
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zovim, vrijeme stane - telenovela
13:20 Sve će biti dobro, serija
14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:20 Trenutak spoznaje
14:50 Alisa, slušaj svoje srce
15:35 Epilog, emisija
16:05 Fotografija u Hrvatskoj
16:25 Hrvatska uživo
17:00 Vijesti
17:45 8. kat, talk show
18:30 Od Lark Risea do Candleforda 3, serija
19:30 Dnevnik
20:10 Sve u 71, kviz
21:05 Bitka za Vukovar: Ovčara, dok. serija
21:50 Pola ure kulture
22:20 Dnevnik 3
22:45 Vijesti iz kulture
22:50 Sevdah, dok. film
00:00 Prave zvijeri, britansko-

američki film
01:30 Oprah show
02:10 Žica 4, serija (R)
03:05 Skica za portret
03:30 Bitka za Vukovar: Ovčara, dok. serija (R)
04:15 Pola ure kulture (R)
04:40 Kralj vinograda 3, (R)
05:25 8. kat, talk show (R)

06:15 Najava programa
06:20 kad zovim, vrijeme stane - telenovela (R)
07:05 Patak Frka, (R)
07:30 Kućni svemirci
07:50 Mala TV
--:-- TV vrtić
--:-- Crtani film
--:-- Čarobna ploča - 7 kontinenata
08:20 Connor na tajnom zadatku 1, serija za djecu
08:45 Školski program:
--:-- Kokice
09:30 Četvero protiv Z, serija
10:00 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela (R)
10:45 Destry ponovno jaše, američki film
12:15 Fotografija u Hrvatskoj
12:25 KS automagazin (R)
12:55 Mala TV (R)
13:30 Izbori 2011. - predstavljanja
15:20 Školski program (R)
15:50 Kokice (R)
16:05 Rupert, crtana serija
16:30 Izbori 2011. - sučeljevanje
18:05 Morske orgulje, dokumentarni film

18:35 Traumatologija (R)
19:05 Patak Frka, (R)
19:30 Glazba, glazba... jazz
20:00 Dodjela Nagrada hrvatskog glumišta, prijenos
22:05 CSI: Las Vegas 10
23:00 Žica 4, serija
23:55 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve 10, serija
00:40 Retrovizor: Otkad si otišla 3b, serija
01:20 Retrovizor: Bez traga 7, serija (R)
02:05 Noćni glazbeni program

06:20 Bakugan, crtana serija
06:45 Jagodica Bobica
07:10 Roary, crtana serija
07:25 Bumba, crtana serija
07:40 Ptica trkačica
08:05 TV izlog
08:20 Nate Berkus Show
09:15 Kad lišće pada, serija R
10:10 Ljubav i kazna, serija R
11:10 Inspektor Rex, serija R
12:10 IN magazin R
13:00 Teresa, serija
15:00 Larin izbor, serija R
16:00 Inspektor Rex, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Ljubav i kazna, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Provjereno, informativni magazin
23:25 Sakupljač kostiju, film
01:30 Sati očaja, igrani film R

03:00 Nestali, serija
03:45 Sjedi i šuti!, serija
04:10 Ezo TV, tarot show
05:10 Nate Berkus Show R
05:55 IN magazin R
06:15 Kraj programa

06.35 RTL Danas, informativna emisija (R)
07.10 Dragon Ball Z, animirani film (R)
07.40 PopPixie, crtani film
07.50 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
10.00 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
10.30 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
11.25 Emperatriz, telenovela (dvije epizode)
13.15 Ruža vjetrova, serija (R)
14.10 Krv nije voda, serija (R)
15.05 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16.55 RTL 5 do 5
17.05 Večera za 5
18.00 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.05 Krv nije voda, serija (R)
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Kost, serija
21.50 Kućanice, humorna dramska serija (dvije epizode)
23.40 RTL Vijesti
23.55 CSI: NY, serija (dvije epizode) (R)
01.35 Astro show, emisija uživo
02.35 Kost, serija (R)
03.20 RTL Danas, (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od pone-
djeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-
televizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice,
emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16
sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz
Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrt-
kom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«,
emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 15,35 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov
prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH •
Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični
savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna
glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glaz-
bene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki
majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock
vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche
Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom)
• 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje
dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

»U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktuali-
je' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kul-
tur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche
Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«
- emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

Narodna glazba • Blic vijesti i
odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
18,15 'Vojvodanski tjedan'
18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
20,00 Divni novi svijet
20,55 Odjava programa

Nedjelja

18,00 Najava programa, Vijesti dana
18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
zabavna glazba)
18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu
Hrvatskoga radija
20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog
radija iz Pitomače (RH)
20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA SOMBOR – APATIN – ODŽACI – KULA

Uz sudačku bruku bodovi lideru

SONTA – U posljednjem, 13. kolu jesenskog dijela prvenstva Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula probuđeni Sončani su na svome terenu ugostili neprikosnovenog favorita prvenstva, bivšeg prvoligaša OFK Mladost iz Apatina. Iako pretposljednji na tablici, sa svega 8 bodova, pred oko 150 vjernih navijača plavi su bili ravnopravan, a u pojedinim dijelovima utakmice i bolji takmac. Početak utakmice nagovijestio

je tvrdi, borbenu igru, s povremenim prijateljima ispred obaju vratara. U 27. minuti, u režiji glavnog arbitra Roberta Kutija iz Apatina – šok za domaće navijače. Jedan bezazleni napad Apatinaca prekinuo je i iz samo njemu znanih razloga dosudio nepostojeći jedanaesterac za OFK Mladost. Gosti su ovaj dar realizirali i to je bio jedini zgoditak u prvom poluvremenu. U nastavku se igralo žustrije, obostrano više napadački, pa su u 50. minuti Apatinci povisili prednost na 2 – 0. Ni ovaj zgoditak nije zbunio plave. Pojačali su tempo i u 56. minuti golom Kristijana Brkina smanjili na 1 – 2. U posljednjih pol sata igra je bila ravnopravna, s više prigoda za zgoditke ispred obaju vratara, no, rezultat je dokraja ostao nepromijenjen: Dinamo – OFK Mladost 1 – 2. Suđenje na ovoj utakmici posebna je priča. Prvo, neobično je što su za utakmicu OFK Mladosti delegirani suci iz Apatina. Čak i po konstataciji delegata, ujedno i kontrolora suđenja Majstorovića iz Stanišića, glavni arbitar Robert Kuti sudio je loše. Slabo je surađivao s pomoćnicima, loše je procjenjivao situacije na terenu, a dosuđivanjem nepostojećeg jedanaesterca za »svoje« izravno je utjecao i na rezultat. No, bez obzira na frenetičan pljesak na izlasku s terena i priznanje gledatelja da su moralni pobjednici, kolika će satisfakcija za Sončane biti njegova eventualna kazna, a koliko zadovoljstvo Apatincima predstavlja ovako darovana pobjeda? Dinamo: D. Duraković, Krstin, M. Vidaković (K. Vidaković), Bačić, Krpijan, Šarac, Karajkov (L. Mihaljev), Tadijan, Kmezić, A. Duraković (O. Mihaljev) Brkin.

I. A.

SPEEDMINTON

Alternativni badminton u Somboru

SOMBOR – Relativno novi sport – alternativni badminton, odnosno speedminton, od sada se može trenirati i u Somboru. Ovaj sport je potekao iz Njemačke, a za razliku od badmintona, speedminton se može igrati na bilo kojoj podlozi i u bilo koje doba dana. Nedavno je osnovan i savez u Srbiji, sa sjedištem u

Beogradu, a iduće godine u lipnju održat će se prvenstvo Srbije. Somborci ovaj novi sport mogu trenirati subotom navečer u balon dvorani u Radišićevoj ulici.

Z. G.

PLIVANJE

Serbia Grand prix 2011

ZRENJANIN – Veliki međunarodni plivački miting »Serbia Grand prix 2011« održan je u Zrenjaninu od 10. do 13. studenoga, uz sudjelovanje 50 klubova s oko 450 natjecatelja iz 11 zemalja: Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Njemačke, Mađarske, Italije, Makedonije, Crne Gore, Rumunjske, Slovenije, Srbije i Švicarske. Na mitingu su nastupili i najbolji plivači Srbije: Milorad Čavić, Nada Higl, Ivan Lendar, Čaba Siladi i drugi. Plivači Spartaka su osvojili ukupno 5 odličja. Veliko priznanje pripalo je Bojanu Raškoviću koji je proglašen za najuspješnijega plivača mitinga u kategoriji do 14 godina, za što je nagrađen vrijednom novčanom nagradom.

Pojedinačni rezultati, kategorija do 14 godina: Bojan Rašković 1. mjesto 1500 slobodno, 1. mjesto 400 slobodno, 1. mjesto 50 slobodno, 2. mjesto 200 slobodno, Andrej Barna 2. mjesto 400 slobodno.

STOLNI TENIS

Kadeti Spartaka drugi u Vojvodini

SENTA – Tri pobjede protiv vršnjaka iz Kikinde (3-2), Ostojićeva (3-0) i Apatina (3-0) i samo jedan minimalni poraz (2-3) u finalnom ogledu protiv Čelareva, donijeli su momčadi Spartaka naslov viceprvaka Vojvodine u kadetskoj konkurenciji. Vrijedan sportski uspjeh zabilježili su mladi stolnotenisači: Aleksandar Radosavljević, David Havedić i Denis Sinanović.

FLASH VIJESTI

- * NOGOMET, Vojvodanska liga Istok: Sloboda – Bačka 1:2
- * KOŠARKA, B liga: Radnički – Spartak 77:71
- * KOŠARKA, žene, Prva A liga: Jagodina 2001 – Spartak 88:72
- * ODBOJKA, Prva liga: Spartak – Novi Sad 3:1
- * ODBOJKA, Super liga, žene: Radnički – Spartak 0:3
- * RUKOMET, Prva liga: Spartak Vojput – Zaječar 24:25
- * DŽUDO, Spartak nastupio na međunarodnom džudo kupu u Kikindi
- * HRVANJE, Prva liga, Spartak – Partizan 5:2

18. studenoga 2011.

Kraul je moja najdraža disciplina

Najviše volim plivati brze, sprinterske dionice, kaže ovaj mladi natjecatelj, jedan od trojice najboljih u zemlji u svojoj starosnoj dobi (14)

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Sve boljim i zapaženijim rezultatima mladi subotički plivač Darko Mamužić sve više ukazuje na svoj talent. Marljivim, svakodnevnim treninzima njegova najbolja vremena u disciplinama u kojima se natječe bivaju niža i kvalitetnija, a vrijeme koje je pred njim zasigurno će ih još više poboljšati.

»Sedam godina treniram plivanje i mislim kako mi za sada dobro ide. Plivanje me je privuklo još od malih nogu, uvijek sam volio vodu i nakon jednog odlaska na bazen, kada sam posmatrao svog druga na treningu, odlučio sam se i sam aktivno baviti ovim sportom«, otkrio je Darko razlog zbog kojeg se odlučio baviti plivanjem.

BAZEN I ŠKOLA

Plivanje je izuzetno zahtijevan i naporan sport koji traži kontinuirani trening, uz mnogo odricanja, jer isplivani kilometri u bazenskim dužinama traže gotovo potpunu posvećenost. Učenik osmog razreda OŠ

PLANOVI

Volio bi ostvariti dobre rezultate u plivanju i s ovim lijepim sportom putovati svijetom. Sljedeće godine namjeravam upisati srednju ekonomsku školu ili, ukoliko uspijem, sportsku gimnaziju.

»Sonja Marinković«, cijeli je tjedan između školskih klupa i bazena u Dudovoj šumi.

»Treniram šest puta na tjedan, jedino je slobodna nedjelja, dok tri puta imam i dupli trening (ponedjeljak, srijeda i petak). To znači da, primjerice, ako idem prije podne u školu moram ustati u pet ujutro, u šest imam trening i iza njega idem u školu, pa popodne ponovno na trening. Ponekad je zbilja malo zgusnuto i traži vremena, ali uspijevam stići sve«.

SPRINT

»Najviše plivam brze, sprinterske discipline (50, 100 i 200 m), a za ove kraće dionice se

mora dosta trenirati i svakodnevno raditi na 'popravljanju' postignutog vremena. U sprintu je svaki djelić sekunda izuzetno važan. Radim pod stručnim nadzorom trenera Bojana Racea i uvršten sam u prvu grupu kojoj pripadaju najbolji klupski plivači. Moja omiljena disciplina je 100 m kraul i osjećam kako mi ovaj stil i dužina staze nekako najbolje odgovara«.

TRENING

Za sve one koji bi se možda voljeli oprobati u plivačkom sportu, Darko opisuje kako izgleda jedan njegov trening: »Prije ulaska u bazen radimo vježbe snage i zagrijavanje na suhom, potom slijedi vođeno zagrijavanje po želji, potom slijede sprinterske dionice, pa vježbe na dužini od 400 metara, pa onda ponovno vježbe sprinta, ovog puta sa startom 10 x 25m i potom slijedi glavni dio dnevnog treninga, što ovisi o trenerovoj zamisli. Nekada je fokus na kraćim, a nekada na dužim plivačkim dionicama, ovisno o planu rada za predstojeća natjecanja. U prosjeku trening traje oko dva sata i na njemu se zna isplivati i do 10 kilometara«.

REZULTATI

Zahvaljujući zapaženim rezultatima, Darko Mamužić je trenutno među prva tri plivača u državi u svojoj starosnoj dobi (do 14 godina).

»Moj najbolji rezultat na 100 m kraul iznosi 59,91, a isplivao sam ga na ljetnom državnom prvenstvu. Najbolji plivač u mom uzrastu je moj klupski kolega Bojan Rašković i među nama vlada veliko drugarstvo i pozitivno sportsko rivalstvo, sve u cilju što boljeg plivačkog napretka. Na duplo dužoj dionici (200 m kraul) trenutno imam najbolje vrijeme 2:09 u malom i 2:10 u velikom bazenu, te 4:36 na 400 m kraul, dok sam u najdužoj plivačkoj disciplini 1500 m nedavno uspio ostvariti rezultat 18:35. Imam nekoliko prvih mjesta na plivačkim mitinzima, a nedavno sam u Banskjoj Bistrici (Slovačka) osvojio dva treća mjesta u disciplinama 100 i 200 m leđnim stilom«.

UVJETI ZA RAD

Nedostatak klasičnog zatvorenog bazena predstavlja problem s kojim se godinama suočavaju svi subotički plivači. Osobito u prijelaznim razdobljima postavljanja i skidanja balona na otvorenu konstrukciju, kada se prekida ritam kontinuiranog treniranja.

»Već smo se navikli na sve probleme, ali vjerujem kako će sve biti mnogo bolje kada se izgradi novi, zatvoreni bazen koji se planira izgraditi sljedeće godine. Za postizanje boljih rezultata, osobito u međunarodnoj konkurenciji neophodan je zatvoreni bazen«, zaključio je na kraju mladi, talentirani subotički plivač Darko Mamužić.

RJEŠAVAMO SVE VAŠE ZDRAVSTVENE PROBLEME

Medic "MEDIC" poliklinika
SUBOTICA,
GEORGI DIMITROVA 5
Tel: 024/553-959, 024/551-595

HALOTERAPIJA-SLANA SOBA

Republika Srbija
AUTONOMNA POKRAJINA VOJVODINA
Grad Subotica
GRADSKA UPRAVA
Tajništvo za opću upravu i zajedničke poslove
Služba za propise, javne nabave i opće poslove
Broj: IV-02/III-111-16/2011
Dana: 15. 11. 2011.
Subotica / Trg slobode 1 / Tel.: 626-798

Temeljem članka 30. Odluke o Gradskoj upravi (»Službeni list Grada Subotice« broj 6/2010) i članka 9. Zakona o radnim odnosima u državnim tijelima (»Službeni glasnik Republike Srbije« broj 48/91, 66/91, 44/98, 46/98, 49/99, 34/2001, 39/2002, 49/2005, 79/29005), Načelnica Gradske uprave Grada Subotice raspisuje

NATJEČAJ

za zasnivanje radnoga odnosa na neodređeno vrijeme:

1. KOMUNALNI POLICAJAC

6 izvršitelja

Posebni uvjeti koje kandidati trebaju ispunjavati:

- stečeno srednje obrazovanje u četverogodišnjem trajanju s najmanje šest mjeseci radnoga iskustva u struci, posjedovanje psihofizičke sposobnosti potrebne za obavljanje poslova komunalne policije, položen ispit za obavljanje poslova i primjenu ovlasti komunalnog policajca, da mu nije prestao radni odnos u državnom ili drugom tijelu zbog teže povrede dužnosti iz radnoga odnosa, položen stručni ispit za rad u tijelima državne uprave.

Osim posebnih uvjeta, kandidati za zasnivanje radnoga odnosa na neodređeno vrijeme na gore navedenom radnom mjestu trebaju ispunjavati i sljedeće uvjete iz članka 6. Zakona o radnim odnosima u državnim tijelima:

1. da su državljani Republike Srbije,
2. da su punoljetni,
3. da nisu osuđivani za kazneno djelo na bezuvjetnu kaznu zatvora od najmanje šest mjeseci ili, za kažnjivo djelo koje ga čini nepodobnim za obavljanje poslova u državnom tijelu.

Kandidati koji budu izabrani upućuju se na stručno osposobljavanje i obuku o trošku Gradske uprave Grada Subotice, a poslije obavljene stručne obuke, kandidati polažu ispit za obavljanje poslova i primjenu ovlasti komunalnog policajca. Kandidati koji polože ispit zasnivaju radni odnos u Gradskoj upravi Grada Subotice.

Natječaj ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.

Prijave na Natječaj s dokazima o ispunjavanju svih gore navedenih uvjeta za zasnivanje radnoga odnosa, zainteresirani kandidati podnose putem pošte na adresu Gradska uprava Subotica - prijava na Natječaj - Trg slobode 1, ili osobno u Gradskom uslužnom centru Grada Subotice, prizemlje, Trg slobode 1.

Dokumentaciju kojom se dokazuje ispunjenost uvjeta iz Natječaja, kandidati podnose u originalu ili ovjerene preslike, ili će se u protivnom smatrati da im je prijava nepotpuna.

Nepotpune i pravodobne prijave neće biti uzete u obzir prilikom odlučivanja o izboru kandidata.

NAČELNICA GRADSKE UPRAVE
Marija Ušumović Davčik, dipl. pravnica, v. r.

PUTUJTE S **JP »SUBOTICA-TRANS«** NA MEĐUNARODNOJ LINIJI:
SUBOTICA-NOVI SAD-ZAGREB I OSTVARITE ZNAČAJNE POPUSTE.
POLASCI U 8,00 h SVAKOG DANA IZ SUBOTICE I ZAGREBA.

CIJENA KARATA:
DJECA DO 6 GODINA – VOZE SE BESPLATNO.
DJECA OD 6-12 GODINA (POPUST OD 50%) – 1.425,00 DINARA

STUDENTI:
JEDAN SMJER (POPUST OD 20%) – 2.280,00 DINARA.
POVRATNA (POPUST OD 30%) – 3.990,00 DINARA.

OSTALI:
JEDAN SMJER – 2.850,00 DINARA.
POVRATNA (POPUST OD 15%) – 4.845,00 DINARA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

Prodajem garažu u centralnoj garaži na Radijalcu, na katu. Tel.: 064/288-72-13.

Iznajmljujem apartmane u blizini mora – Crikvenica. Tel.: +385/ 51/241-053.

Izdaje se jednosoban stan na Radijalcu za jednu ili dvije osobe. Tel.: 064/ 2887 213.

Prodajem klaviretnu autoprikolicu. Tel.: 024/ 566-898.

Dvorila bih starije osobe, ili vodila kućanstvo. Svaki dogovor je moguć. Tel.: 060/ 0555-907.

Tražim pouzdanu obitelj koja bi rado prihvatila skrbiti za stariju ženu kao člana obitelji. Osijek, Našice, Bjelovar, Krapina, Toplice i Koprivnica. Hitno! Tel.: +381/ 62-12-93-892.

Izdajem u Kraljevici dobro opremljen apartman s velikom terasom, 150 m od plaže. Tel.: 063 7400209

Izdajem sobe s kupatilom i upotrebom kuhinje u Makarskoj. Parking osiguran. Tel.: 021 6433 – 395; 060 6331 910; 00 385 21 617 909.

Prodajem nedovršenu kuću na placu od 400 m² u Tavankuskoj ulici, preko puta Blaškova križa, u blizini centra grada. Tel.: 062 513 798.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne

prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

Izdajem sobu za bruća, ulica Petra Lekovića 13/13. Tel.: 024 522 794.

Prodajem vikendicu na Paliću u Vikend naselju, stambeni dio 54 m², a dvorišni oko 400 m². Tel.: 063 502 396 i 063 504 972.

Izdaje se namješten stan od 25 m² za dva učenika ili studenta u Zemunu. Tel.: (011) 2104 257.

Prodaju se razna bunjevačka ruva, svile, sefiri, žoržet, svilene i druge marame, kožne muške čizme i ženske folklor cipele. Tel.: 024/532570

Prodaje se kombajn 780 Zmaj sa adaptacijom za suncokret 142 ili 141. Tel.: 024/532570

Prodajem sveže vrcani med: suncokretov (400 din/kg) i bagremov (450 din/kg). Tel.: 065/ 505 1957.

Izdajem namješteni jednosobni stan na Proizvci, Nade Dimić 40. Tel.: 783 209, zvati od 17 do 20 sati.

Slobodan muškarac (45) upoznao bi slobodnu žensku ozbiljnu osobu bez obveza. Tel.: 063/8533015.

Čamci od bijelog slavonskog hrasta po vašim ili mojim dimenzijama, prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović. Tel.: 064-3467056 ; www.okrugic-camci.co.rs

Izdajem dvosoban namješten stan u centru Subotice. Tel.: 064-9699933.

Prodajem prirodne rakije od dunje, šljive i miješanog voća. Tel.: 024-532-179; 0628170152.

Prodajem stan 42 m² u Kerskom naselju. Može zamjena za poljoprivredno zemljište (okolica Starog Žednika, Đurđin, Mala Bosna, Verušić). Cijena: 20.500 eura. Tel.: 069 2355039.

Hrvatska glazbena udruga »Festival bunjevački pisma« iz Subotice moli ljude dobre volje da im daruju polovni pianino ili bolju klavijaturu (sintisajzer) potrebnu za aktivnosti udruge. Predstavnik udruge možete kontaktirati na telefon: 060/016-1167.

Kupujem: plinske boce, plaćam 1000 dinara, krupnjak krupač Odžaci do 70 eura, a Lifam do 50 eura i kupujem traktor IMT ili Rakovica, priključne strojeve, motokultivator. Tel.: 063-8131246.

U Subotici na Radijalcu izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaoice, CG CATV, za učenika-cu studenta-cu nepušača. Tel.: 024-558227 ili 061-1979116.

Torte i kolače pravim. POVOLJNO. Tel.: 024-527-499 i 064-18-39-591.

Prodajem sliku ulje na platnu hrvatskog slikara Ivana Čorka. Slika je stara 50-60 godina Tel.: 061-139-19-52.

Prodajem ulje lavande, pomaže kod problema s: bakterijom eserihije coli, bronhijalne astme glavobolje. Tel.: 064-29-42-338.

Jeftino se prodaje sljedeća dječja oprema: dječji krevetac, dječja kolica, ljetna kolica, hodalica, hranilica, igračka Kengur, ruksak za nošenje bebe. Tel.: 24-525-232

Izdaje se konformno namješten stan na Radijalcu na I. katu, lift, itd. Tel.: 064-288-7213.

U najljepšem dijelu Kertvaroša u Subotici 800 m od Gradske kuće prodaje se dio obiteljske kuće cca 60 m spremno za adaptaciju za 15.500 eura. Tel.: 063-8838747 i 024-572-875.

Kupio bih vjetrenjaču za 12V.=750W. Može nekompletna ili neispravna. Tel.: 061 691 92 37.

U Subotici, na Radijalcu, izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaoice, CG, CATV. Za učenika ili učenicu, studenta, nepušača. Tel.: 024 558 227 ili 061 19 79 116.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važit će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara

☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 40 EURA

☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

* **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**

* **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:

NIU »Hrvatska riječ«,

Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

POGLED S TRIBINA

Hrvatska izborila EP

Kada je posljednji zvižduk portugalskog suca Santosa Proence oglasio kraj drugog susreta između Hrvatske i Turske u doigravanju za plasman na Europsko nogometno prvenstvo 2012. godine u Poljskoj i Ukrajini, zagrebački stadion Maksimir je eksplodirao od radosti zbog još jednog plasmana na veliko natjecanje. Nakon svih muka tijekom proteklih kvalifikacija, podizanja i posrtanja, izabranici Slavena Bilića u dva baražna susreta nadvisili su momčad koju je predvodio proslavljeni nizozemski stručnjak Gus Hiddink (3-0, 0-0) i posve zaslužno vizirali putovnice na

samit najboljih europskih reprezentacija. Fantastičnu predstavu od prije tjedan dana u Istanbulu nije mogao pokvariti niti neodlučeni uzvratni susret u Zagrebu, jer glavni cilj je već bio pred vratima. Trebalo je samo još »proći« kroz njih. Okončanjem maksimirskih devedeset minuta konačno je, na najljepši mogući način, završena kvalifikacijska priča u kojoj je ulog bio doista golem. Drugi uzastopni neodlazak na veliko nogometno natjecanje (propušteno SP 2010. u Južnoj Africi) načinio bi katastrofalnu štetu za razvoj hrvatskog nogometa, pa je uspjeh izbornog plasmata zbog toga još značajniji i vredniji. Hrvatska je pokazala kako i dalje pripada samom vrhu svjetskog i europskog nogometa (trenutačno 12. mjesto FIFA ljestvice), a njeni nogometaši sposobni i na reprezentativnoj razini pokazati igračku vrijednost zbog koje su i angažirani u eminentnim europskim klubovima. Također, dva susreta doigravanja skrenula su pozornost na neke nogometaše (Schindenfeld, Dujmović, Vida) koji su na najbolji mogući način iskoristili ukazanu priliku i po svoj prilici osigurali pozicije za sljedeće nastupe. Na koncu, posljednjih mjeseci kritizirani i sve ozbiljnije osporavani izbornik Bilić doživio je najljepšu moguću zadovoljštinu i potvrdio neosporni trenerski talent. Osobito za taktiku u prvom susretu u Turskoj, koji je u konačnici i odlučio ovaj baražni duel. Karizmatičnost koja ga je krasila kao izvanse-rijskog obrambenog nogometaša (u Evertonu, najskupljeg u Engleskoj), krasi ga i danas u drugom mandatu na čelu nogometne reprezentacije Hrvatske, koja će se u lipnju iduće godine naći na prvenstvu u Poljskoj i Ukrajini. Bravo!

D. P.

KOŠARKA

Odlična Cedevita

Gostujućom pobjedom protiv Radničkog (83-80) košarkaši Cedevite nastavljaju s odličnim igrama u novoj sezoni regi-

onalne ABA lige i skupa s beogradskim Partizanom drže drugu poziciju. Novim bodovima osvojenim protiv Hemofarma (90-86) Cibona drži priključak vrhu, a svoju poziciju poboljšao je i Zagreb CO pobjedom na strani protiv Zlatoroga (86-85).

RUKOMET

Metalurg - Zagreb CO 19-19

Derbi prvoplasirane i drugoplasirane momčadi regionalne SEHA rukometne lige između makedonskog i hrvatskog prvaka Metalurga i Zagreba CO, odigran prošlog tjedna u Skoplju, završio je neodlučenim rezultatom 19-19. Posebna draž ovog zanimljivog i rezultatski neizvjesnog duela činila je okolnost kako se na makedonskoj klupi nalazi proslavljeni, legendarni hrvatski izbornik Lino Červar, koji je zasigurno imao i dodatni rezultatski motiv protiv momčadi na čijem se čelu nalazio prije nekoliko sezona.

TENIS

Grand Slam asovi u Vukovaru

Humanitarno-sportski spektakl Grand Slam asova, na kojemu su nastupila četiri najveća hrvatska tenisača današnjice Marin Čilić, Ivan Ljubičić, Ivan Dodig i legendarni Goran Ivanišević, održan je u Vukovaru u nedjelju, 13. studenoga, a sav ostvaren prihod namijenjen je udrugama »Golubica« i »Iskrica«, koje se bave djecom s posebnim potrebama. U natjecateljskom dijelu programa Ljubičić je svladao Dodiga, Ivanišević je bio bolji od Čilića, a potom je nekadašnji stariji dubl Ivanišević, Ljubičić slavio protiv mlađeg para Čilić, Dodig.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

HUMANITARNA NOGOMETNA AKCIJA

Bitka za subotičke bebe

Organizirajući nekoliko prigodnih manifestacija, Subotica se na najljepši mogući način priključila velikoj nacionalnoj humanitarnoj akciji »Bitka za bebe«, kojoj je cilj prikupljanje novca za nabavu novih inkubatora. Jedna od njih bila je nedjeljna humanitarna nogometna utakmica između ženskog tima ŽFK Spartak Jaffa i Humanih zvijezda Subotice, na kojoj se aktualnim državnim prvakinja suprotstavio tim javnih ličnosti grada, pojačan nekadašnjim aktivnim nogometašima. Susret je protekao u zanimljivoj igri s obje strane. Nogometašice Spartaka su imale rezultatsku prednost, ali je na koncu bilo prijateljskih 3-3.

Strijelci: Čubrilo u 28. i 36., Damjanović u 41. minuti za Spartak, a Sarić u 52., Sagmajster u 67. i Šebek u 86. minuti za Humane zvijezde Subotice.

Spartak Jaffa: Ivanov, Ilić, Radanović, Žanet, Slović, Tenkov, Savanović, Damjanović, Dorine, Čanković, Čubrilo. Igrale su još: Gardijan, Marenić, Daničić, Jovanović, Malešević.

Humane zvijezde Subotice: Ćirić, Kovač, Petrekanić, Sivić, Kuntić, Jegar, Franjić, Mandić, Ostrogonac, Njeguš, Sagmajster, Karadža. Igrali su još: Antić, Antunović, Ademi, Mešter, Stevanović, Vojvodić, Gabrić, Korać, Rustanović, Olman, Sarić, Šebek.

Jedan od organizatora ovog humanitarno-sportskog događaja Dragan Kovač obrazložio je razloge pristupanja plemenitoj akciji »Bitka za bebe«.

»Svojim skromnim doprinosom željeli smo učiniti nešto za naše subotičke bebe i organiziranjem nogometnog susreta pomoći u prikupljanju potrebnih sredstava za nabavu novog inkubatora za našu Gradsku bolnicu. Akcija se nastavlja u četvrtak, 17. studenoga, kada će se u restoranu MG u Subotici održati dražba dječjih likovnih radova.«

Akcija »Bitka za bebe« uspješno se provodi po svim gradovima Srbije i prema posljednjim podacima već je nabavljeno više od 120 inkubatora.

D. P.

18. studenoga 2011.

U NEKOLIKO REDAKA

Veselje

Ljudima je potrebno tako malo – jedan trenutak za radost koja će prevladati sve druge negativne osjećaje. Tri hrvatska gola u Istanbulu, u petak navečer, razgalila su srca svih navijača, ali i mnogih drugih kojima nogomet nije najvažnija stvar na svijetu. Slavilo se do dugo u noć i sve loše je bilo u trenu zaboravljeno. Život ide dalje.

FOTO KUTAK

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

KVIZ

Viktor Kovačić

Koje godine i gdje se rodio hrvatski arhitekt Viktor Kovačić?
U kojem gradu je završio osnovno školovanje?
Kada dolazi živjeti u Zagreb i čime se bavi?
U kojem atelieru je proveo pet godina na usavršavanju?
Koju elitnu školu upisuje 1896. godine?
Tko je bio bečki učitelj Viktora Kovačića?
Koja su neka od njegovih najznačajniji djela?
Kada je i gdje umro Viktor Kovačić?

Rodio se 28. kolovoza 1874. godine u Ločkoj Vasi.
U Grazu, gdje je živio kod strica.
1891., a počinje raditi kao vještbenik u građevnoj tvrtki Camelutti.
U atelieru Hermana Bolllea, ravnatelja obrtničke škole u Zagrebu.
Akademije der bildenen Kunste u Beču.
Glasoviti arhitekt Otto Wagner.
Regulacija Tomislavova trga, brojne stambene zgrade u Zagrebu, Palača Rossija,
Fonclera (Beograd) i dr.
21. listopada 1924. godine u Zagrebu.

VICEVI

Učitelj pita učenike:

- Ako od Novog Sada do Beograda ima 80 km, a od Subotice do Novog Sada 100 km, koliko onda ja imam godina?
- Perica se odmah javi i kaže:
- 44 godine.
- Točno! A kako si to izračunao Perice?
- Lako, ja kod kuće imam poluludog brata, a on ima 22 godine.

Vraća se Ivica iz škole i već na vratima viče:

- Tata, tata! Danas me učiteljica po prvi put pohvalila.
- Bravo sine! A kako te to pohvalila?
- Rekla je: Djeco, svi ste vi magarci, ali ti si si Ivice najveći!

Pita mama Josipa:

- Kako ti sine ide s plivanjem?
- Dobro, jedino mi je dosadno kada mi svaki dan ispumpavaju vodu iz pluća...

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

SVE NA JEDNOM MJESTU

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

VIKEND AKCIJA

18.11-
21.11.2011.

SAMO 18. i 19.11.!

ULJE 1L

113.90din ~~119.90din~~

Šaran svježa riba 1kg

259.90din ~~295.90din~~

Oslić bez glave rnf 1kg

225.90din ~~266.90din~~

Dimljena svinjska pečenica 1kg

689.70din ~~759.90din~~

Grah Pasuljica 1kg

119.90din ~~137.90din~~

Krumpir 1kg

21.90din ~~23.90din~~

Šampanjac Charmant, Gala i polusuhi Torley 0.75l

1l 399,87 din

299.90din ~~369.90din~~

Pionir čokolada za kuhanje 250g

1kg 651.60 din

162.90din ~~196.90din~~

Deterdžent za veš Merix dječiji sapun 12kg

1kg 94,16 din

1129.90din ~~1369.90din~~

VOJVODANSKA **Svaštara**

www.svastara.rs

SVAKOG UTORKA 16. GODINA SA VAMA